

Upravništvo, Ljubljana, Knafljeva
ulica 5 — Telefon št. 8122, 8123,
8124, 8125, 8126.

Inseratni oddelak: Ljubljana, Selen-
burgova ul. 6 — Tel. 3392, 3492.

Podružnica Maribor: Gosposka ulica
št. 11 — Telefon št. 2455.

Podružnica Celje: Kocenova ul. št. 2
Telefon št. 190.

Računi pri post. ček. zavodih: Ljub-
ljana št. 11.842, Praga čísló 78.180,
Wien št. 105.241.

Na Daljnem vzhodu

Od nesrečnega izida rusko-japonske vojne je Rusija na Daljnem vzhodu stalno na umiku. Po portsmouthskem miru se je Japonska trdno zasedla na azijski celini z aneksijo Koreje. Zadnja leta pa si je prilastila vso Mandžurijo, prodrla v Notranjo Mongolijo ter zasedla tudi celo vrsto severnih kitajskih pokrajin. Zadnji umik Moskve na mandžurskih tleh je bila prisilna prodaja vzhodno-kitajske železnice in zdaj tvori cilj japonskega prodiranja rusko tihomorsko obrežje, severna polovica Sahalina in levi breg Amurja.

Kolikar je pa s temi osvojitvami ogroženo najskrajnejše rusko krilo ob Tihem morju, toliko bolj si je Rusija ojačila položaj na svojih mejah od Afganistana do Mandžurije. Najprej si je znova osvojila ozemlje ob izvoru Jeniseja, ki ga je carska vlada anektirala že v teku svetovne vojne na temelju stare pogodbe s Kitajsko. Ta pogodba z ruske strani ni bila izpolnjena zaradi nepoznavanja zemljepisja. Rusi so mislili, da Jenisej izvira v Sajanskih gorah in niso segli preko tega gorstva, dasi jim je omenjena pogodba s Kitajsko dajala v posest vse ozemlje današnje republike Tuve. Sovjeti so se aneksiji Tuve odpovedali, porabili pa so boje belih čet in so po zmagi svojih pristajev ostali v deželi ter zorganizirali republiko Tuvo, ki je le na videz samostojna, v resnici pa vazalna država Sovjetske unije.

Popolnoma podobno so boljševiki postopali v Zunanji Mongoliji. Po porazu belih čet znanega barona Ungern-Sternberga je rdeča vojska zasedla Zunanjo Mongolijo in uredila tudi tu navidezno svobodno republiko, ki ima zavezniško pogodbo z Moskvjo. Po tej pogodbi so vojska, zunanja trgovina, zunanja politika in finance Mongolije popolnoma podrejene dotičnim ljudskim komisariatom v Moskvi. Ta republika je Japoncem tem bolj neprijetna, ker so ji sovjetski oficirji ustvarili močno armado, ki je že nekočkrat v spopadih z mandžurskimi in japonskimi četami dokazala svojo veliko udarno silo.

Tretja ruska pridobitev je najnovejšega datuma: kitajski Turkestan. Tu so sovjeti tako spretno manevrirali, da so v notranjih homatijah najprej nastopili kot zaščitniki zakonite kitajske vlade; ko pa se je slednja popolnoma onemogočila, so se zavzeli za zahteve vstavev in muslimanski Kitajci so popolnoma prešli na boljševiško stran. Voditelja vstavev generala Ma je znani azijski potovalec Peter Fleming predlanskim že videl v uniformi majorja sovjetske vojske. Veliko je svetovetom pomagala pri njihovem prodiranju v Terimsko kotlino turkестansko-sibirska železnica, ki je potegnila nase vso trgovino Sinkiangja in s tem deželo gospodarsko popolnoma odrezala tako od Indije, kakor od Kitajske. O dogodkih v tem delu Azije se zadnje čase ne čuje prav ničesar, očitno se tam dogaja isti proces sovjetske zasedbe, ki se je v enaki tišini odigral v Tuvi in Zunanji Mongoliji. Moskva po vsej priliki nima interesa, da bi svoje prodiranje obela na veliki zvon.

Kljub tem velikim uspehom je rusko vzhodno krilo še vedno zelo ogroženo. Vse pa kaže, da se bo sovjetska sila tudi v tem delu kmalu uveljavila ali vsaj skušala uveljaviti. Zabajkalje je z Mongolijo močno zavarovano in Japoncem za operacije ne preostaja drugega, kakor smer iz severozapadne Mandžurije proti Čiti, s čimer bi jim v primeru uspešnega prodiranja kakor zrelo jabolko padlo v naročje rusko Poamurje in vladavostsko Primorje. Toda za enkrat je silna zapreka mikadovi vojski ruska armada, ki šteje baje že preko 600.000 mož in ima razen strateško-taktičnega pomena še važnejšo nalogo civilizacije in kolonizacije vzhodne Sibirije.

Japonci čutijo, da se jim izpodmikajo tla pod nogami in da je čas proti njim, ko so ugoden trenutek za razbitje ruske oblasti že zamudili. Zato skušajo izzvati z večnimi mejnimi spori zdaj ob dzholski meji, zdaj ob jezeru Hanka v pravcu Vladivostoka, zdaj ob reki Amurju. Tu so jim dobrodošli otoki v reki Senufa, Boljšoj in otok Kozakeviča ob ločavju Amurja in Usurija. Z azijsko lokavostjo so dosegli, da so ruske čete izpraznile te otoke, nakar so jih proti dogovoru zasedli sami. Dokler se za te rečne otoke še vrši diplomatska bitka med grofom Sigemitsu in »tovarišcem« Litvinovom, ruski agenti niso držali križem rok in so spretno izzvali spopad pri Pejpingu, da opozore Japonce, proti kakim silam bodo morali v pohod, ako izzovejo spopad na Amurju. Japonski spor s Kitajci še davno ni izžrpan in nov izbruh sovražstva Kitajcev proti Japoncem se najbrže ne bo dal lahko poravnati, saj je njihov zaveznik guverner Čaharja moral prepovedati japonsko gospodarsko prodiranje in proglasiti protijaponski bojkot. Kitajskega strašila se bodo sovjeti lahko vedno posluževali, v resnem primeru pa utegne kitajska opasnost res postati celo več ko golo strašilo.

SVAJMO JUGOSLAVIJO!

POSLEDNJI ROK ZA SPORAZUM

Mejo na Pirenejih kontrolira od včera opoldne Francija sama, dočim so mednarodni kontrolorji odpoklicani — Ako do petka ne pride do sporazuma, bo odpravljena tudi ta kontrola

Pariz, 13. julija. o. Opoldne so mednarodni kontrolorji, razvršeni vzdolž špansko-francoske meje, na poziv vrhovnega kontrolorja polkovnika Loona zapustili svoja mesta ter se zbrali v Perpignanu, kjer čakajo na nadaljnja navodila predsednika londonskega odbora.

Francoski listi pri tej priliki ponovno naglašajo, da se s tem glede kontrole prav za prav ni nič izpremenilo. Kontrola bo obstajala še nadalje, toda le s to razliko, da jo bodo odslej izvajale francoske oblasti same, ne pa tuji opazovalci. Slej ko prej pa bo Francija v izvajanju politike nevmešavanja zabranjevala vsak izvoz v španijo vsega onega blaga, ki je po londonskem sporazumu o nevmešavanju prepovedano. V zvezi s tem francoski listi ostro zavračajo kampanjo nemškega tiska, ki očita Franciji, da se je otrsela mednarodne kontrole samo za to, da bi mogla sedaj nekontrolirano oskrbovati valencijsko vlado. Listi naglašajo, da se v Franciji ni nič izpremenilo. V ostalem pa je sedaj v Franciji docela enak položaj kakor v Portugalski, kjer so že pred dvema tednom ukinitili mednarodno kontrolo in jo izvajajo sedaj portugalske oblasti same. Čemu sedaj toliko krika in vika v nemškem tisku, dočim ni nihče klical k

alarmu, ko je Portugalska izdala popolnoma enake ukrepe.

Phipps pri Delbosu

Angleški poslanik Phipps je popoldne obiskal Delbosa in ga prosil za pojasnila o nadaljnjem stališču Francije v zvezi s kompromisnimi predlogi, ki jih sestavlja Eden. Obenem je obvestil francosko vlado, da je seja londonskega odbora odgodena do petka, da bi se mogla pogajanja do takrat uspešno zaključiti.

Francoska vlada je pristala na to odgoditev, naglašajo pa, da je to poslednji rok za sporazum. Če bo tudi petkova seja londonskega odbora brezuspešna in ne bo prišlo do sporazuma, se bosta Francija in Anglija definitivno odrekli politiki nevmešavanja in uravnali nadaljnje postopanje po svobodnem predurku.

Konferenca pri Edenu

London, 13. jul. g. V angleškem zunanjem ministrstvu je bilo popoldne zelo živahno diplomatsko delovanje. Zunanji minister Eden je zgođaj zjutraj konferencl s strokovnjaki o predlogu, ki ga bo angleška vlada v petek predložila plenarni seji odbora za nevmešavanje. Nato je

Prva zmaga Kitajcev

Japonske čete, ki so skušale obkoliti in zavzeti Peking so bile krvavo odbite

Pejping, 13. julija. o. Pred Pejpingom se je razvila danes krvava bitka, ki pa se je proti pričakovanju končala z zmago Kitajcev. Japonske čete so zgođaj zjutraj dobile nalog, naj obkolijo Pejping in se ga polaste. Kitajci, ki so nekaj takega že pričakovali, so takoj odgovorili s protinapadom. Na utrjenih postojankah pri Nanianu je prišlo do prvega spopada. Japonci so napadli s tanki in motoriziranimi oddelki, zašli pa so v hud topniški ogenj. Kitajci so vrgli v boj svoje motorizirane oddelke in kmalu se je vnelo pravcato klanje. Dve motorizirani diviziji sta se borili nad dve uri, naposled pa so Japonci podlegli in se začeli umikati. Kitajci so jih neprestano zasledovali. Naposled se je razvila borba od moža do moža. Proti večeru je bilo ozemlje vzdolž velikega kitajskega zidu ena sama mlaka krvi. Japonci so se sicer v redu umikali, toda v ognju protitankovskega topništva so imeli silne izgube. Na bojišču so poleg velikega števila ranjenih in mrtvih pustili tudi bogat vojni plen, zlasti mnogo avtomobilov, tankov, topov strojne in municije. Ta prvi resnejši spopad je Japonce zelo presenetil ker se je izkazalo, da so Kitajci v vojaškem pogledu mnogo boljše organizirani in opremljeni, kakor so splošno mislili.

Kitajska vlada je izdala vse potrebne ukrepe za zaščito pred japonskim napadom. Na progah, ki vodijo proti severni Kitajski, je usstavljen ves tovarni promet. Osební promet je do skrajnosti omejen. Železniške proge so zatrpane z vojaškimi transporti, ki prihajajo od vseh strani. Tovarne municije in orožja delajo noč in dan. V vseh krajih, ki leže v območju, kjer se utegnejo razviti vojne operacije ali pa so izpostavljeni morebitnim letalskim napadom, je vlada razdelila med prebivalstvo plinske maske. Izvršen je tudi popis vseh živinskih zalog, da bi se moglo v primeru vojne rekvirirati in racionalizirati. Tuji opazovalci naglašajo, da je organizacija na strani Kitajske odlična in da prav nič ne zaostaja za Japonci, ki so se na to akcijo očitno že dolgo pripravljali. Nobega dvoma ni, da more le takojšnja intervencija veseliti preprečiti vojno na Daljnem vzhodu.

Pred splošno japonsko ofenzivo

Pejping, 13. julija. g. Oddelki japonskih čet so prekinili zadnjo zvezo med kitajsko severno in južno vojsko. Japonske čete obvladujejo tudi vse železniške proge in glavne prometne žile na spornem ozemlju. Za morebitne transporte čet ostaja Kitajcem samo še hankovska železnica, ki pa je izpostavljena napadom japonskih letal.

Tukaj so bile davi razširjene vesti, da se bo splošna ofenziva Japoncev pričela v četrtek. V Sanghaju je pripravljajo vse za odhod japonskega civilnega prebivalstva. Oddelki angleških čet v Tientsinu, ki bi moral oditi v neki tabor, je dobil povelje, naj ostane v mestu. V inozemskih poveljih pripravljajo vse za zaščito življenja in imovine inozemcev. Nankinska centralna vlada je danes objavila zakon, ki jo pooblašča za rekvizicijo živil in delovnih moči v vojnih časih.

Japonski načrti

Nanking, 13. julija. o. V tukajšnjih političnih krogih vedno bolj prevladuje pričanje, da je Japonska namenoma izzvala konflikt s Kitajsko, da bi mogla sprčo sedanje zaposlenosti veseliti v Evropi zaradi španije v celoti izvesti svoj stari zavejalni načrt na Kitajskem ter podvreči pod svojo oblast vse severno kitajske province, kakor je storila s Korejo in Mandžurijo. Po informacijah kitajskih vladnih krogov je Japonska že dolgo pripravljala ta konflikt. Organizirala je velikopotezno akcijo, ki jo namerava izvesti s pomočjo svojih divizij v Kvantungu ter garnizijami v Koreji in Madžuriji. Te divizije imajo nalogo zasedeti provinci Hopec in Čahar ter ju izločiti izpod vpliva kitajske vlade, ki je zadnje čase v severni Kitajski zelo na-

rasel. Kitajska je trdno odločena, da se energično upre tem japonskim načrtom in bo z vsemi sredstvi, ki so ji na razpolago, preprečila nadaljnje kosanje Kitajske.

Velika japonska ojačenja

Tiencin, 13. julija. o. V tukajšnje luko so prispeli prvi parniki z japonskimi četami, ki so jih takoj odpremili proti Pejpingu. Danes so se ves dan vrstili veliki transporti, kar dokazuje, da je Japoncem uspelo v kratkem času izvesti mobilizacijo in spraviti svoje čete preko morja na Kitajsko. To pa tudi dokazuje, da so se na to že prej pripravili, ker prihajajo obnem veliki transporti orožja, topništva, letal in municije.

Izjava poveljnika japonskih čet

Tokio, 13. julija. AA. List »Abašic« poudarja, da je novi poveljnik japonskih čet na severnem Kitajskem general Kucuki izjavil, da je Japonska vedno hotela prijateljsko urejati vse spore s Kitajsko, da pa je prisiljen sedaj naročiti svojim četam, naj kaznujejo krivce in zaščitijo koristi Japoncev, živčih na Kitajskem. Japonska vlada je že razglasila ta svoj sklep. General Kucuki poudarja dalje, da bodo japonske čete prodirale proti določenemu cilju po načrtu. Japonska armada pričakuje od japonskega naroda, da bo z največjo pozornostjo spremljala operacije cesarske vojske in da ji bo dal vso potrebno podporo. List pravi dalje, da je znana stvar, kako velik ugled uživa general Kucuki kot vojaški strokovnjak, ki se ni nikoli vtkal v politične zadeve.

Ojačenje obrambe pred letali

Tokio, 3. julija. AA. Iz Dajrena poročajo, da so japonske oblasti v Kvantungu znatno pomožile svojo obrambo pred letalskimi napadi.

Konferenca japonskih prefektov

Tokio, 13. julija. AA. Ministrski svet je sklenil za 15. julij sklicati konferenco vseh prefektov, da jim pojasni najnovejše sklepe japonske vlade glede na položaj na Kitajskem. Zaradi lahkega obolenja se princ Konyo te seje ministrskega sveta ni udeležil.

Ameriško svarilo

Newyork, 13. julija. AA. Ameriški listi spremljajo z največjo pozornostjo razvoj dogodkov na severnem Kitajskem. Listi so si edini glede tega, da so izjave ameriškega zunanjega ministra Hulla pred zastopniki Kitajske in Japonske resen ameriški opomin obema strankama, naj se ne spuštita v nevarne pustolovščine.

Odklonjena ostavka Van Zeelandove vlade

Bruselj, 13. julija. b. V belgijski vladni krizi je včeraj nastopila nenadna sprememba. Minister pravde de Lavelaye je podal ostavko, kakor so to zahtevali bivši bojevniki, ki so ostro napadali ministra zaradi njegovega predloga amnestijskega zakona za Belgijce, ki so bili v času vojne v službi sovražnika. Njegov odstop je zahtevala tudi liberalna stranka, kateri je sam pripadal. Van Zeeland se je takoj po demisiji de Lavelaye razgovarjal med drugim tudi z general. tajnikom komunistične stranke.

Bruselj, 13. t. m. AA. Predsednik vlade Van Zeeland je podal kralju ostavko svojega kabineta. Kraj je odgovoril, da v današnjih razmerah ne more sprejeti ostavke. Zato bo sprejeta samo ostavka pravosodnega ministra.

VOZRAČENI
JULIJ 1937

Izhaja vsak dan razen ponedeljka.
Naročnina znaša mesečno Din 25.—
Za inozemstvo Din 40.—

Uredništvo:

Ljubljana, Knafljeva ulica 5, telefon 3122, 3123, 3124, 3125, 3126. Maribor, Gosposka ulica 11, telefon št. 2440. Celje, Strossmayerjeva ulica štev. 1, telefon št. 65.

Rokopisi se ne vračajo.

Stališče Poljske proti nemški kampanji

Varšava, 13. julija. AA. Pat je objavil o politiki nevmešavanja naslednji uradni komentar:

Poljska obžaluje razne okoliščine, ki so pripravile Italijo in Nemčijo do tega, da se umakneta iz nadzorstva v španskih vodah, ugodna pa sprejema predlog Francije in Anglije, da se tema dvema državam poveri vse nadzorstvo na morju. Poljska ne izgublja iz oči glavne naloge odbora za nevmešavanje, da se ima namreč doseči kompromis med vsemi elementi, ki so prizadeti pri tem vprašanju, po načelih, ki so sprejemljiva tudi za Poljsko, posebno in v prvi vrsti po načelu čim najstrožje nevtiralnosti do španskih dogodkov. Stališče Poljske ni narekoval nikak poseben interes in nobena sebična simpatija, temveč temelji na jasni presoji dejanskega položaja in ga narekuje skrb, da se prepreči vse, kar bi moglo Evropo pripeljati do novih zapletljajev. To so vzroki, zaradi katerih ne bi poljska vlada v nobenem primeru mogla sodelovati pri nobeni akciji, ki bi ji bil namen pritegniti Poljsko na to ali ono stran v državljanski vojni na Španskem.

Francoski protest

Pariz, 13. julija. AA. »Matine« poroča iz Berlina:

Sklep francoske vlade, da začasno ukine mednarodno nadzorstvo na pirenejski meji in da ga bo poslej sama izvajala, je povzročil v nemških listih kampanjo proti Franciji in Rusiji. Uradni DNB poroča, da je zaradi te srdite kampanje francoski poslanik v Berlinu Francois Poncet interveni-

Kardinal Pacelli pri predsedniku Lebrunu

Slavospev papeževega delegata sedanji Franciji

Pariz, 13. julija. AA. Po povratku iz Lisieuxa se je kardinal Pacelli s svojimi spremljevalci udeležil včera j banketa, ki mu je priredil pariški nadškof kardinal Verdier. Na banketu so bili papežev nuncij v Parizu Valeri, mnogi cerkveni dostojanstveniki in druge ugledne osebnosti. Po banketu je bil v prostorih pariške nadškofije stiajen sprejem. Popoldne je papežev delegat otvoril v navzočnosti prosvetnega ministra Jeana Zeya kapelo v razstavi paviljona severških porcelanskih tovarn. Po kosilu pri predsedniku republike Lebrunu je kardinal Pacelli položil popoldne venec na grob Neznane junaka.

Državni tajnik Pacelli je prispel v Elizej ob 13. Četa republikanske garde mu je izkazala čast na dvorišču palače. Pri vohu v Elizejsko palačo sta ga pozdravila de Fouquières in general Braconnier, poleg njiju pa še polkovnik de Bon Font in polkovnik Grosse, vojaški poveljnik elizejske palače. Predsednik Lebrun je nato obdani člani svojega vojaškega doma stopil naproti kardinalu, mu podal roko in ga nato odpeljal v veliko pozlačeno dvorano, kjer so bili že zbrani predsednikova soproga in drugi povabljeni. Po predstavljanju so papeški delegat, predsednik republike in njegova soproga odšli v družbi povablencev v dvorano miru, kjer so servirali kosilo. Povabljenih je bilo okoli 60 visokih gostov.

Francova protiofenziva pred Madridom

Po trditvah iz nacionalističnega vira je republikanska ofenziva doživela neuspeh

Avila, 13. julija. (Havas). Kakor je bilo pričakovati so nacionalisti včeraj ponovno prevzeli iniciativo na vsej madridski fronti in postali iz napadencev napadanci. Čeprav si je general Miaja obupno prizadeval, da bi se obdržal, se je moral ukloniti volji nacionalističnega vodstva. Včeraj zarana so vladne čete še poizkusile nove napade na nacionalistične postojanke okoli Brunette in Villanueve del Padrillo, toda vsa njihova prizadevanja so se izjalovila. Vladne čete so utrpele velike izgube. Njihovi napadi so prenehali okoli 19. Od tega trenutka dalje so izvedle nacionalne čete celo vrsto akcij, da izravnajo svoje črte in uredijo svoje postojanke, tako da pripravijo vse za svojo novo akcijo. Pričakovati je, da bodo sedaj prešli v protinapad in sicer že prihodnje ure. Ves včerajšnji dan je nacionalistično letalstvo obstrlejevalo vladne postojanke in njihove prometne zveze, posebno pa republikanske baterije. Od predvčerajšnjim je nacionalistično letalstvo gospo-

dar v zraku na madridski fronti. Včeraj so se republikanski letalci večkrat izmikali bojem s svojimi nasprotniki. Gotovo je vse-kakor, da je vladna ofenziva proti nacionalistom na madridski fronti doživela neuspeh.

Del Vayo pri Edenu

London, 13. julija. AA. Zunanji minister Eden je sprejel španskega zastopnika pri Društvu narodov Alvareza del Vaya. Obisk ni bil uradnega značaja. Del Vayo se je vrnil danes v Pariz.

Angleško posojilo nacionalistom?

London, 13. julija. b. V Cityju so se razširile govorice, da je neka zasebna skupina dovolila vladi v Salamanci posojilo v znesku 40 milijonov funtov. To posojilo, kakor zatrjujejo, ni v nobeni zvezi s posojilom v znesku 50 milijonov funtov, ki je bilo pred kratkim dovoljeno oblastem v Burgosu.

Blumov uspeh na socialističnem kongresu

Marselle, 13. jul. w. Po kongresu socialistične stranke imenovani odbor za resolucijo je opoldne po daljšem posvetovanju predlagal, naj se sprejme od Leona Bluma in Paula Faurea predlagana resolucija, ki se zavzema za to, da ostanejo socialistični ministri še dalje v vlad; Chautempsa. Za to resolucijo je glasovalo 19 delegatov, dočim je resolucija voditelja levčarskega krila stranke Zyromskega, ki zahteva izstop socialističnih ministrov iz vlade, ne da bi

določila kak rok, dobila samo 8 glasov. Predlog revolucionarne skupine, ki jo vodi Pivert in ki zahteva takojšnji izstop socialističnih ministrov in s tem vladno krizo, je dobil samo 5 glasov. S tem je zagotovljeno, da bodo socialistični ministri še dalje ostali v Chautempsovi vladi, ostaja pa še vedno vprašanje, kako velika bo večina, s katero bo na plenarni seji stralčinega kongresa sprejeta resolucija Leona Bluma in Paula Faurea.

Odprava kontingentov v Turčiji

Ankara, 13. julija. AA. Turški minister za narodno gospodarstvo Selal Bajer je izjavil uredniku lista »Ulus«, da bo

turška vlada danes ukinila vse kontingente in druge uvozne omejitve. Odelej je izjavil minister, bomo izvajali carinsko politiko po naslednjih glavnih načelih: Ne izključiti se nobeno blago, ki se more uvoziti v Turčijo, pod edinim pogojem, da bo plačana, ustrežajoča carinska pri-

Trajna skupnost interesov med nami in Francijo

Manifestacije zavezništva ob obisku načelnika našega generalnega štaba Nedića v Parizu

Pariz, 13. julija. AA. Sinoči je jugoslovski vojni ataše Glišić priredil intimno večerjo na čast generala Nedića, šefa jugoslovenskega generalnega štaba. Dopoludne ob 10.30 je general Nedić v spremstvu jugoslovenskega poslanika dr. Purića in vojaškega atašea Glišića ter članov jugoslovenskega poslanstva in generala Gourauda, vojaškega guvernerja Pariza, položil na grob Neznane junaka venec z napisom »Jugoslovenska vojska francoskemu Neznane junaku«. Pred spomenikom je bil postavljen 6. bataljon francoskih lovcev z zastavo in godbo, ki je odsvirala jugoslovnsko himno in marseljezo. Po enominutnem molku so se general Nedić in njegovi spremljevalci vpišali v zlato knjigo spomenika Neznane junaku.

Svečanosti je prisostvovalo nenavadno mnogo ljudi. Načelnik rumunskega generalnega štaba general Sigitu je položil venec na grob Neznane junaka ob istem času kakor general Nedić, tako da se je dopoldne vršila pred pariškim Slavolokom prava intima proslava francosko-jugoslovensko-rumunskega prijateljstva.

Nato je general Nedić odšel s svojim spremstvom pred spomenik jugoslovenskih kraljev in položil nanj venec z napisom »Kraljevska jugoslovenska vojska kralju Osvoboditelju in kralju Ujedinitelju«.

Ob 13. je priredil general Gamelin, šef francoskega generalnega štaba obed v pariškem častniškem domu na čast šefa rumunskega generalnega štaba Sigitu in šefa jugoslovenskega generalnega štaba generalu Nediću. Dopoludne ob 15.30 se je general Nedić sestel s francoskim vojnim ministrom Daladierjem. Jutri na dan francoskega narodnega praznika bo general Nedić prisostvoval slavnostni reviji čet pred spomenikom Neznane junaka. Revija se bo pričela ob 9. dopoldne v navzočnosti predsednika francoske republike.

Med obedom v oficirskem domu, ki ga je priredil generalu Nediću in njegovemu rumunskemu stotarišu generalu Sigitu in ki je potekel v najpripravljenem razpoloženju, je prvi pozdravil goste in ostale povabljenec general Gamelin. Izjavil je, da je izredno vesel, ker more v Parizu pozdraviti zastopnike jugoslovenske in rumunske vojske. Na kraju je napil Jugoslaviji in Rumuniji, njunima kraljevama, vojskama in narodoma.

Prvi mu je odgovoril načelnik rumunskega generalnega štaba general Sigitu, za njim pa general Nedić, ki je izjavil: Gospod general! Predvsem želim tolažiti ti čustva ljubljani, tradicionalnega prijateljstva in zvestobe, ki jih goji do francoske vojske in do Francije naša jugoslovenska vojska z vso Jugoslavijo. Ta čustva so zakoreninjena v globoki duhovni sorodnosti obeh narodov in v medsebojni vzorni zavezniški vzajemnosti. Zato moram v tem arženem trenutku, ko se nahajam sredi elitnih vojnih tovarišev slavne francoske vojske, z resničnim zadovoljstvom in hvaležnostjo poudariti, da je bila Francija prva, ki je z Rusijo stopila 1914 na stran Srbije, ko so njen vstoj hudo ogrozili. Francija je prav tako sprejela z ostalimi zavezniški srbsko vojsko, ko je morala po 18 mesečnem bojevanju in raznih zmagah zapustiti svojo domovino, da bi mogla iz tujine nadaljevati boj do končne zmage. Odločilni udarec na soluhem bojišču, ki je privedel do končne zmage, so zadale francoske in srbske čete druge srbske armade, v kateri sem imel skromno vlogo pomočnika štabnega načelnika. In končno je bila spet Francija, ki je na mirovni konferenci vestransko in vplivno podpirala naša pravična stremeljenja in krepko sodelovala pri ustavitvi sedanje Jugoslavije. Te moralne okoliščine pomena v zvezi z globoko in trajno zajednično življenjskih interesov obeh naših držav in važne za ohranitev in konsolidacijo miru. Hkratu so ustanovitva in zanesljiva osnova za prijateljstvo med obeh vojskama. Obisk zastopnika jugoslovenske vojske v Franciji je zaradi tega vedno neke vrste romanje, vendar pa ne prihajamo semkaj, da bi se posebej poudarili svojo vero v Francijo. To naše veročanje je vedno popolno in neomajno. Francija je skozi dolga stoletja, zlasti pa v neposredni preteklosti, dokazala svojo izredno življenjsko in najlepše moralne sile v najpopolnejši obliki. Zato nam vlija sedaj kakor vedno popolno zaupanje.

Tudi drugi polet preko Severnega tečaja uspel

Ruski letalci so tudi pri drugem poletu srečno pasirali Severni tečaj in se bližajo Ameriki

San Francisco, 13. julija. br. Ameriške radijske postaje so od polnoči dalje v stalni zvezi z ruskim letalom, ki je včeraj krenilo iz Moskve preko Severnega tečaja v San Francisco. Pol ure po polnoči je Gromov, ki vodi letalo, sporočil, da je srečno preletel preko Severnega tečaja. Nad severnim tečajem je letalo zašlo v strahovit snežni meteo, zaradi česar je bilo prisiljeno, da je nekoliko izpremenilo prvotno smer in tako čim prej prišlo iz nevarnega meteaja. Takoj po preletu tečaja je letalo znova krenilo v višino nad 2.500 m in nadaljevalo polet s hitrostjo 170 km na uro. Ob 3. zjutraj je Gromov sporočil, da je na krovu vse v redu in da bo povečal brzino, čim bo prišel v ugodnejše vremenske prilike.

San Francisco, 13. julija. AA. Ruski letalci so sporočili ob 4.50 evropskega časa, da lete na 88. stopnji širine in 120 stopnji

Napredovanja v državnih službi

Beograd, 13. julija. p. Napredoval je za načelnika v 3. skupini 2. stopnje pri kmetijskem oddelku banke uprave dravske banovine inž. Anton Podgornik, doslej v 4. skupini 1. stopnje. — V višjo skupino so nadalje napredovali profesorja mariborskega učiteljskega šolstva Simon Milač in Rado-

Se manj prihajamo semkaj, da bi kršili svojo zvezo in svojo vzajemnost s Francijo. V francosko prijateljstvo verujemo tako globoko in s Francijo se čutimo tako združene, da ti stiki navzlic razdalji ne potrebujejo za svojo ohranitev nobenih posrednih zvez. Uživamo, ker moramo dihati v ozračju francoskega prijateljstva in da moramo vnovič videti Francijo in njeno slavno vojsko in občudovati njun sijajni in neprestani napredek.

Zahvaljujem se vam iz vsega srca, gospod general, ker ste mi s svojim ljubeznivim povabilom omogočili, da morem kot vaš gost odličnega načelnika francoske vojske doživeti te nepozabne trenutke francosko-jugoslovenskega prijateljstva. Stejem si v čast, ko dvigam to čašo v osebno srečo njegove ekscelence predsednika republike, za napredek velikega plemenitega in prijateljskega francoskega naroda, za slavo njegove junajske vojske, vaše zdravje in za vašo srečo, gospod general. Živela Francija!

Vtis Nedićevega govora

Pariz, 13. julija. AA. Govor načelnika jugoslovenskega generalnega štaba generala Miljutina Nedića v oficirskem domu na kosilu, ki ga je v njegovo čast in v čast načelnika rumunskega generalnega štaba priredil general Gamelin, je napravil na vse prisilne globok vtis. Med prisotnimi so bili najvišji voditelji francoske vojske. Navzoč je bil tudi jugoslovski vojaški odposlanec general Gligić, šef Nedićevega kabineta generalštabni polkovnik Zarko Popović, pomočnik vojaškega odposlanca v Parizu major Pavlovič, rumunski vojaški odposlanec in spremljevalec načelnika rumunskega generalnega štaba.

Pooblaščenca ministra Jugoslavije in Rumunije dr. Purić in Cesiano, ki sta bila navzoča, sta tudi povzela besede in v krajših govorih poveličevala prijateljstvo držav, ki so bile zastopane po svojih vojaških in diplomatskih zastopnikih za omizjem goslojubnega generala Gamelina. Kosilo je poteklo v prijateljskem razpoloženju, tako da so vsi udeleženci odhajali z najlepšimi vtisi.

Obisk pri Daladierju

Pariz, 13. julija. AA. Obrambni minister Daladier je sprejel danes dopoldne v svojem kabinetu načelnika jugoslovenskega generalnega štaba generala Miljutina Nedića, jugoslovenskega odposlanca v Parizu generala Gligića in kabinetskega šefa generala Nedića generalštabnega polkovnika Zarka Popovića kakor tudi načelnika rumunskega generalnega štaba generala Sigitu in njihove spremljevalce.

Minister Daladier se je obiskal najvišjih zastopnikov jugoslovenske in rumunske vojske močno razveselil in je ostal s svojimi obiskovalci v najpripravljenem razgovoru.

Razgovori kralja Karola s francoskimi državniki

Pariz, 13. julija. v. Rumunski kralj Karol, ki je v ponedeljek v spremstvu svojega dvornega maršala in rumunskega generalnega komisarja za svetovno razstavo obiskal rumunski paviljon, je danes pričel razgovore s francoskimi državniki. Danes se je sestel s ministrskim predsednikom Chautempsom, vojnim ministrom Daladierjem, zunanjim ministrom Delbosom in francoskim delegatom pri Društvu narodov Paul Boncourjem.

Poljsko-rumunsko vojaško sodelovanje

Varšava, 13. julija. AA. »Poljska Zbrojna« komentira najnovejšo sestanke šefov rumunskega in poljskega štaba v Bukarešti in pravi, da so se tri dni trajajoči razgovori vršili v največji pripravljenosti in medsebojnem zaupanju. Vtis, ki si jih je nabral kralj Karol II. za svojega obiska na Poljskem, bodo nedvomno močno odjeknili na vseh področjih, posebno pa na področju organizacije rumunske vojske. Razen tega bo Rumunija še nadalje nabavljala pri poljski industriji potrebščine za svojo oborožitev. Šef poljskega generalnega štaba je imel priložnost ogledati si na Črnem morju tudi rumunska vodna letala in druge naprave.

Ruždi Aras v Moskvi

Aankara, 13. julija. AA. Turški zunanji minister Ruždi Aras je prispel s svojim spremstvom iz Teherana v Baku in je nadaljeval pot v Moskvo.

dolžine. Ob 5.40 so javili, da je pri njih vse v redu, nito pa sporočili, kje so bili ta trenutok. Ob 8.37 so sporočili, da lete severno od otoka Banks na 74. stopnji širine in 120. stopnji dolžine.

London, 13. julija. AA. Iz Seattlea poročajo: Ruski letalci so ob 7.20 evropskega časa brezšično sporočili: Nahajamo se okoli tisoč km na tej strani Severnega tečaja. Na letalu je vse v redu.

Šest ur pred ciljem

Port Nelson, 13. julija. br. Tuhajšnja radijska postaja je ob 17.30 dobila zvezo z ruskim letalom. Gromov je sporočil, da je v tem času preletel mejo Britanske Kolumbije ter da se nahaja nad Kanado. Upa, da bo v šestih urah dosegel mejo Zedinjenih držav in kmalu na to tudi svoj cilj.

van Klopčič, višji kontrolor pošte pri Sv. Lenartu v Slov. goricah Marija Korošec ter veterinarja Josip Bergan v Murcki Soboti in Marjan Pavličić v Logatcu.

Nadžkof dr. Bauer v Stični

Zagreb, 13. julija. o. Zagrebški nadškof dr. Anton Bauer je danes v spremstvu svojega osebnega zdravnika dr. Loherta odpoval v benediktinski samostan v Stični, kjer namerava ostati mesec dni.

Beleške

Etape v sporazumevanju

»Hrvatski dnevnik«, glavno glasilo dr. Mačka, razpravlja v vsaki številki o akcijah zemljoradnikov in davčodavcev ter njihovih medsebojnih naporstvih. Ze včeraj smo omenili, da se zavzemajo mačkovi predvsem za zemljoradniški predlog, naj se najprej doseže prva etapa sporazuma, t. j. sporazum o tako zvanih proceduri. Šele potem naj se začne meritorno razpravljanje o novi ureditvi države.

Tudi v včerajšnji številki razpravlja »Hrvatski dnevnik« o tej stvari in med drugim pravi: »Potrebne so prav za prav tri etape. V prvi etapi se morajo stranke sporazumeti o proceduri. V to etapo spada samoumevno tudi načelno soglasje o tem, da je treba odstraniti vse ono, kar se mora spremeniti, in da je treba pri razpravi o novem stanju imeti pred očmi resnično ravnopravnost Srbov, Hrvatov in Slovencev, katerih predstavniki morajo sklepati brez vsake majorizacije. V prvo etapo spada tudi soglasje o tem, da morajo volilci dobiti popolno svobodo opredelitve in glasovanja, tako da bodo izvoljeni poslanci resni predstavniki naroda. Nato sledi druga etapa, volitve. In končno pride tretja etapa, konstituenta.«

Kakšna naj bi bila četrta etapa za primer, da se v konstituenti ne bi mogel doseči sporazum, ki bi se zanj izrekla večina srbskih, večina hrvatskih in večina slovenskih poslancev, tega »Hrvatski dnevnik« ne pove in o tem dosledno in popolnoma molči tudi dr. Maček sam. A vendar je to bistveno važna zadeva, ker negotovega skoka v temo ne more tvegati nihče, kdor čuti v sebi le malo odgovornosti za državo.

Posvetovanja zemljoradnikov

Vodstvo bivše zemljoradniške stranke ima v Beogradu vsak teden službeno sejo. V zadnjem času prihaja na te seje vedno več zemljoradniških voditeljev iz podeželja, tako da se seje vsikih pretvorijo v večje sestanke. Enako je bilo tudi v nedeljo, ko se je zbralo na sejo okrog 50 ljudi, med njimi 36 izven Beograda. Vzrok tako velike udeležbe so bile vesti, o posebnih zemljoradniških akcijah, ki naj bi spravila politično situacijo, s sedanje mrtve točke. Strankini prvaki izven Beograda niso zadostno informirani, pa so se v tako velikem številu zbrali v Beogradu, da osebno zvedo, kako je s stvarjo. Nedeljski sestanek je trajal polne štiri ure. Pri razhodu so izven beograjski udeleženci zatrijevali novinarjem, da so zelo zadovoljni z informacijami, ki so jih prejeli od Joce Jovanovića in dr. Milana Gavrilovića, ter da imajo slej ko prej popolno zaupanje v svoje politično vodstvo.

Misteriozen letak

Kakor se zdi po časopisnih vesteh in polemikah, imajo te dni v Beogradu in Srbiji približno enako poplavo letakov, kakršno smo imeli pred mesecem dni v Ljubljani in Sloveniji. Glavno glasilo JRZ »Samouprava« se skoro v vsaki številki obračunava s kakim takim letakom, ki so po večini anonimni. Največ razburjenja pa je povzročil v zadnjih dneh letak, ki nosi podpis »Jugoslovenski rodoljubi«, za katerega pa nihče ne ve, kdo ga je izdal. »Obzor« pravi, da ta letak »hujška srbsko javnost proti sporazumu in da vsebuje razne netočnosti glede pogajanj med beograjsko in zagrebško združeno opozicijo in zlasti glede zemljoradniških predlogov. Čeprav sam priznava, da ni mogoče ugotoviti, odkod letak izvira, pripisuje »Obzor« očetovstvo JNS in ponavlja staro laž, da se JNS boji sporazuma med Zagrebom in Beogradom.

Beograjska »Politika« priobčuje vsebino informacij, ki jih je v nedeljo svojim političnim prijateljem iz beograjske okolice dal Joce Jovanović. Tudi on se je dotaknil tega letaka in rekel, da je njegova vsebina, kolikor se nanaša na zemljoradniške predloge »netočna in tendenciozna«. Po njegovem mnenju se letak »razširja vsakakor s strani fašistično razpoloženih elementov.«

»Samouprava« doslej o tem letaku še ni izpregovorila, pač pa ostro piše o nekem drugem letaku, ki je baje izšel s podpisom »Radikalna omladina« in ki hudo napada sedanjo vladu. »Samouprava« ob tej priliki oboja vse anonimne letake in zahteva od javnih delavcev korajžje in značajnost, da svoje mnenje podpišejo, če ga dajo v javnost.

Še ena Hrvatska

Nedavno smo opozorili, kako je iz mačkoviških listov izginil zgodovinski naziv »Dalmacija« in kako poznajo ti listi sedaj samo še »Dalmatinsko Hrvatsko«. V najnovejšem času so šli v svojem imperializmu še dalje in so črtali z zemljevida tudi staroslavno Bosno ter jo nadomestili z »Bosansko Hrvatsko«. Nič čudnega ne bo, če bomo lepega dne izgubili tudi Slovenijo in se čez noč znašli v »Slovenski Hrvatski«. Če gledamo tako politično historijo, na drugi strani pa vpoštevamo hegemonistične atavizme v gotovih srbskih krogih, pač lahko razumemo, zakaj »sporazumevanje« med raznimi krili združene opozicije ne more in ne more z mrtve točke.

Nejasen odgovor

»Samouprava« je v svoji nedeljski številki napadla »Jutro«, ker je pred dobrim tednom zabeležilo neko izjavo uglednega voditelja JRZ o političnih zakonih. V dotični izjavi je bilo rečeno, da so politični zakoni okna v novi zgradbi, ki se ne morejo vstaviti prej, dokler zgradba ni pod streho. »Samouprava« nas seveda najprej ozmerja, pa pravi, da so »gazde« ljubljanskega »Jutra« uničili svobodo in uvedli reakcijo v državi. Kakor ljubljanskega »Slovenca«, tako tudi tega beograjskega lista nič ne moti notorično dejstvo, da so »gazde« ljubljanskega »Jutra« vstopili v šestojanuarski režim šele v tretjem letu, ko se je začela diktatura že likvidirati in se postopno razvijati zopet v parlamentarni režim. Pa takšnih zavijanj smo že vajeni. Bolj zanimivo je, kaj pravi glavno glasilo JRZ o političnih zakonih samih. In o teh pravi:

»Kadar se bodo popravile vse škodljive posledice napačnega dela JNS, kadar se bodo popolno pomirile strasti, ki jih gospodari »Jutra« še danes harangvirajo, potem bodo izmenjani tudi vsi zakoni, s katerimi je JNS osrečila našo državo.«

K temu pitijemsku odgovoru naj pripomnimo samo še to, da z nobenim izmed političnih zakonov, ki naj bi se spremenili

Seja narodne skupščine

Včeraj je bil sprejet zakon o ribarstvu in sladkih vodah Konkordat pride na vrsto v petek ali soboto

Beograd, 13. julija. p. Današnja seja narodne skupščine ni bila posebno zanimiva. Otvoril jo je predsednik Čirić ob 10.30, nakar je tajnik prečital zapisnik zadnje seje. K zapisniku je posl. Voja Lazić pripomnil, da v njem ni točno ugotovljen potek seje, ko jo je opozicija zapustila pred glasovanjem o predlogu zakona o prekrških, ker vladna večina ni hotela pristati na poprej že objuljene korekture. Tajnik je pripombo zavrnil in večina je zapisnik odobrila.

Prečitana je bila nato zopet cela vrsta interpelacij. Med drugimi je poslanec Milan Mravljje vložil interpelacijo na ministrskega predsednika o cenzurni praksi v Ljubljani. Za svojo interpelacijo je zahteval nujnost, ki ga je skupščina tudi priznala.

Po rešitvi nekaterih manjših zadev je skupščina prešla na dnevni red in začela razpravo o predlogu zakona o sladkovodnem ribarstvu. V imenu večine skupščinskega odbora je podal poročilo poslanec Dimitrije Mirković, za vladna poverjenika pa sta bila imenovana dr. Sinisa Stanković in Budislav Cijanović. Debatu je otvoril kmetijski minister dr. Svetozar Stanković z daljšim ekspozicijem, v katerem je orisal važnost zakona. Dosedaj smo imeli v pogledu ribarstva različne zakonodaje na posameznih državnih področjih. Z novim zakonom se zakonodaja izenači. Ribarstvo je ena najstarejših gospodarskih panog in je pri nas na tem polju zainteresiranih nad 20.000 ljudi. Letni dohodek od ribarstva znaša okrog 50 milijonov. Novi zakon je v skladu z administrativno razdelitvijo države. Zakon priznava obstoječe ribarsko pravo in sladkih vodah, ukinja pa ribarsko pravo, ki izvira iz fevdalnih odnosov. Namen zakona je pospeševanje in zaščita ribarstva.

V načelni debati je prvi govoril posl. Voja Lazić, ki je podvrgel zakonski osnutek stvarni kritiki. Po njegovem mnenju predstavlja predloženi zakon vrste ribarskega monopola, ki ga bodo izvajale banovine. Siromak si v bodoče ne bo mogel vloviti niti ene ribice, da bi si utišil glad. To bo ostal privilegij bogatih slojev, ki bodo zmogli visoke zakupnine in takse. S tem zakonom se ukinitvo mnoge pridobljene pravice in tudi sicer zakon ne bo koristil ljudstvu, marveč le par poedincem, ki jim je ribarstvo sportni luksuz. Zato bo glasoval proti sprejetju tega zakona.

Proti zakonu so govorili tudi poslanci vladne večine Todor Tonić, Sava Mikić in Milan Blažić, nakar je dobil besedo vladni poverjenik dr. Stanković, ki je zavrnil očitke govornikov in naglašal, da je zakon sestavljen po bogatih izkustvih drugih in pri nas ter da so v njem upoštevane norme, ki veljajo v najkulturnejših državah. Tudi tam so se sploščali borili proti takim dolocbam, sedaj pa so uvideli, da so umestne. Zato prosi skupščino, naj sprejme zakon, kakor ji je bil predložen.

Pri glasovanju je bil zakon v načelu in podrobnosti sprejet s 167 proti 17 glasovom. V podrobni debati je govoril samo posl. Voja Lazić. Zakon bo sedaj dostavljen senatu v nadaljnje postopanje.

S tem je bila današnja seja končana. Prihodnja seja bo jutri. Na dnevnem redu so nekatere mednarodne novencije.

Konkordat pred skupščinskim odborom

Beograd, 13. julija. AA. Odbor za proučitev konkordata je imel danes sejo pod pred-

sedstvom nar. posl. dr. Voja Janjića. Seji sta prisostvovala tudi ministrski predsednik dr. Stojadinović in minister pravde dr. Niko Subotić. Član odbora Milan Banić je predlagal, naj se razprava o konkordatu odgodi, dokler ne bo odzdravel Nj. Svetost patriarh Varnava. Predlog je bil odklonjen z večino glasov. Nato je bilo prečitanih 221 prošelj, ki so jih poslale cerkvene občine, razne ustanove in posamezniki, naj bi se konkordat odklonil. Prvi je nato posegel v razpravo narodni poslanec dr. Košta Kumandić, ki je nastopil proti konkordatu. Seja se je nato zaključila. Prihodnja seja odbora bo jutri ob 17.

Desetminutna seja senata

Beograd, 13. julija. p. Po pordnevnom odmoru se je dopoldne zopet sestel senat k seji, ki pa je trajala komaj deset minut. Otvoril jo je predsednik dr. Mažuranić ob 11.30, trajala pa je do 11.40. Po odobritvi zapisnika zadnje seje je bilo senatu sporočeno, da je narodna skupščina odobrila in poslala senatu v razpravo zakonski predlog o pooblaštilih za odtegnitev sedanjega kovanega denarja iz prometa in za kovanje novega. Vlada zahteva za ta predlog nujnost.

Finančni minister dr. Letica je v kratkih besedah utemeljil nujnost na sličen način kakor že poprej v skupščini. Vladna večina je na nujnost pristala, nakar je bil zakonski predlog izročen v pretres finančnemu odboru senata z naročilom, da konča že do jutri zvečer svoje delo.

Zatem je senat prešel na dnevni red, na volitev odbora za proučitev predloga zakona o prekrških. Predlagana je bila samo ena lista, ki je bila tudi sprejeta. Poleg drugih sta v odboru senatorja dr. Kramer in dr. Marušić. Senat je sicer imel, naj tudi ta odbor predloži svoje poročilo plenumu že do četrta.

Predsednik je nato sejo zaključil ter napovedal prihodnjo za četrtek ob 10. dopoldne z dnevnim redom: Razprava o predlogu zakona za kovanje novega denarja.

Zakon o kovancih v senatnem odboru sprejet

Beograd, 13. junija. o. Popoldne je imel svojo sejo senatov finančni odbor, ki je razpravljao o predlogu zakona o kovanju novega denarja, katerega mu je izročil plenum senata danes v proučitev. Po ekspoziciji finančnega ministra je govoril senator dr. Alter Kramer, ki je bil mnenja, da zamenjava kovanega drobiža z najmanjšim novcem za 25 par ni srečna rešitev. Pri tem je tudi opozoril, da je naš kovani drobiž pretežak in neprimerne oblike, zaradi česar bi bilo potrebno, da se za kovanje novega drobiža razpiše natečaj ter pozovejo k sodelovanju naši umetniki. Čisti dobiček, ki se bo dosegel od kovanja novega drobiža predstavlja nedoločeno rezervo za zbirne potrebe. Najmanj kar se more zahtevati je, da se uporaba vsega dobička 200 milijonov dinarjev poslavi pod kontrolo finančnih odborov, skupščine in senata. Končno je senator dr. Kramer izjavil v imenu svojih tovarišev, da bo glasoval proti zakonskemu predlogu.

V imenu vladne večine je govoril senator dr. Franče. Po naknadnih pojasnitvah finančnega ministra dr. Letice je vladna večina odobrila zakonski predlog in sestavila svoje poročilo.

Prof. Franc Jerovšek

Maribor, 13. julija.

Popoldne se je razširila po Mariboru vest, da je v splošni bolnišnici umrl znani ljubljani upokojeni profesor in šolski svetnik g. Franc Jerovšek. Ni menda Mariborčan, ki ne bi poznal starostne mariborske profesorjeve, ki je še nedavno čil in svež koralak po mariborskih ulicah. Pred dnevi mu je, kakor znano, doma postalo slabo in reševalci so ga bili odpremlili v bolnišnico. Ko smo še včeraj vprašali pri vodstvu bolnišnice, smo dobili razveseljen odgovor, da se mu je stanje izboljšalo, zdaj pa je sledila vest, da tega priljubljenega in spoštovanega profesorja ni več med živimi. Mirno je zasnil v večno spanje ob pol 15.

Upokojeni profesor g. Franc Jerovšek se je rodil 9. januarja leta 1854 na Tepanjskem vrhu pri Konjicah. Studiral je na celjski gimnaziji, kjer je maturiral leta 1874, potem pa je leta 1883. napravil v Grazu profesorski izpit iz staroklasične filologije, ki ga je v letu 1886. dopolnil z izpitom iz stenografije in leta 1889. z izpitom iz slovenščine. Po dovršenih študijah je služboval na dveh gimnazijah v Grazu, od 16. septembra leta 1886. do 31. avgusta leta 1891. pa je bil suplent na mariborski gimnaziji, kjer je po definitivni namestitvi ostal do oktobra leta 1918. do svoje upokojitve. Tako je stal za katedrom mariborske gimnazije 32 let in je vzgojil več generacij. V Mariboru je ostal tudi po svoji upokojitvi in, ko je bilo pomanjkanje učnih moči, je februarja leta 1921. spet na-

(volilni, zborovalni in tiskovni zakon), države ni »osrečala« JNS, ker val izvirajo že iz dobe pred ustanovitvijo te stranke...

Cerkvena borba v Nemčiji

V nedeljo so imeli po vseh katoliških cerkvah Nemčije pridige enake vsebine. Duhovniki so pozivali vernike, naj ne dajo cepiti katoliških sil. Za vzor so jim bili postavljeni protestanti, češ da se ne dajo zbežati niti po propagandi niti po preganjanjih. Poseben del pridige je bil posvečen hitlerjevskemu tisku. Pridigirji so trdili, da prinaša ta tisk glede odnosov med katoliško cerkvijo in državo samo neresnične in tendenciozne vesti; hitlerjevski tisk stoji v službi protikatoliške propagande in v službi borbe proti Kristusu.

V hitlerjevskih krogih so te pridige izvale seveda silno ogorčenje in razburjenje. Listi se napovedujejo, da vladna večina bo morda gledala take »razdrilne akcije«, temveč da bo posegla po učinkovitih sredstvih v zaščito državne in vladne avtoritete,

stopil službo začasno, maja leta 1924. pa je bil imenovan za honorarnega profesorja in je kot tak izvrševal službo do 17. decembra 1927. Kot upokojenec je torej služboval še kakih 7 let in so spet nove generacije imele priložnost, ceniti vrline tega odličnega filologa. Do svoje smrti je ostal v pravem pomenu besede živ leksičn stari-klasični filologije.

Prof. Jerovšek ni bil za slovenske dijake samo najboljši učitelj, temveč tudi najboljši vzornik za življenje. Bil je moč plemenite srca in narodnjak najčistejšega kova. Ko so v predvojni letih nahujskane množice nemškutarjev oblegale Narodni dom v Mariboru, si je on skozi drhal smelo in ponosno utiral pot, da je tam pri »dolgi mizi« pod številnimi diplomami CMD mirno sedel tudi takrat, kadar je drhal razbijala šipe — — —

Ob njegovi krsti se zgrinja zdaj ves Maribor, vsa ožja slovenska domovina, ki mu bo ostala za njegovo uspešno in požrtvovalno delo v šoli in med narodom za večne čase hvaležna. Svojem delom in značajem se je mož za večne čase vpišal v knjigo slovenske zgodovine in vsi, ki so izšli iz njegove šole, bodo častili njegov spomin na ta način, da bodo z vsem svojim dejanjem in nehanjem sledili njegovemu vzoru požrtvovalnega rodoljuba in zvestega nacionalista.

V častnem spominu bo ohranjen profesor Franc Jerovšek!

Patriarhovo stanje

Beograd, 13. julija. p. V zdravstvenem stanju patriarha Varnave niso nastopile nikake izpremembe. Bolnik je tudi pretekle noč prebil dokaj mirno. Vročina je popustila in sta temperatura in bitje normalna. V vilo patriarha prihajajo vsak dan mnogi odličniki in se zanimajo za stanje bolnika. V cerkvah so vsak dan molitve za njegovo ozdravljenje.

Vremenska napoved

Zemunsko vremensko poročilo. Jasno, vendaraske banovine; in delno oblačno v ostalih delih kraljevine. Nekoliko dežja je bilo v severovzhodnih predelih.

Naši kraji in ljudje

Naš rod v Ameriki

Ljubljana, 13. julija.

V zadnjem času nas je obiskalo precej rojakov iz Amerike. Mnogi so prišli po dolgih letih prvič na obisk v staro domovino ali — kakor pravijo — v stare kraje. Na dolgo, z velikimi stroški zvezano pot je vse vodila ljubezen do rojstnih krajev, do sorodnikov in prijateljev. Na obisk so prišli tudi taki, ki so svoje rojstne kraje zapustili že v otroški dobi, prihajajo pa na obisk tudi že v Ameriki rojeni Slovenci. Pri takih razlikah so pogledi na stare kraje seveda različni, vse pa družijo ljubezen do stare slovenske domovine. Danes se je zglasil v našem uredništvu

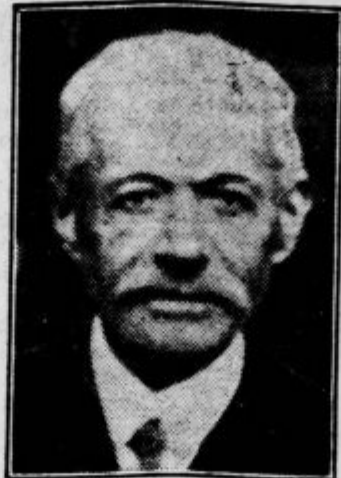
ugledni član ameriške Vrhne

g. Jože Zelenc. Slovensko naselbino mesta Waukegan v državi Illinois splošno imenujejo ameriško Vrhniko, ker je kakih 80

pred petimi leti, ko je njen še pokojni starši oče, ugledni hrastniški posestnik in trgovec g. Birtič praznoval svoje 75-letnice. Dori Birtič je res z odličnim uspehom dovršila razred višje šole, katero vodijo katoliške redovnice v Clevelandu. Delčna je bila nagrade, kakršne so tokrat dobile le štiri učenke javnih šol. Vozila se bo brezplačno na ameriškem luksuznem parniku po Atlantiku in Sredozemskem morju. Samo za vožnjo znašajo stroški najmanj 750 dolarjev, vsaka dijakinja, ki je deležna potovanja, pa dobi še večji znesek za svoje osebne izdatke.

Dori Birtičeva, ki jo vidimo na sliki, je res zelo nadarjena mladenka in vneto športnica. Doslej je še vse šole dovršila odlično in tudi slovenske je popolnoma veča, kar svedoči njena pisma, ki jih pošilja v staro domovino sorodnikom in prijateljem. Njen sedanjí uspeh v šoli, ki jo slučajno vodijo katoliške redovnice, pa ne more slu-

Pokojni Janko Vodopivec je izvrševal svojo naporno učiteljsko službo polnih 46 let. Po začetnem učiteljevanju v Branici pri Ribemberku, v Konjskem v goriških Brdih

in v Plaveh v Soški dolini je še kot mlad učitelj prišel v Kamnjo na Vipavskem, kjer je ostal do svoje smrti. Tu si je uredil svoj dom, tu se je v prostem času posvetil gospodarski vzgoji svojih Kamenjcev, med katerimi ni deloval le kot učitelj njih najmlajših, temveč kot vsestranski vzgojitelj vseh občanov. Užival je ugled razodnega človeka, ki je s stoterimi navesti znal koristiti domačinom, ti pa so se v mnogih zadevah obračali nanj kot na strokovnjaka.

Pokojni Vodopivec si je pridobil velike zasluge zlasti za pospeševanje domače sadjereje, v vinorodni okolici, v kateri je živel, pa se je še prav posebej trudil za dvig vinogradništva, trtoje in umnega kletarstva. S svojim znanjem in svojimi bogatimi izkušnjami je imel pameten nasvet za vsakega, ki se je nanj obrnil. Postregel pa mu ni le z nasvetom, saj je bil tudi drugače mož odprtega srca. Če ni imel drugega pri hiši, kozarec pristnega domačega medu je bilo gotovo na mizi. Kot spreten čebelar je bil v prvih vrstah goriške čebelarke organizacije, kjer se je uveljavil s svojimi velikimi izkušnjami in teoretičnim znanjem. Za svoje zasluge na tem polju ga je odlikovala tudi italijanska vlada.

Kako zelo je bil pokojni Vodopivec priljubljen v kraju svojega učiteljevanja, je najbolj zgovorno pokazala njegova zadnja pot, ko so ga prišli spremiti k večnemu počitku ljudje od blizu in daleč. Poslovilne besede mu je spregovoril domači župnik g. Černigoj. Naj mu bo lahka vipavska zemlja!

Ing. Odon Pára in njegove velike zasluge za jugoslovensko-češkoslovaško vzajemnost

Jutri praznuje v Pragi petdesetletnico inž. Odon Pára, ki si je pridobil tolikih zaslug za českoslovo-jugoslovensko vzajemnost, da res zasluži našo pozornost in simpatijo ob priliki svojega življenjskega jubileja.

Odon Pára se je rodil 15. julija 1887 v Dobruši, kjer mu je bil oče nadučitelj. Studiral je na malostranski realki in na češki tehniški v Pragi. Že za dijaških let se je udeleževal političnega življenja, najprej z dr. Sychravo in dr. V. Štepankom okrog srednješolskega lista »Volnost«, pozneje pa pri ustanavljanju mladočeške dijaške organizacije, ki ji je bil l. 1909. predsednik. Urednik časopisa »Snahý« in zbornika o prvem kongresu tega dijaštva v Pardubicah l. 1910. V številnih člankih v dnevnikih in tednikih je razlagal stališče te, takrat nove omladinske skupine. Sodeloval je tudi v »Přehledu« Chalupnega in v reviji »Průdy«.

L. 1912 je odšel v Trst, kjer je pod vodstvom avstrijskega generalnega štaba sodeloval pri izgraditvi železnice proti Italiji. Ko je izbruhnila vojna, je postal železniški inženjer in je deloval na tamonjski fronti vse do prevrata. Takoj v začetku vojne so ga osumili politične nezanesljivosti in mu naprtili preiskavo in policijsko nadzorstvo. V začetku l. 1917 je bil ovađen veleizdajškega delovanja, aretiran in postavljen pred c. k. domobransko vojno sodišče. 5. armade v Ljubljani. Čeprav so ga posvarili, češ da je bil državopravni in federalistični program na Kramarjevi procesu proglašen za veleizdajo ga je inž. Pára zagovarjal pred ljubljanskim vojaškim sodiščem. Ker je prav tedaj prišla amnestija, je slovenskim vojaškim sodnikom (dr. Doljan, inž. Uhlir, nadpor. Fischer l. dr.) uspešno, da so inž. Pára osvobodili iz zapora. Toda njegova rehabilitacija pred civilnimi sodišči se je

po zaslugi kasacije vlečla brez kraja in konca vse do prevrata.

V tem času je inž. Pára sodeloval v praskem »Národce« in »Nár. Lístě«, v slovenski pa je objavil članke v »Slovenskem Narodcu«. Ker so ga s slovenskimi politiki vezali živahni in prijateljski stiki, je kot govornik češke mladine nastopil na kongresu Jugoslov. demokratske stranke v juniju 1918 in dosegel resolucijo o gospodarski vzajemnosti. Ob tem času je tudi dal inštitut za ustanovitev Češke občve v Ljubljani. L. 1918 je objavil strokovne članke o jugoslovenski udeležbi na avstrijskih železnicih, s čimer je sprožil novo akcijo avstrijskih oblasti zoper sebe. Ob prevratu je nastopil na čelu češke skupine železničarjev na Jesenicah, nato pa v Trstu pod vodstvom posebnega poslanika Vavročke.

Po prevratu je vodil v Pragi akcijo za koridor med CSR in Jugoslavijo in izdal edino češko publikacijo o koridorju »Naše spojení s Jugoslavií«. Deloval je v prometnem odelku urada za mirovno konferenco. Skupaj s dr. Štepankom, Danešem, Dominom, Dvorským in Koutským je ustanovil Jugosl. komisijo, iz katere je posebej nastala Č. liga. L. 1919 je organiziral v Novem Sadu izredno kompenzacijske pogodbe s Jugoslavijo, nakar je prestopil iz prometnega ministertva v službo ministertva

za zunanje zadeve. Organiziral je konzulat v Zagrebu in bil vse do l. 1928 v Zagrebu češkoslovaški konzul. V tem času se je mnogo udeleževal v raznih čeških in jugoslovenskih organizacijah. Na zagrebški trgovski visoki šoli je v l. 1922—28 predaval o konzularni službi. V priznanje svojih organizacijskih zaslug na področju slovenskega gospodarskega sodelovanja je tudi postal član Slovenskega inštituta v Pragi. Po vrnitvi v Prago je bil dve leti referent za prometne zadeve v zunanjem ministertvu, nato zastopnik generalnega konzula na Dunaju, sedaj pa je kot ministrski svetnik načelnik oddelka za slovenske zadeve v administrativni sekciji zunanjega ministertva.

Inž. Odon Pára se tudi publicistično stalno udeležuje in razpravlja zlasti o narodno-gospodarskih vprašanjih českoslov.-jugoslov. sodelovanja. Nekateri njegovi članki o modernem nacionalizmu so izšli knjižno kot ponatis iz revije »Národní Myslenka« z naslovom »O dobi, ki prihaja«. Pod psevdonimom Ivan Rosej je objavil tudi nekatere pesniške proizvode.

Uglednemu češkemu prijatelju našega naroda želimo še mnogo srečnih let!

Oblak se je utrgal Povodenj na Goričkem

Sobota, 12. julija

Dne 10. t. m. okrog 3. popoldne se je nebo nad Goričkim hudo stemnilo. Iz črnih oblakov je včasih svignil oster blisk, in potem je voljo zagrmelo. Nekaj časa so oblaki nepremično viseli nad poljem nad vasi; potem je zapihal veter in ljudje so se tožili, da bo razginal pretečo nevihto. Takrat je nad mejo prišlo liti škeje se je pretrgal oblak. Približno pol ure po tej plohi je začel polot, ki prihaja iz Okovcev v Mačkovec, nevarno naraščati. Rumena voda je naraščala z neverjetno brzino. Samo par minut je trajalo, pa je voda prestopila bregove. Ljudje, ki so prihajali ravno ob tisti uri s selma v Puconcih, so si morali zaviti hlače in dvigati krila, da so lahko prebrčeli vodo, ki je šumela preko ceste. Lovili so veje, ki jih je nosila s sabo. Izprva so prijetno vznemirjeni tekali ob njenih bregovih. Vedno več vode se je valilo preko bregov. V par minutah so bili Mačkovič v vodi. Ljudje so zbeženo nosili snopje pšenice z njiv, ker bi jih drugače bešeča voda poplavlja. Kmalu so bile njive pod vodo. Nekaterim posestnikom je uničena vsa žetev, pa tudi krompir in koruza. Pravijo, da je 25. let ni bilo take povodnje.

Volč v jasnijem koži je najbolj nevaren, ker skriva svoje opasne namene. Opasnost se včasih prijne v nedolžni obleki. Varujte se jih z uporabo

PERMA TEX

V koloniji mestnih uslužbencev

Kamna gorica, 13. julija.

Bojniška blagajna mestnih uslužbencev je po svoji dobri tradiciji tudi letos poslala skupino zdravja in okrepitve potrebne mladine v poletniško kolonijo v Kamni gorici. Pod skrbnim vodstvom gg. žitnika in Mašija so se mladi letoviščarji prijetno udomili v svoji letni rezidenca in pričeli življenje, kakršnega bi si pa lahko želeli vsak mestni otrok. Travniki ob vodi služijo za pripravo igrice, potok nudi najlepšo priliko za kopanje, od daleč pa vabijo lepe izletne točke, brez katerih si mladi fantje iz Ljubljane nobeno leto več ne morejo predstavljati poletniškega programa. Mnogogrede se mali izletniki v gozdu spravljajo na borovnice, ki jih naberejo včasih celo kosarja, da so naslednji dan za pribojšek pri kosilu. In če je med kolonisti kaj takih razvajancev, da doma ne jedo vsega, kar jim pride pod zobe, se v svojem gorenjskem zraku, razgibani pri zdravi naravi, tako nalezajo apetita, da jedo ko volkovi.

Kakor je vsako leto navada, je bila tudi letos prve dni težava s telovadbo in z umivanjem Reka, ki teče mimo kolonije, dobavlja malim letoviščarjem vodo za umivanje. Nekateri med njimi doma niso bili vajeni pri takšni priklji upoabljati mlo in nekaj jih je najbrž tudi, ki doma pri tem opravku niti srajce ne odložijo. Kolonija, pa svojim mladim gojencem takoj prve dni utepe v glavo osnovne zahtevke higijenskega življenja in kmalu jih volnikoma ni treba več opominjati na takšne reči. Po umivanju vsak dan malo telovadbe. Prve dni je fantom telovadba skoraj odveč, a ko pridejo čez dni v vajo, že kar ne morejo več dneva začeti brez nje. Po običnem zajtrku sprehodi in izleti. Med najlepše dogodke spadajo obiski v Radovljici, s kopanjem v njenem gosposkem kopališču. Vesele zabave in resnega dela imamo vsak dan na prebitek, tako da smo veseli, kadar pade večer in je treba k počitku. In čeprav letošnje poletje, kar se vremena tiče, ni najbolj naklonjeno letovanju, vesele prebijemo tudi vse deževne dni. Če ni mogoče na kopanje in na izlete, si pač izmislimo kakšno kratkočasje pod streho in židane volje prebijemo dan.

Nimamo še pol počitnice za sabo, pa že slišimo med malimi gosti pritožbe, da bo vse prehitro potekel čas. En mesec Kamne gorice je resda skoraj premalo, človek bi ostal celo poletje ali vse leto dni. Toda prevelik je ta program, treba se bo umakniti novi skupini in premalo je središtev na razpolago, da bi lahko mladina, četudi je potrebna počitka in zdrave hrane, pod vedrim gorenjskim nebom prebila ves šole prosti čas. Hvaležni smo bojniški blagajni, da nam je omogočila vsaj mesec dni tako prijetnega oddiha in se že v naprej priporočamo gospodom na magistratu, da nas tudi prihodnje leto pošljejo sem.

Strahno krvopreljite na petrovgradski pošti. Ves Petrovgrad je razburjen zaradi krvavega dogodka na pošti. Poštni sluga Slavko Ravič, star 36 let in oče štirih otrok, je ustrelil brez vsakega poudara pošto uradnico, vlogo Ljubice Gavrič, rojeno Kovičičevo, ki je sedela ob poštnem okencu takrat, ko je sluga prevzemal pošto. V drugi sobi je opravljal svoje delo nekaj uradnik, ki pa je po prvem strelu zbežal in nikakor ni bil priča strašnega dogodka. Sluga Ravič je usmrtil pošto uradnico s štiri rimi strelji, potem pa je sebi dva strela pognal skozi glavo. Poštna uradnica Gavričeva je bila takoj mrtva, morilec in samo morilec pa je v agoniji. Sluga Ravič je v zadnjem času hudo pijačeval in je imel zaradi raznih izredov opravka s policijo. Uradnica Gavričeva ni bila njegova neposredna predstojnica in zaradi tega v službenem razmerju ni moglo iskati vzrokov strašnega dejanja. Umorjena uradnica je bila ena izmed najuglednejših dam Petrovgrada in poštovnovalno se je udeleževala v raznih nacionalnih in dobrodelnih organizacijah. Njen brat, major Milan Kovičič je poveljnik petrovgradske orožniške čete. Umor in samomor je bil izvršen s službenim samokresom, ki je v poštnem uradu za uradnika, ki ima nočno službo pri blagajni. Kdaj se je sluga samokresa polastil, ni znano. Ugotovili so samo to, da je Ravič pred svojim strašnim dejanjem vso noč pijačeval.

podstotkov Slovencev v tej naselbini doma iz vrhniškega sodnega okraja. Ti Slovenci so pred leti ustanovili krožek »Klub vrhniških enajstosolcev«. Člani tega zanimivega kluba, ki menda nikjer nima primerne, so lahko postali samo oni rojaki z Vrhniške in okolice, ki so bili na Vrhniku učenci pokojnih učiteljev Levatika in Stojca. Ime kluba so prevzeli iz spisov velikega pisatelja in očjega rojaka Ivana Cankarja, ki je opisoval »enajsto šolo pod mostom Ljubljancev«. Na sejah kluba so člani imenovali »sošolce«, v gumbnicah pa nosijo male znake s številko »11«. Vsako poletje priredijo v kakem gozdničkem pčnikarju družinske članov in za prijatelje. Na take prireditve so že nekajkrat prišli fotoreporterji angleških listov, ki so ameriške Vrhničane fotografirali in zelo simpatično opisali.

G. Jože Zelenc nam je že večkrat zanimivo opisal življenje in udeleževanje ameriške Vrhniške. Na sliki vidimo klub enajstosolcev in med sedečimi je g. Zelenc od leve na desno peti. G. Zelenc se je večer pripeljal s svojo družino v Ljubljano ter se nastanil pri svoji teti in stricu Jesenu na Vrhniku. Potoval je s parnikom »Conte di Savoyas«. Vožnja je bila ves čas zelo ugodna, postrežba pa prvovrstna. G. Jaka Gorjanc iz Ljubljane je sprejel skupino v Trstu ter za potniške skrbel do Ljubljane prav po očetovski. Z istim parnikom se je vozila tudi mati predsednika US of A Roosevelta s svojim mlajšim vnukom. G. Zelenc je s častljivo damo govoril in z njenim dovoljenjem jo je tudi fotografiral. Če se bodo posnetki posrečili, bomo enega objavili v »Jutru«. S svojega potovanja nam je g. Zelenc pripovedoval še razne druge zanimivosti. V New Yorku je obiskal Radio-City in kratek njegov nagovor v angleščini in slovenski je prišel na ploščo. Zanimiva poročila s svojega potovanja je pošiljal g. Zelenc tudi newyorškemu »Glasu naroda«.

Lepi uspehi slovenske mladenke

Naročnik lista, ki pozna trgovca g. Birtiča v Akronu, država Ohio, se iz stare domovine, nas je opozoril, da je »Slovenec« z uspehi, ki jih je dosegla hčerka g. Birtiča v clevelandskem šolskem zavodu, prav nerodno delat reklamo za katoliške šole v Ameriki. G. Birtič se je pred kakimi 30 leti izselil v Ameriko iz Hrastnika. Njegova soproga je doma iz Litije. Njegova hčerka Dorothy — doma jo kličejo Dori — se je rodila v Ameriki, dopolnila je 15. leto in prvič je prišla v domovino svojih staršev

žiti za poveličevanje katoliškega šolstva, ker javne šole v Ameriki niso konfesionalne in v našem smislu in ker odlična učenka in njeni starši nikakor ne spadajo med konfesionalne ljudi našega merila. Ko je bila

Dori Birtičeva s svojim očetom pred petimi leti v Hrastniku, še ni pripadala nobeni konfessiji in najbrž še danes ne pripada, ker je oče izjavil, naj si bo hčerka konfessijo sama izbrala po lastni volji, kadar bo dorasla.

Janko Vodopivec †

Pretekli teden so v lepi vipavski vasi Kamnjo položili k večnemu počitku daleč naokrog znanega nadučitelja v p. g. Janka Vodopivca, znanega vipavskega čebelarja, ki je imel svoje stike tudi z mnogimi našimi čebelarji na tej strani meje. Marsikdo se bo ob čitanju teh vrst spomnil na že priletnega, a kot kmetska grča zdravega moža, ki je še s sedmimi krži na hrbtu opravil vsa svoja številna pota na — kolesu, ki ga je tako rekoč stalno spremljalo. Dolgo pot iz Kamnjo na Vipavskem v Ljubljano je v svojem življenju nešteto krat prevozil s kolesom, tako še pred nekaj leti. Zadnje čase pa se je mnogo vozil z motorjem, čemur so se mnogi, ki so vedeli za njegova leta, še bolj čudili.

Zbor naših učiteljev

Manifestacija slovenskega učiteljstva za stanovski pokret — Za stan in šolstvo važni sklepi

Ljubljana, 13. julija.

Učiteljska skupščina je posvetila vse večerajšnje popoldne delu v raznih oddelkih. Ti so zborovali letos prvič v prostori sekcije in Učiteljske tiskarne. Ob 20. se je sestal spet plenum v dvorani Delavske zbornice. Predsednik g. Dimnik je prečital pozdrave iz vseh delov države. Med drugimi se je oglasil tudi narodni poslanec, učitelj g. Rudolf Pleškovič in je želel tovarišem obilo plodnih uspehov. Iz večerajšnjega poročila je tiskarski skrat izrlnil hrzjavno pozdravnico skupščinarjev Nj. Vis. knezu namestniku Pavlu na Brdu. Nočnemu zasedanju sta prisostvovala tudi znani šolski publicisti g. Senkovič Matija iz Maribora in voditelj slovenskega kmetskega šolstva g. Jože Krošl iz Ljubljane.

V razpravo je prišel kot prvi referat odeska učitelje. V naši banovini je od 4120 učnih moči doma 3000 učiteljev. Poročilo, ki ga je podala g. Koe Leopoldina iz Murske Sobotne navaja, da čaka dozdaj 881 absolviranih učiteljskih kandidat na zaposlitev, od teh jih je 190 celo iz leta 1931. Na predlog ženskega odeska je delegacija jasno podčrtala skupno zahtevo, naj se učitelje izenačijo z moškimi tovariši v dolžnostih in v pravicah.

O zastopu v gospodinjstvo nadaljevalno šolstvo je podal zanimivo sliko odeskov načelnik šol. upravitelj g. Josip Ambrož iz Ljubljane. Medtem, ko vsepovsod vendarjamo potrebo splošne in strokovne

izobrazbe za naše kmetske fante in dekleta, puščamo, da to šolstvo nanezuje. Lani je bilo ukinitih devet takih šol. Že 4 leta ni bilo nikakih tečajev za vzgojo novih učiteljev na gospodinjstvo nadaljevalnih šolah. V mnogih krajih ovirajo kmetske šole tudi neuvidevni krajevni činitelji. Da se vzbudi zanimanje za to šolstvo, se bo uveljavila v »Učiteljskem tovarišu« posebna rubrika. Brezpogovorno učiteljskim kandidatom bo omogočena udeležba na tečajih in hospitacijah. Prosvetne oblasti bomo naprosili, naj se reformira pouk na učiteljskih šolah. Za pouk gospodinjstva in kmetskega se naj nastavi na učiteljskih šolah starejše, praktično izkušene moči, ki so z uspehom delovale za dvig kulture in gospodarstva naše vasi. V pohvalo naj nam bo prizadevanje centrale JUJ iz Beograda, ki hoče iz lastnega nagiba po vseh ostalih banovinah uvesti kmetsko in gospodinjstvo šolstvo, kakor ga imamo pri nas že dalje časa. Učitelji na obrtno nadaljevalnih šolah izražajo željo, da se ukine uredba o redukciji honorarjev, ki je bila objavljena lanske leto.

Kmetijskim in gospodinjstvom šolam naj bi odločili činitelji priznali vse ugodnosti, kakor jih imajo druge kategorije šol. To velja zlasti za železniške ugodnosti, ki jih fantje in dekleta iz nadaljevalnih šol niso deležni. Glede pouka na teh šolah je bila izrečena ugotovitev, da so kmetske gospodinjstvo in obrtno nadaljevalne šole le nadaljevanje ljudskega šolstva, kjer gre

pouk le učiteljem narodnih šol.

Več novih pobud je prinesel lansko leto ustanovljeni učiteljski pokret, o katerem je poročal učitelj g. Menec. Na željo članov tega odeska je naklonila skupščina 6.000 din za kritje upravnih stroškov. Na pobudo učiteljskega pokreta se bo ustanovil nov list »Prosveta«.

Sinočnje zasedanje je bilo zaključeno malo pred polnočjo. Zaradi obilice dela pa se je sestala delegacija že davi ob 7. Iz Zagreba je dospel voditelj hrvatskega učiteljskega učitelja Stjepan Kranjčević, ki je tudi I. podpredsednik beogradskega izvršnega odbora JUJ. Slovenski tovariši so mu priridili prisrčne ovacije. V daljšem govoru je gost očrtal situacijo v savski banovini, kjer so snoči zaključili banovinsko skupščino JUJ in je zmogala z dvetretjinsko večino ona struja, ki zahteva organizacijo JUJ zgolj na stanovski in nepolitični liniji.

Tiskovni odesek je po svoji važnosti gotovo na prvem mestu v JUJ. O njem je obširno poročal učitelj g. Oskar Hudales. Stavil je več predlogov za reorganizacijo »Učiteljskega tovariša« in »Popotnika«. Slednji, vodilni slovenski pedagoški mesečnik bo praznoval prihodnje leto svojo 60-letnico. Mladinska matica je izdajala v preteklem letu »Naš rod« v 23.000 izvodih. Prihodnje leto dobi odbor »Mladinske matic« literarni svet, vanj bodo poslali zastopnike vsa sreska društva.

O snujemo se »Roditeljskem listu«, ki ga ustanavlja mariborska Pedagoška centrala, je poročal njen predsednik, profesor g. Gustav Šilih. Naše učiteljstvo, ki uvaža v svojih razredih princip strnjene šolskega dela, kakor ga priporoča sodobna pedagogika, pogreša primernih navodil. Za napredek slovenske šole je nujno potrebno, da pridejo čim prej v tisk

»Okvirni učni načrti«, kakor sta jih sestavila učitelj g. Vranc Ernest iz Studencev pri Mariboru in Dolgan Josip iz Planine pri Rakeku. Njuno delo je bilo nedavno odlikovano v Beogradu.

Obširno je razpravljala delegacija o zakulisni gonji proti slovenskemu mladinskemu tisku, ki ga izdaja »Mladinska matica«, čeprav so dobile vse njene knjige številna hvalačna priznanja naročnikov, staršev ter slovenskih literatov in umetnikov. Zadeva »Našega roda« se je obravnavala tudi na poslednji seji glavnega prosvetnega sveta v prosvetnem ministertvu. G. Dimnik je branil tam neosnovane očitke proti »Našemu rodu«. Predstavniki slovenskega učiteljstva so vzeli z obžalovanjem na znanje, da je bil takoj po tej seji razrešen članstva v glavnem prosvetnem svetu pravi tolmач ljudsko-šolskega učiteljstva in slovenskih razmer. Na mesto izločenega g. Dimnika je bil postavljen g. Sreta Avramović, ki ga pa naše učiteljstvo ne more smatrati za predstavnika JUJ.

Pri poročilu pevskega odeska je učiteljska delegacija počastila spomin velikega slovenskega glasbenika Emila Adamiča, čigar ime nosi tudi učiteljski pevski zbor. UPZ bo izdal Adamičeve mladinske skladbe, da jih s ceneno izdajo razširi v vse naše šole in društva.

Obilico predlogov je podal šolskoupadni odesek. Obolilemi podelile učiteljem naj nudijo brezplačno zdravljenje državni ali samoupravni zdravilnici že doma. Dosedanja praksa, da plačujejo učiteljstvo, ki je dodeljeno drugim šolam ali prosvetnim ustanovam, iz fonda za osnovno šolstvo, se naj ukine. Krediti, namenjeni za ljudske šole se naj uporabijo edino v te svrhe.

Proračuni krajevnih šolskih odborov se naj potrdijo v predloženem obsegu. Šolska

uprava se naj popolnoma loči od politične. Vse šolstvo se naj podredi banovinskim prosvetnim direktacijam, na srežih pa naj bodo samostojni prosvetni inspektorati. Šolska administracija se naj poenostavi, v razrede pa se naj uvedejo matični listi. Oblastva naj predpiše ločnice učne načrte.

Učiteljem — pripravnikom se naj za odsluženja vojaškega roka prizna je dopust, po odsluženju pa naj bodo avtomatično sprejeti nazaj v službo. Za uradne učiteljske konference, ki jih sklicujejo prosvetna oblastva, se naj plačajo udeležencem potni stroški, kakor so jih deležni vsi ostali državni uradniki, kadar potujejo po odredbah svojih predpostavljencev.

Gospodarski odesek je po poročilu načelnika g. Henrika Schella iz Konjic razpravljaj o računu in denarnem prometu, ki znaša v preteklem letu skoraj 4 milijone dinarjev. Proračun za prihodnje leto pa se giblje v okviru tri četrt milijona dohodkov. Apelira se na vse člane JUJ, da pristopijo kot zadržniki k Učiteljski tiskarni z deležem 250 din.

Delegat iz obmejnih pokrajin banovine in iz kočevskega ozemlja so prikazali težavno stanje našega šolstva tam, kjer bi ga morali vsi pristojni činitelji najbolj podpirati. Skupščina je izvolila g. Mirka Vauco iz Sv. Marjete ob Pesnici za stalnega referenta za manjšinsko šolstvo. Drastično sliko žalostnih šolskih razmer na Kočevskem je podal znani nacionalni delavec šol. upravitelj g. Lojze Zupanc. Predvsem bo treba misliti, da zgradimo v navedenih krajih naravno učiteljska stanovanja. Dogaja se, da tujerodci nočejo nastaniti narodnih učiteljev, saj je znan primer, ko mora stanovati eden izmed zveznih učiteljev 5 km izven službenega kraja. V kraju samem, ki ima sicer več

Domače vesti

* Obisk bolgarskih geografov. Skupina bolgarskih geografov, ki je namenjena v Pariz, se je ustavila v Zagrebu. Vodja ekspedicije je znani učenjak prof. dr. Batković, profesor geografije na Sofijskem vseučilišču. Bolgarske geografe je vodil po Zagrebu prof. dr. Gavazzi, ki je častni član bolgarskega geografskega društva in od lanskega kongresa častni predsednik zveze slovenskih geografov in etnografov. Gosle so obiskali Jugoslovnsko akademijo, Strossmayerjevo galerijo, geografski inštitut in razne druge ustanove. Na večerji, katero so jim priredili zagrebški etnografi in geografi, je bilo izrečenih več lepih govorov o jugoslovnsko-bolgarski vzajemnosti in o prijateljskih stikih med tovaršinskimi in našimi geografi.

* 25 jugoslovnskih otrok se je odpeljalo s večerajšnjo ladjo na Češkoslovaško v znamenjavo s češkoslovaškimi otroki, ki so prišli k nam na solske počitnice. Ekspedicija prispe jutri ob 9. v Bratislavo, kjer jo bo sprejel tamkajšnji župan, nato si bo pa z avtobusom ogledala mesto. Popoldne ob 14. se bo odpeljala iz Bratislave v zdravilišče Pístany, 16. julija se pa odpelje z avtobusom v Bratko, Stefanikove piramide čez Brezovo, Mijove in v Herskobred in Lihovčice. V Zlin prispeje otroci 17. julija; tam si bodo ogledali Batovo tovarno. Iz Zlina se odpeljejo v Oravo, kjer bodo stanovali v stalni koloniji »Imkec«. Na povratku v Jugoslavijo bodo naše otroke sprejeli v Pragi predsednik republike dr. Beneš in predsednik vlade dr. Hodža, nato pa še praški župan dr. Zenkl.

Vpisovanje v Enoletni trgovski tečaj »Hermes« dnevno. Zabejavajte prospekt! Maribor, Zrinjskega trg 1.

* Razpis štipendije marsejske občine za jugoslovnskega študenta. Ministrstvo prosvete je ponovno razpisuje štipendije marsejske občine, imenovane štipendije Aleksandra Jugoslovnskega. Štipendijo more dobiti za redno študiranje na filozofski fakulteti ali na šoli za medicino in farmacijo v Marseillesu samo oni študenti jugoslovnske narodnosti in državljanstva, ki je z odličnim uspehom končal erredno šolo (gimnazijo, realno gimnazijo ali realko) in s prav dobrim uspehom napravil izpite, katere je bil dolžan napraviti po predpisih uredbe na oni naši fakulteti, katere redni študent je do tedaj bil. Štipendist ne sme biti oženjen in ne starejši od 25 let, a mora biti popolnoma zdrav. Štipendija znaša 9000 francoskih frankov na leto. Prošnje naj se priložijo ti-le dokumenti: podrobna biografija s fotografijo, izpreizevalo o višjem tečajnem izpitu, potrdilo fakultete o naprednih izpiti in ocenah, navedeno o naprednih izpiti in ocenah, navedeno o pričevali kralni list, domovnica, potrdilo davčne uprave o davkih, ki jih plača prosilec, odnosno njegovi starši, potrdilo državnega zdravstva, da je kandidat popolnoma zdrav. Prošnje je vlagati po pristojnem dekanatu najkasneje do 10. avgusta letos.

Preskrbite si Lutz-peči.

* Ravnateljstvo državnih železnic v Ljubljani priredi v četrtek 16. t. m. ob 20. zanimivo strokovno filmsko predavanje o lokomotivski preizkuševalni postaji francoskih železnic v Vitryju na Seini. K predavanju vjudno vabi vse zainteresirane. Predavanje bo v prostorih kina »Sloga« in brezplačno.

* Balkanska morska proga. Parniki zetske plovice bodo 1. novembra nastopili službo na tako zvanj balkanski progi. Ta proga bo vozila iz Sušaka preko Trsta in Benetk do Splita, potem pa ob albanski obali preko Drača in Valone v Krf in Pirej, dalje pa v Carigrad, Burgas in Konstantino. Nova proga bo obratovala enkrat na mesec, po potrebi pa tudi večkrat. Vezala bo vse države balkanskega spoznanja.

* Nova turistična atrakcija Boka Kotorske. Nad Kotorjem se na strmih skalah dviga stara, dobro ohranjena trdnjava sv. Ivana, katero je kotorska občina po neki posestni izmenjavi prevzela od vojaške oblasti. Starodavna trdnjava bi se dala dobro izkoristiti v turistične svrhe, ker pa je pot do nje zelo naporna, bi bilo treba zgraditi vzpenjačo. Občina je o tem že razpravljala, a zaradi pomanjkanja gmočnih sredstev se načrti niso dali uresničiti. Zdaj pa je neka občanka predlagala občini, da bo sama zgradila vzpenjačo, jo izkoristila 10 let, potem pa brez vsake odškodnine izroči lokalni občini. Če bo ta ponudba sprejeta, kar je verjetno, bo imela Boka Kotorska novo privlačnost.

* Diplomirani je bil na visoki veterinarški šoli na Dunaju g. Franček Brinar, član in odbornik JAD »Sloga«. Čestitamo!

* Tovarna JOS. REICH sprejema mehko in »kropljeno« perilo v najlepšo izdelavo. 3

Pri ljudeh »nagnjenih k maščobi«, se izkaže naravna »Franz-Josefova« grenčica kot zanesljivo in prijetno učinkujoče sredstvo za iztrebljanje, ki se more tudi dolgo uporabljati brez posebne diete. »Franz-Josefova« grenčica se dobiva v lekarnah, drogerijah in trgovinah z mineralnimi vodami.

Ogl. reg. 8. br. 15.485/35.

praznih stanovanj, pa ne dobi nobenega krova. Družba sv. Cirila in Metoda podpira z vso priznano naklonjenostjo naše obojne kolstvo. Učitelji trpe čisto zaradi krivičnih — mnogokrat tudi anonimnih — ovad. Učiteljski predstavniki so naglasili, da zahtevajo za vse take primere objektivno izvedene preiskave. Delegacija je razpravljala še o kopici drugih dnevnih preležin. Predsednik Dimnik, ki je bil med letom po službeni potrebi premeščen v Beograd, je izročil — kakor to velevala pravila — predsedniško funkcijo v roke delegaciji. Upravni odbor je bil pooblaščen, da se na prvi prihodnji seji sam konstituirajo, vodstvene posle pa bo upravljala dotlej I. podpredsednica ga. Franja Završanova iz Rudnika pri Ljubljani. Odstopivšemu predsedniku so priredili hvaležne ovacije in je bil sprožen tudi predlog, da se ga v znak zaslug izvoli za častnega člana sekcije.

Nova pravila predvidevajo v sekciji posebno častno razodisčilo. Izvoljena sta bila celjska učitelja g. Roš-Franjo in Pogacnik Janko, poslovodja pa bo ljubljanski učitelj g. Oman Oton.

Kamo popoldne je bila skupščina zaključena ter soglasno sprejeta resolucija: Zastopniki učitelstva ugotavljajo:

1) Da je materialni položaj učitelstva tako težak, da zahteva nujno zvišanje prejemkov. Ureditve naših prejemkov naj

* Smrt uglednega splitskega kulturnega in javnega delavca. Po daljši bolezni je umrl v Splitu odvetnik dr. Vijo Krstulović. Vaj kulturni pokreti Splita in okolice so izgubili zvestega in poštvalnega sodelavca. S posebno verno so je pokojni dr. Krstulović posvečal prosvetnim organizacijam ter dramskim in glasbenim prireditvam. Dolga leta je vodil kulturno rubriko v splitskem dnevniku »Nova doba«. Njegovega pogreba so se udeležili vsi kulturni in javni delavci Splita, predstavniki raznih prosvetnih organizacij pa so prispejli tudi iz drugih krajev. Polnoštevno so bili zbrani člani pevskega društva »Zvonimir«, kateremu je pokojnik dolga leta predsedoval. Več govornikov je pred hišo žalosti in na pokopališču očrtało pokojnikove zasluge.

POLETI

je hladna Ovomaltine isto tako okusna kakor topla Ovomaltine v hladnih dneh, ter je enako potrebna za čuvanje zdravja in življenjskih moči.

PIJTE HLADNO OVOMALTINE!

Ljudski zavojček Din 6.50
Mala škatlica . . Din 10.50

* Umrl je ruski slikar Branilovski, ki je bil nekaj let scenograf beograjskega gledališča. Iz Rima je prišla vest, da je umrl tam znani ruski slikar Leonid Branilovski, ki je pred leti prišel v Rim kot član skupine ruskih gledaliških umetnikov in je pozneje tam otvoril svoj slikarski atelje. Sodeloval je uspešno tudi pri raznih italijanskih filmskih podjetjih. Slikar Leonid Branilovski je prišel leta 1922 iz Carigrada v našo državo in takratni upravitelj beograjskega Narodnega gledališča Milan Grof ga je angažiral kot scenografa. V tej službi se je Branilovski udeleževal nekaj let in beograjsko Narodno gledališče ima od njega nekaj odličnih scenarij. Leta 1925 je Branilovski na pariški razstavi dekorativne umetnosti zastopal naše prestolniško gledališče.

Dolenjske Toplice

Železniška postaja Straža-Toplice pri Novem mestu. Radioaktivno termalno kopališče. Sijajni uspehi pri zdravljenju revmatizma sklepov in mišic, bolezni živčnega sistema, ženskih bolezni, raznih težav v dobi mene, organičnih motenj srca in krvnega obtoka, raznih poškodb, zlomljenih kosti i. t. d. Izredno nizke sezone cene: Za 10 dni Din 700.—. Polovična vožnja. Avtozveza iz postaje do kopališča. Pojasnila daje uprava.

* Poroka. V ponedeljek sta se poročila v šentjakovski cerkvi v Ljubljani g. Pavel Lužar, trgovec iz Novega mesta in gđe. Vi. da Vardjan, učiteljica iz Podzemlja. Poročni obred je opravil g. župnik Janko Barle. Prišli sta bila ženina sestra g. inž. Ladislav Bevc in Albin Bevc. Mladoporočencema iskreno čestitamo!

* Avtomobilski priročnik za dravsko banovino in obmejne pokrajine izide sredi tega tedna. Iz skromne namere, da se izda enostaven vodič, se je izcimilo obsežno delo, ki vsebuje vse potrebne podatke za potovanje z motornimi vozili po naših cestah. Priročnik (in ne vodič!) se bo prodajal po vseh knjigarnah in zastopnikih; ki bodo pooblašeni od uprave. Velja izključno samo žig »Avtomobilski priročnik za dravsko banovino in obmejne pokrajine«.

* Opozorilo. V okolici Ljubljane ter tudi po oddaljenih krajih obiskuje stranke neka ženska, ki se izdaja za zastopnico frizerskega in damskega salona E. Navinšek v Ljubljani. Ponuja ženskam nek navedeni preparat za trajno kodranje pod imenom »Elane« ter izjavlja na ta način od žensk denar in razne dragocenosti. Opozorjam vse, da ta oseba ni moja zastopnica, temveč navadna goljufica in naj ji nikar ne nasedajo. Vsak primer naj takoj poznajo najbližji orožniki oz. policijski postaji, in meni javijo njeno identiteto. Emil Navinšek, Ljubljana.

se izvrši po načelu: Za enako delo enako plačilo! Zato naj se ukinejo vse razlike pri prejemkih poročenih in neporočenih učiteljev.

2) Da je zašla narodna šola zaradi neprestanega premeščanja učitelstva in občutka nesigurnosti in ogroženosti, v katerem učitelj danes deluje, v največji polžaj. Zato je v interesu šole in narodne prosvete, da se uzakoni za učitelstvo stalnost v službi in na službenem mestu.

3) Da utesnjuje uredba delnega celihata učitelje v ustavno zajamčenih pravicah in v enakopravnosti, ki jim jo je doslej na osnovi ustave v celoti priznaval tudi uradni zakon. Zato vzbujajo občutek ponižanja, kar bi ob daljšem trajanju lahko imelo neugodne posledice za delo učitelje pri narodnem izobraževanju sploh. Celibat za učitelje v ničemer ne bo mogel prispevati k zmanjšanju brezposelnosti med učiteljskim naraščanjem. Iz teh razlogov naj se določe o celibatu ne izjavlja in naj se ob prvi priliki ukinejo. bodisi da se izpremeni šolski ali uradniški zakon, bodisi z novim finančnim zakonom.

Te svoje zahteve predajajo zastopniki učitelstva odločujočim krogom in prosijo, da se kot nujne obravnavajo in ugodno rešijo. Dalje prosijo, da razpišejo pred zakonitvijo stalnosti vsa ona mesta, ki niso bila oddana po razpisu.

* Preden greste na počitnice, nabavite si kako zabavno knjigo, ki Vas bo kratkčasla v deževnih dneh. Priporočamo Vam naslednje: Mišinski: Humoreske in groteske, broš. 45. vez. 60. din. Coster de Charles: Ullenspiegel, broš. 40. vez. 56. din. Doyle: Napoleon Bonaparte, broš. 40. vez. 52. din. Dumas: Dama s kamelijami, broš. 50. vez. 60. din. Buccaccio: Dekameron v treh knjigah. Cena za vse tri knjige broš. 80. vez. 130. din. Vse le knjige se dobe v knjarni Tiskovne zadruge v Ljubljani, Šelenburgova ul. 8. in v njeni podružnici v Mariboru, Aleksandrova c. 13.

* »Putnik«, Ljubljana priredi naslednje avtobusne izlete: 1.) 25. t. m. enodnevni izlet v Trst ob priliki spuščanja v morje največje italijanske vojne ladje. Cena vožnji in kolektivnemu potnemu listu 140 din, rok za prijavo do 21. t. m. — 2.) 25. t. m. dvodnevni izlet na Vrbsko jezero k mednarodnim veslaškim tekmam. Cena vožnji in kolektivnemu potnemu listu 155 din, rok za prijavo do 22. t. m. — 3.) 25. t. m. enodnevni izlet v Logarsko dolino. Cena vožnji 70 din, rok za prijavo do 24. t. m. Vse natančnejše informacije v biltenaricah »Putnik«.

* Statistika smrtnih nesreč pri delu, ki jo že nekaj leta eslavlja Suzzor, izkazuje za lansko leto 107 primerov prerane smrti delavcev, zaposlenih v tovarniških obratih in na lerenu. Iz statistike je razvidno, da se pripeti dosti več smrtnih nesreč pri kopanju predorov, v kamnolomih, pri gradnji cest, v gozdovih in v rudnikih kakor pa pri najrazličnejših strojih in tovarnih. Največ smrtnih nesreč pri delu je bilo lani v saviški banovini. Smrtnih nesreč pri delu je seveda v vsej državi dosti več, ker uradi za zavarovanje delavcev nimajo v svoji evidenci velikih skupin nevalificiranih delavcev, ki so začasno zaposleni pri gradnji železnice in cest ter v raznih kamnolomih in pri lesni industriji.

Iz Ljubljane

* — Franceta Avbija zadnja pot. V nedeljo popoldne so spremili tragično premlelega šoljara Avbija na zadnji poti števili sorodniki, znanci in prijatelji. Prestreljivo je bilo slovo od splošno priljubljenega pokojnika, ki je bil vder, trezen, napreden mož in naitoljši delavec, vsepoveden poraben. — Resnici na ljubo popravljamo nedeljsko notico. Avbija ni bil brez posla in je v svoji zadnji uri vršil službo. Tudi ni bil na obisku pri ženi na Vodnikovih cestih, ker ima gospa mlekarico na Tržaški cesti.

Pik insektov Vam ublaži, dobro znani TSCHAMBA PII. Drogerija Gregorič & s. s. Ljubljana, Prešerova 5.

* — Udrženje jugoslovnskih inženjerjev in arhitektov-sekcija Ljubljana obvešča svoje klupe, da bo glavna uprava organizirala ekupinski izlet v Pariz na svetovno razstavo, ki bo združen z ogledi raznih gradbenih, tehničnih in industrijskih podjetij. Izlet je namenjen v času od 10. septembra do 1. oktobra t. l. Vozni stroški od naše meje v Pariz in nazaj do naše meje bodo znašali v III. razredu 1041 din. v II. razredu pa 1571 din za osebo; po naših železnicah je odobren 50% popust na vozne cene. Cena stanovanja s polovničnim penzionom (zajtrkom in kosilom) je proračunana na 55 frankov dnevno, večerja od 15 frankov navzgor tako, da bo celotno potovanje stalo 2.800 din z vožnjo v II. razredu in 3500 din z vožnjo v III. razredu. Člani, ki se nameravajo udeležiti tega izleta naj se najkasneje do 16. julija prijaviijo sekciji in pošljejo podatke glede morebitnih spremeljavcev, hkratu pa nakažejo predujem po 800 Din za vsakega udeleženca. Prijava postane veljavna šele po plačilu predujma.

* — JNAD. Jadran, Danes ob 10. seja po žitniškega odbora. Tajnik I.

* — Kuharski tečaj za gospodinjke pomočnice se prične jutri v četrtek. Prilagisti je še danes in jutri v posredovalnici, Wolfova ul. 10. telefon 3053.

* — Zveza društev Šola in dom v Ljubljani opozarja, da pobira neki deček pri raznih strankah (zavodih) prispevke za »Šolo in dom« ali pa morebiti za »Dom in šolo«. Po dobjenih informacijah ni nihče pooblaščen pobirati take prispevke. Javnost opozarjamo, naj nikomur nikdar ne daje v ta namen, naj ugotove ime nabiraleca in ga naznanijo na gorenji naslov (Kongresni trg 7).

Predno odidete na počitnice, ali Vaš letni oddih se oglasite pri

Foto Touristu Lojzu Šmucu na Aleksandrovi cesti 8 — ali v podružnici Prešerova 9 — kjer dobite sveže filme ter 5 minut strokovnega pouka, da pravilno fotografirate oz. osvetlite Vaš film, ter napravite res lepe slike, katere so Vam v trajni spomin. Na počitnicah Vas postrežemo postopnoobratno.

Fotoparat Vam posodimo brezplačno — le da kupite filme.

Cadet Box vel. 4.5 x 6 s tremi filmi samo Din 99.—

Se priporoča

Foto Tourist Lojze Šmuc LJUBLJANA — ALEKSANDROVA C. 8, ali podružnica PREŠERNOVA 9.

* — Na prvi državni gimnaziji se bo pričel tečaj za popravne izpite v ponedeljek 19. t. m. Tečaj organizira Ruštvo brezposelnih profesorjih kandidato. Informacije o tečaju dobite vsak dan od 10—11. v vrtarjevi loži na univerzi. Odbor DBPK.

* — Pravilica o bakreni žici. Zadnjič je stražnik naletel na nekega Jurija S. iz Cirkovcev, ki je vzbudil njegovo pozornost zaradi težkega bremena, ki ga je tovoril z nekako negotovim ciljem. Ko so pogledali tudi v kartoteko kriminalnega oddelka, so v Juriju odkrili dobrega starega znanca, ki je bil zaradi nedovoljenih opravkov svoj čas izgnan iz Ljubljane in izgon doslej še ni bil preklican. Pri njem so našli za kakšnih 20 kg bakrene žice, kakršno uporabljajo za električne napelje. Ko so ga vprašali, od kod ima blago, si je izmislil celo zamotano zgodbo o tem, kako mu je žico izročil neki monter mestne elektrarne, naj jo pod roko proda. Ko so ga konfrontirali z monterjem, pa se je izkazalo, da se s Cirkovcem še svoj živ dan nieta videla. Jurij je žico pobral na nekem travniku v Mostnem logu, kjer so delavci mestne elektrarne popravljali vodo in so zavite za nekaj časa odložili v travi Jurij bo moral najprej po odgovor na sodnijo, potem pa ga bodo spet poslali v prelepe Cirkovce.

* — Vrtin prireditelj »Tabor« bo v nedeljo pred bivšim hotelom »Tivoli«. Vsi iskreno vabljeni.

* — Opozorilo telefonskim naročnikom. Telefonske naročnike na področju pošte Ljubljana 1 vjudno opozarjamo, da po 15. t. m. rok plačila telefonske naročnine. Telefoni, za katere naročnina ne bi bila plačana do tega dne, se morajo po predpisih telefonskega pravilnika izključiti iz prometa do vplačila za ponovno vključitev pa je treba plačati 100 Din. V primeru, da kak naročnik tekovno položnico ni prejel, o lahko reklamira pri pošti Ljubljana 1, telefon 37-07.

Perzijske preproge

in še druge starinske vrednosti, nudim po neobičajno solidni ceni.

Ogled vsak dan zjutraj od 10. do 12. ure in od 4. do 7.

Beethovnova ulica: II. nadstropje, vrata št. 22.

Orient — Karpel

* — Nesreče pod avtomobili. Ko v poletnem času z oživljenim turizmom porase tudi avtomobilski promet na cestah, se vsako leto razgiblje tudi kriminala prometnih nesreč. O tem priča predvsem rastoče število ranjencev, ki jih dan za dnem sprejema kirurški oddelki v oskrbo. Tako so večerj dopoldne pripeljali v bolnišnico 20letnega hlapca Franca Žagarja z Grahovega, ki ga je v ponedeljek podri na cesti pred domačo vajo neznan avtomobilist. Večerj dopoldne je neki avto povozil 21letnega delavca Gašperja Golmajerja pri Sv. Ani nad Tržicem, popoldne pa je neki ljubljanski trgovec zadela s svojim vozom na šentjakobkem trgu 23letnega delavca Vinka Simončiča z Ižanske ceste. Iz Begunj pri Cerinici pa so pripeljali na kirurški oddelki tudi 25letnega delavca Ivana Primožiča, ki mu je cirkularna na Medenovi žagi porezala prste na roki.

* — Ukradeni blago išče lastnikov. Pri nekem vlomcu, ki ga je policija aretirala te dni, so našli mimo druge krame tudi dvokrovno srebrno uro, dva zavoja filma znamke Perutz, črna očala z roženim okvrom in usnjeno denarnico, ki brez dvoma izvirajo iz tatvine. Orožniki in štorah pri Celju hranijo dvokrovno srebrno uro in ovratno verigo iz dupleja, ki so ju prav tako zaplenili pri aretaciji nekega tatu. Na Ježevnikovem travniku na Ostrožnem pri Celju pa so nedavno našli dva frizerska električna aparata in stajalo za dežnike, kar je brez dvoma odrgel kak preganjan tat. Eventualni oskovoanci naj se priglase kriminalnemu oddelku policijske uprave v Ljubljani.

* — Aretacija mladega teta iz Varazdi. na. Pri zasledovanju značnega vlomilca Rokavca, ki je bil zadnji čas živahno delaven po ljubljanskih okolici, je policija priredila te dni obsežno racijo. Blizu Tomčevega so policijski organi pri tej priliki naleteli na dva potepuha, ki sta počivala v grmovju ob Savi, a ko sta zagledala stražnika, sta brž planila na noge in izginila. Za enim izmed njih je v skrivališču ostalo dobro ohranjeno kolo, ki ga ni utegnil več vzeti s seboj. Kasneje pa so stražniki vnočili naleteli na pobelega neznanca, ko se je pravkar skušal skriti v neki njivi blizu Novih Jarš. V njem so spoznali mladoletnega brezposelnega vagabunda J. M. od nekdaj iz ptujske okolice, za katerega se že dalj časa zanima tudi varazdiška policija zaradi nekih tatvin, ki jih je zagrešil na njenem področju.

Iz Maribora

* — »Seu kresne noč« gledališka predstava na prostem za fasa VI. Mariborskega tedna. Vsa javnost je z veseljem pozdravila zamisel tukašnje Jadranske straže, da priredi za fasa VI. Mariborskega tedna gledališke predstave na prostem. V ta namen je poverila vodstvo predstav režiserju g. Milanu Košiču, ki je izbral najučinkovitejšo in najlepše delo velikega Shakespearea. »Sen kresne noči«. Prevod je moštrosko oskrbel odlični slovenski pesnik Oton Zupančič. Sodeloval bo pomnožen orkester pod vodstvom ravnatelja Glasbene matice v Mariboru g. Marjana Kozine. Ob opojnih zvokih Mendelssohnove glasbe bo 30 pejsalk izvajalo učinkovito balet. Vse ansamblu za predstav »Sen kresne noči« šteje nad 150 igralcev, ki se že pridno pripravljajo za premiero. Vodišne vloge so prevzeli: Branka Razbergerjeva, Mileva Zakrjakova, Edo Verdonik, Rado Nakrst, Franjo Blaž, Ludvik Cnuobori, Ante Harastović, Josip Povhe, Milan Košič, Franjo Dover, Leo Standerker, Danilo Turk, med tem, ko bo med plesalkami nastopila tudi odlična plesalka Vlasta Sernečeva iz Celja. Premiera bo na dan otvoritve VI. Mariborskega tedna, 31. julija, repize pa so predvidene za 1. 4. 5. 7. in 8. avgusta. V Mešnem parku bodo pripravili tribuno s preko 1000 sedeži.

* — Stanovanjski urad Mariborskega tedna bo posloval tudi letos. Uradne ure dnevno od 15. do 18. v pisarni Mariborskega tedna na Aleksandrovi cesti 35 (Putnik). Vsi, ki bi za časa tedna radi oddali sobo ali prenočišče obiskovalcem, naj to javijo stanovanjskemu uradu.

* — Novi mestni avtobus. Mestna podjetja so nabavila novi mestni avtobus »Trambus«. Večerj dopoldne so se predstavniki mestne občine ter povabljeni gostje udeležili prve poskusne vožnje z novim mestnim avtobusom preko Ljubljane na Gorenjsko. Poskusna vožnja je dobro uspeša.

* — Občenenec v Stražunskem gozdu. Na nekem boru v Stražunskem gozdu so našli občenega 59 letnega vpok. železničarja Karla Brolyja iz Zirkovske ulice na Po-brežju. Kaj ga je gnalo v smrt, ni znano.

Iz Celja

* — Deputacija pri banski upravi zaradi onesnaževanja Savinje. V ponedeljek dopoldne je podban dr. Majcen v Ljubljani sprejel deputacijo mestnega sveta celjskega, v kateri so bili gg. župan Mihelčič, mestni tujkoprometni referent Franjo Roš, predsednik Olepševalnega in tujkoprometnega društva magistratni direktor Šubic, predsednik Združenja trgovcev za mesto Celje Sternecki, predsednik Društva hlinih posastnikov Fazarin in tajnik Ribarskega društva v Celju ravn. Zorko. Župan je iznesel podbanu želje in zahteve glede katastrofalnega onesnaževanja Savinje po industrijskih podjetjih ter mu predložil tudi zadevno spomenko, ki jo je sprejel mestni svet celjski pretekli petek. Podban dr. Majcen je obljubil, da bo banska uprava vzela

KINO UNION
TEL. 22-21
TRAUDL STARK, čudovito dunajsko dete v svoji filmski veseloligri
NJEGOVA HCERKICA JE PETER
Paul Hörbiger Carl Ludvig Diehl
Predstave danes ob 19.15 in 21.15 uri

akcijo proti onesnaževanju Savinje v svojo kompetenco, ker se onesnaževanje Savinje razteza na tri srece in sicer na celjski, slovenjski in gornjegrajski srez.

* — Umrla je večerj zjutraj v cinkarni v Celju po daljšem trpljenju v 84. letu starosti ga. Zojica Lazarevičeva, roj. Jovičeva. Pokojna, ki je bila izredno blaga žena in vzorna mati, zapušta sina Todorja, predsednika cinkarne v Celju, sina dr. Miloša, zdravnika v Zagrebu, ter hčerki Aleksandro por. Naumovičovo in Maro por. Milutinovičovo. Pogreb bo danes ob 17. iz mrtnišnice na mestnem pokopališču. Pokojni bodi ohranjen lep spomin, svojem naše iskreno sožalje!

* — Dva žrtvi napadalec. Ko se je vračal 24letni posestnikov sin Franco Korže iz Lutarja pri Ponikvi v nedeljo z gostilne domov, ga je napadel neki možki z lesenim drogom in ga udaril s tako silo, da mu je zlomil desno roko. Istega dne so neki fantje v Laškem napadli 24letnega orožniškega kaplarja Dušana Zuniča ter ga poškodovali z noži po glavi in levji roki. Poškodovanca se zdravita v celjski bolnišnici.

* — Zanimiv proces. Večerj sta se zagovaljari pred tričlanskim senatom na okrožnem sodišču v Celju 53letna bivša učiteljica Josipina Srebrničeva, rojena v Solkanu pri Gorici in pristojna na Vrhniko, sedaj brez stalnega bivališča, ter 33letna zasebna uradnica Mara Kramarjeva iz Celja, prva zaradi obrtne prevare, druga zaradi sodelovanja pri prevari. O procesu, ki ima zelo zanimivo ozadje, bomo poročali podrobno v jutrišnji številki. Srebrničeva je bila obsodena na 5 let robije Kramarjeva pa je bila oproščena.

* — Kino Union. Danes ob 16.15, 18.30 in 20.30 vefilim »Cvetje iz Nice« z Erno Sack in tednik.

KINO METROPOL, prinaša danes ob 16.15, 18.15 in 20.30 »POSLEDNJI AKORD«.

Turneja Slovenske scene

Po svojem delu in po svojih uspehih v posameznih krajih Slovenije, kjer je doslej gostovala, se je Slovenska scena prav lepo uveljavila in potrdila vero, ki smo jo imeli v njeno delo. Slovenska noviteta »Rafaela Ferrari in njena Marija«, delo mladega režiserja mariborskega gledališča Josipa Borka, ki ga je za turnejo po naših krajih zelo posrečeno zrežiral Milan Skrbineček, nam je odkrila nekaj novih igralrkih talentov, hkratu pa nam Borka in Skrbiniška pokazala v novih podobah.

Slovenska scena je doslej gostovala na Jesenicah, v Radovljici, Trzinu, Kamniku in v Medvodah. Doseženi uspehi so bili povsod nenavadno veliki, prav posebne uspehe pa je pozeja v Medvodah, kjer je nastopila preteklo nedeljo v dvorani tamkajšnjega Sokolskega doma. Ta lepi uspeh naj ji bo v izpodboj, da s svojim delom nadaljuje, predstavljajo našemu podelžju res dobra slovenska dela in nam vzgaja nov igralski naraščaj, ki bo po prvih, morda še skromnejših uspehih sčasoma dosegel večje in vidnejše.

Do srede avgusta, ko bo turneja Slovenske scene zaključena, bo priredila Borkovo igro »Marijo Ferrari in njena Marija« še v Logatcu, Rakeku, na Vrhniki, v Zagorju, Krškem, Brezicih, Laškem, Šoštanju, Slovenjgradcu, Trbovljah, na Vranskem, v Ptujju, Ormožu, Ljutomeru, Murki Soboti in naposled v Lendavi, da tako na severni meji naše banovine zaključijo svoje delo in se spet iznova posveti rednemu posamezni člani v naših gledališčih, drugi pa spet studiju, ki jih bo prej ali slej popolnoma osposobil za nastope v naših narodnih gledališčih.

V soboto, 24. t. m., se bo Slovenska scena predstavila naši Beli Krajini in bo nastopila na odru pomonskega Sokolskega doma v Cernomlju, dan pozneje, v nedeljo, pa bo »Marijo Ferrari in njeno Marijo« izvajala v dolenski metropoli, v Novem mestu. Čisto gotovo bo tudi v teh krajih pozeja uspeha, kakršne je pozeja v drugih in kakršne tudi v polni meri zasluži.

Slovenski sceni želimo na poti po slovenskih krajih obilo najlepših uspehov!

Vremenska poročila

Dozdevno vreme v juliju po stoletnem koledar

Vsepoljski sokolski zlet

V Katovicah, šlezijski prestolnici, se je zbralo 20.000 Sokolov — Javni telovadbi je prisostvovalo 40.000 gledalcev — Mejnik v razvoju poljskega Sokolstva

Poljsko Sokolstvo je hotelo prirediti svoj vsepoljski zlet, osmi po številu, že pred nekaj leti v Varšavi. Vendar so različne okoliščine izvedbo te namere preprečile, kar je imelo za posledico, da so se razmere v notranjosti Zveznice Sokola v Poljske v marsičem prav temeljito izpremenile. Postali pa so drugačni tudi odnosi poljskega Sokolstva napram odločujočim državnim činiteljem. Odgovoreni zletu in prenosu te prireditve v obsejne Katovice v šleziji so na drugi strani omogočili, da se je vsa organizacija, zlasti v propagandnem in tehničnem oziru do podrobnega pripraveila in s tem dala zletu ono vrhuno, da ga lahko smatramo kot kamen mejnik v razvoju sokolske misli na Poljskem.

Poljsko Sokolstvo, organizirano v 800 sokolskih društvih in povezano v 70 okrožij in 6 okrožnih zborov, šteje imenovanih predstavnikov danes še vedno najjačje telesnovzgojno organizacijo v bratski Poljski s svojimi 70.000 pripadniki. Sedaj četa bo po slajno uspelem zveznem zletu v Katovicah, da se bo še z večjo hitrostjo in z večjim navdušenjem razširilo po vsej državi, posebno ko si je s svojim pozitivno usmerjenim delom zadnjih let malo pridobiti tudi zaupanje onih najvišjih odločilnih činiteljev, ki mu lahko omogočijo najgloblje zakoreninjenje med poljskim narodom. Slovensko Sokolstvo pa bo z radostjo zabeležilo ponovni razmah sokolske misli na Poljskem in pozdravilo v svojih vrstah nove tisoče borcev za slovanske ideale, za sokolske in človečanske cilje.

Vsepoljski sokolski zlet se je pričel že 26. junija s tekami, ki so obsegale vse mogoče panoge telesne vzgoje in so bile prav obilno posejane ter so se tudi pravčasno zaključile. Glavni zletni dan je bil sicer samo 29. junij, vendar pa so bile razne prireditve tudi že na prejšnje dni. Tako so priredile sokolske organizacije Poljakov, živčih izven svoje domovine, dobro uspele telovadne akademije, vrstili so se razni manjši drugi nastopi itd. lahko pa smatramo za glavni zletni dan tudi že 28. junij, ko je popoldne ob 17. uri zbrano Sokolstvo položilo ob ogromni udeležbi venec na grob Nezanega poljskega vstaša na trgu maršala Piłsudskega. Prav tako je položil venec tudi br. dr. Bukovski v imenu Zveznice sokolskega Sokolstva.

Po tej slovesnosti se je pričela slavna telovadna akademija v mestnem gledališču, ki je bila odlično obiskana. V prvem delu je zbrane predstavnike vojske, civilne uprave in cerkvene dostojanstvenike, prav tako pa tudi odposlanstvo SSS pozdravil starosta br. Arcieševski, ki je v svojem govoru posebno poudaril velike naloge poljskega Sokolstva in zlasti področje dejstva, da je baš ono ne samo pozvano, temveč že pričelo delovati na odstranitvi raznih sporov med češkoslovanskimi in poljskimi narodom. Naglasil je tudi, da je za to delo dalo svojo vzpodbudo češkoslovansko Sokolstvo, poljsko Sokolstvo pa mu je z radostjo sledilo. Govoril je še vojvoda dr. Garziński, ki je orisal uspehe sokolskega dela. Nad vse burno je bil pozdravljen starosta SSS, br. dr. Bukovski, ki je v imenu vsega Sokolstva presrečno pozdravil, poudarjajoč, da je ravno sokolsko delo najuspešnejše sredstvo za sporazum vseh slovanskih narodov. Za spomin je izročil poljskemu Sokolstvu krasno kristalno vazo, dar SSS. Po govoru predsednika FITGe br. Zamojškega so bile predane številne pozdravne brožurke, na odru pa so se pojavile tudi poslanice vseh predajnih tekov iz vseh končin Poljske, ki so prinesle Sokolstvu pozdrava vse domovine. Telovadni del akademije je bil izveden zares dobro in pokazal, da se posveča pravemu sokolskemu delu vsa pozornost. Telovadni akademiji je tesno sledil večer narodnih plesov na zimske igrišče, kjer se je nabralo na tisoče gledalcev, ki so z največjim odobravanjem opazovali izvajanje raznih pokrajinskih poljskih plesov po Sokolih in Sokolicah v narodnih nošah dotičnih pokrajin. Videli smo krakovjak, kujavjak, trojak, ples Gorolov, Kašubov, Mazurav itd. Po tem krasno uspelem večeru smo bili deležni pogostitve vseh gostov v vojvodski palači.

Glavni zletni dan je bil posvečen spomenu na 15letno osvoboditev šlezije izpod nemškega jarma in 70 letnici ustasovitve prvega poljskega sokolskega društva v Lvovu. Poleg tekmovalcev in gostov iz prejšnjih dni je preko noči prispelo v Katovice nad 30 posebnih vlakov. Lahko računamo, da se je tedaj zbralo v šlezijanskem stolnem mestu nad 20.000 Sokolov in preko 30.000 drugih gostov iz vse Poljske. In vse te mase so se zbrale po 8. uri na velikem dirkališču zunaj mesta k reviji in svečani božji službi. Tik pred 9. uro je prispel na slavnostni prostor zastopnik maršala Rida-Smignega, general Berberski, pregledal častno vojaško četo in zbrane sokolske množice, kakor se je pričela maša pod milim nebom, ki jo je daroval nadškof dr. Adamski ob sodelovanju izvršnega pevskega zbora in orkestra. Potem je nastopil zvečer kaplan br. dr. Tadej Potkowski, ki je v svojem kratkem nagovoru pozval vse, naj delujejo v Sokolstvu v prid Poljske in vsega bratskega Slovanstva za boljše bodočnost slovanskih narodov. Na vse so besede visokega katoliškega dostojanstvenika napravile izreden vtisk zaradi globokoga rodoljubja, ki je zvenelo iz njih.

Prišel se je takoj nato slavnostni sprevid po mestu, ki je v njem korakalo poleg velikih odposlanstev vojske, skavtov in drugih nacionalnih organizacij — posebno legionarjev — nad 15.000 Sokolov, Sokolic in narajšaja. Katovice so bile razgibane do skrajnosti. Sprevid je pred razhodno pozdravil z odličnim mimohodom zastopstvo poljske vojske, državne uprave in predstavnike slovanskega Sokolstva.

Popoldanska javna telovadba je privabila na telovadišče nad 40 tisoč gledalcev. Nastop 1800 članic s prostimi vajami s,

Zamojske, nad 2800 članov z vajami br. Pazanovića je bil priča, da se je poljsko Sokolstvo za svoj praznik temeljito pripravilo. Nastopilo bi jih bilo še več, pa ni bilo na vežbališču več prostora. Prav tako je uspela posebna točka pomorake župe, prste vaje s. Golaševske, ki so jo izvajale članice, nad 500 po številu, in tudi proste vaje sokolske mladine iz šlezijake dielnice. Orodna telovadba, predajni tek, razni nastopi posameznih zborov so spored še popretil in pržil dokaz, da je zavel v poljskem Sokolstvu oni sokolski

Gospodarstvo

Naši kontingenti za izvoz v Italijo povečani

Iz Rima se je vrnila naša delegacija, ki se je udeležila prvega sestanka italijansko-jugoslovanskega stalnega gospodarskega odbora. Naši delegaciji je načeloval kakor znan pomočnik ministra za zunanja dela Milivoj Pilja. Pogajanja so se bila začela že ob koncu preteklega meseca.

Italija je na teh pogajanjih odobrila znatno povečanje dosedanjih kontingentov za izvoz žitne, drv, gradbenega lesa in ostalih produktov, ki jih izvažamo v Italijo. Izkoriščanje teh kontingentov, to je povečanje našega izvoza v Italijo, pa seveda temelji na pogodu, da se poveča tudi naš uvoz iz Italije, ker se trgovina vodi na osnovi kliriranja.

Podpisan je bil zaključni protokol, ki vsebuje ukrepe za zagotovljenje razvoja trgovinskega prometa med obema državama na osnovi načel, postavljenih v beogradskem sporazumu z dne 25. marca letos. Na sestanku so bili tudi sprejeti sklepi, odnosno

Stanje Narodne banke

Izkaz Narodne banke z dne 8. t. m. kaže nasproti stanju 30. junija nastopne izpremembe:

Na strani aktiv se je skupna podlaga povečala za 5,9 na 1687,7 milijona Din. Zlato v blagajnah se je pomnožilo za 6 na 1632,6 milijona, a zlato, depozirano v tujni, za malekuto na 31 milijonov Din. Devize, ki se ne štejejo v podlago, so se zmanjšale za 103,5 na 776,8 milijona, a kovani novci v srebru in niklju za 5,6 na 400,4 milijona Din.

Skupna vsota posojil je padla za 8,1 na 1621,5 milijona; eskontna so se zmanjšala za 7,6 na 137,4, a lombardna za 1 na 247,5 milijona Din. Vrednostni papirji so porasli za 3,6 na 129,9 milijona, med tem ko se je vrednost rezervnega sklada znižala za 1,5 na 134,7 milijona Din. Ostale postavke v aktivih so brez večjih izprememb razen raznih aktiv, ki so se povečali za 163,9 na 1288,2 milijona Din.

Na strani pasiv je narasel obrok bankovcev za 27,4 na 5501,6 milijona Din. Skupne obveznosti na pokazanje so se povečale za 29,5 na 2245,1 milijona; od teh so se dr. zavne terjatve zmanjšale za 5,7 na 29,4 milijona, med tem ko so se žirovni računi povečali za 21,5 na 1219,1 milijona, a razni računji za 14 na 996,4 milijona Din. Razni pasivi so se zmanjšali za 3 na 317,6 milijona Din.

Obrok bankovcev in obveznosti na pokazanje znašajo skupno 7746,8 milijona Din. Skupna podlaga s pristeto oficiole premijo v znesku 28,5% znaša 2163,5 milijona Din in njej ustreza kritje 27,92%. Zlato v blagajnah s pristeto premijo v znesku 28,5% dosega 2123,6 milijona Din in njemu ustreza kritje 27,41%.

Gospodarske vesti

Letošnja žetev je slabša v Rumuniji, Jugoslaviji in Madžarski. Žetev v Jugoslaviji, Rumuniji in Madžarski bo dala naslednje rezultate (številke v okrepajih) po menjaju uradne rezultate lanskega pridelka:

1937 1936 razlika

in milijonih kvintalov

Jugoslavija 25,0 29,0 -4,0

Rumunija 33,0 35,0 -2,0

Madžarska 23,5 24,0 -0,5

81,5 88,0 -6,5

Od 1. avgusta lanskega leta do konca preteklega meseca se je izvozilo iz teh treh držav skupno okoli 200.000 vagonov pšenice, in sicer iz Jugoslavije 49.000, iz Rumunije 90.000 in iz Madžarske 60.000 vagonov. Od stare žetve ostane v vseh treh državah

A. Čehov:

Strah

Izvedeli hočete najstrašnejši doživljaj mojega življenja? Vi, ki živite po saloni, boste gotovo mislili, da bo v moji izpovedi vihar na morju glavna stvar? Kaj še! Morje in burja sta povsem neopasna v primeri z večjo strahoto, ki se zove — človek.

V času, ko se je to godilo, sem bil na jadrnici »Grof Varinac«, ki je bila že osmi mesec na potovanju. Osem mesecev brez žene ali ste me razumeli? Kakor, divje zverji smo se plazili po pristanih in ne bilo bi nam težko potegniti bodalo iz nožnice. Končno smo se približali majhni luki in vsi smo se odahnilli. Čakalo nas je kopno in — ženske.

Potniki so se ukrcali, z njimi mlad zakonik par z mnogo prtljage. No, prevrtili smo se, nismo smeli v mesto. Na brod je namreč prišel neki bankir in se razgovarjal s kapitanom. Sirena je zaživljala in odplovili smo dalje.

Luči so izginile v noči. A noč je bila tako črna.

Moštvo je bilo na krovu in vsi smo bili tako nezadovoljni... Prvi mornar je vrgel svojo čepico, sledili so mu ostali, tudi jaz. Po mojem mnenju so vsi ljudje ogabni, a iskreno moram priznati, da so mornarji od vseh ljudi najodvratnejši, odvratnejši od živali. Žival ima vsaj to v opravičilo, da se že rodi s svojimi nagoni. Mogoče se varam, ker ne poznam življenja. Toda verujem, da ima mornar več razloga od kogarkoli, da smeja smeti mrtvi in da se sam sebi stidi. Mornar je človek, ki lahko vsak čas pade z jarbola ali pa izgine v valovih, človek, ki svojega Boga pozna le tedaj, kadar se potaplja ali z glavo navzdol pada z jarbola v morje. Drugače ne pozna milosti in se

duh, ki stremi vedno dalje, vedno više v službi domovine in Slovanstva.

Z javno telovadbo je bil zlet zaključen. Še v teku noči se je razšla ogromna sokolska množica na svoje domove, bogata na navdušenju in utrjena v zavesti, da stoji za poljskim Sokolstvom vse, kar čuti narodno in slovansko.

Zlet v Katovicah je bil zares mejnik med prošlostjo in bodočnostjo. Poljsko Sokolstvo je pokazalo, da živi, da se širi in razvija v globino in da je trdno določeno služiti skupni sokolski in slovanski stvari. Vsi znaki govore za to, da bo rano ob rami z ostalimi slovanskimi sokolskimi združenji širilo slovanskega duha po svoji domovini in storilo vse, da se slovanski narodi medsebojno čim bolj spoznajo in združijo v nerazločljivo in nerazdružno vez. Poljsko Sokolstvo se je ponosno in junsko postavilo na stražo in med borce slovanske bodočnosti.

predlogi glede plačevanja medsebojnih terjatev. To tehnično vprašanje je važno v času preferencialov in teženju po ravnotežju trgovinskih bilanc. Naša delegacija je med drugim pristala na znižanje naše uvozne carine na odpadke umetne svile, za katere izvoz v Jugoslavijo je Italija zainteresirana.

Gospodarsko sodelovanje na Jadranu se bo obravnavalo na drugem sestanku odbora, ki bo v prvi polovici letošnjega decembra v Beogradu ali pa Zagrebu.

Rimska »Tribuna« piše v zvezi s tem drugim sestankom, da bodo ta vprašanja gospodarskega sodelovanja tako rešena, da bodo s povečanjem trgovinske izmenjave dovedeni interesi Jugoslavije in Italije v skladnost z drugimi podunavskimi državami. List piše, da se bodo upoštevale vse možnosti transite trgovine kakor tudi trgovinske olajšave, katere bo mogla Jugoslavija nasproti Italiji izkoristiti v enaki meri kakor Avstrija in Madžarska.

za izvoz še okoli 25.000 vagonov. Po prognozi za novo žetev bodo izvojni presežki v teh državah znašali: v Jugoslaviji 30.000, v Rumuniji 85.000 in v Madžarski 70.000, skupno 185.000, odnosno z rezervno iz lanskega leta okoli 210.000 vagonov. Glede na pridelke v Češkoslovaški, Nemčiji in Franciji je pričakovati, da se bo nova pšenica iz Podunavja mnogo laže razpečala kakor lani. Rumunija ima že zagotovljen izvoz 50.000, a Madžarska 45.000 vagonov.

Podaljšanje veljavnosti italijanskih uvoznih dovoljenj. Iz Beograda poročajo, da je veljavnost vseh doslej izdanih uvoznih dovoljenj v Italijo podaljšana do 30. septembra letos. To podaljšanje velja za vsa do voljenja izdana po 1. januarju letos, katerih veljavnost je potekla 30. junija ali pa poteče v času med 1. julijem in 30. septembrom.

Borze

13. julija

Na ljubljanski borzi so avstrijski šilingi v privlatnem kliringu dalje za malenkost poskočili in se trgovali po 860. V zagrebškem privlatnem kliringu je bil promet v avstrijskih šilingih izstopal po 8,60, a angleški funti so se iskali po 238, med tem ko so se grški bioni ponujali po 31,75 in italijanske lire po 215. Nemški klirinski teki stanejo v Ljubljani neizpremenjeno 12,67, v Beogradu 12,64 in v Zagrebu 12,6550 (za konec julija 12,6250 in za eredo in za konec avgusta in za sredo oktobra 12,60).

Na zagrebškem efektnem tržišču se je tendenca za vojno škodo nekoliko okrepila. Zaključek je bil po 407. Dalje so se 6% dalm. agrarne zaključile po 75,50.

Devize

Ljubljana, Amsterdam 2892,16 — 2406,76, Berlin 1747,03 — 1760,91, Bruselj 732,45 — 737,51, Curih 966,45 — 1003,52, London 215,76 — 217,82, Newyork 4316 — 4352,32, Pariz 168,61 — 170,05, Praga 151,73 — 152,03, Trst 228,20 — 231,28.

Curih, Beograd 10, Pariz 16,94, London 21,66, Newyork 436,25, Bruselj 73,50, Milan 22,9750, Amsterdam 240,13, Berlin 175,40, Dunaj 82,70 (82), Stockholm 111,7750, Oslo 108,9250, København 96,7750, Praga 15,23, Budimpešta 88,25, Atene 3,25, Carigrad 3,50, Bukarešta 3,25.

Effekti

Zagreb, Državne vrednote: Vojna škoda 408 — 409, 4% agrarne 52,50 bl., 6% dalm. agrarne 75 — 76, 6% begunjske 72,50 bl. (drobni kosi), 7% stabiliz. 87 bl., 7% invest. 89,25 den., 7% Blair 85,50 — 86, 8%

Pod mojim varstvom lahko mirno čita!

Koža je odporna, če jo krepi NIVEA. Samo NIVEA vam omogoča, da vam koža enakomerno porjavi in da lahko uživata kopanje na soncu. Ob deževnem in vetrovnem vremenu ste odpornejši proti prehladu. Zato si še danes kupite NIVEO, ki je vendar tako poceni! Ne pozabite: Samo originalna NIVEA vsebuje EUCERIT, ki krepi kožo.

Blair 96 — 96,50; delnice: PAB 194,50 — 196; Narodna banka 7150 den., Narodna šumeka 20 bl., Gutmann 60 — 70, Sečerana Osijek 175 — 190, Dubrovačka 365 den., Oceania 280 — 300.

Beograd, Vojna škoda 408 — 409,50 (409 — 409,50), za sept. 408 — 408,50, 4% agrarne 52,50 den., 4% agrarne 52,50 — 52,75, 6% begunjske 72,50 den. (76,75), 7% posojilo DHB 100 den. (100), 7% Blair 86 den. (86), 8% Blair 95,25 — 96, 7% invest. 89,25 den., PAB 197 den., Narodna banka 7125 — 7185 (7150), 7% stabiliz. 87 den., 6% dalm. agrarne 74,75 — 75 (75).

Blagovna tržišča

ZITO

+ Chicago (13. t. m.) Začetni tečaj: pšenica: za jul. 121, za sept. 122, za dec. 124,50; turščica: za sept. 111,75, za dec. 80,75.

+ Winnipeg (13. t. m.). Začetni tečaj: pšenica: za jul. 146,50, za okt. 140, za dec. 136.

+ Novosad-ka blagovna borza (13. t. m.) 157,50 — 162,50, sremeska in slovanska 155 — 160, banatska 155 — 162,50, baška, ladja Tisa in ladja Dunav 167,50 — 172,50; stara baška, sremeska in slovanska 169 — 171, banatska 168 — 170, Oves: baški, sremeski in slovanski 100 — 102,50. Ječmen novi: baški in sremeski 65 kg, 115 — 120. Ri: baška 144 — 146, Turščica: baška in sremeska 98 — 94, banatska 90 — 92. Moka: baška in banatska »Og« in »Ogg« 252,50 — 262,50, »2« 232,50 — 242,50, »3« 212,50 — 222,50, »6« 182,50 — 192,50, »7« 152,50 — 162,50, »8« 110 — 115, Otrbi: baški in banatski 86 — 93.

+ Budimpeštanska terminska borza (13. t. m.). Tendence čvrsta, promet srednji. Rž: za okt. 19,70 — 19,72, Turščica: za avg. 11,12 — 11,14, za sept. 11,52 — 11,53.

BOMBAZ

+ Liverpool (12. t. m.) Tendence stalna. Zaključni tečaj: za jul. 6,87 (prejšnji dan 6,89), za okt. 6,87 (7,89), za dec. 6,85 (6,87).

+ New York (12. t. m.). Tendence kor maj stalna. Zaključni tečaj: za jul. 12,31 (12,30), za dec. 12,28 (12,32).

ZIVINA

+ Zivinski sejem v Mariboru (13. t. m.). Dogon 13 konj, 14 bikov, 166 volov, 523 krav, 36 tele, skupaj 752 glav. Povprečne cene za kg žive teže so bile: debelim volom 4 do 4,50, poldebelim 3,50 do 4,80, plemenskim 3,25 do 4,50, bikom za klanje 3,50 do 4,50, klavnim kravam debelim 3,60 do 4,75, plemenskim 3 do 3,75, kravam za klobase 2,25 do 3, molznim 3 do 3,50, brejim 3 do 3,40, mladi živini 4 do 5,50, teleom 4 do 6,75 Din. Prodanih je bilo 440 glav. Vmesne cene so bile: volovskemu mesu I. vrste 10 do 12, II. vrste 8 do 10, mesu bikov, krav in tele 6 do 12, telečjemu I. vrste 10 do 12, II. vrste 8 do 10, svezemu svinjskemu mesu 10 do 14 Din.

Neprijetno presenečenje filatelistov

Gosp. Hoppe, predsednik filatelističnega društva »Celeje« v Celju nam je poslal: Cesar smo se filateliji najbolj bal, se je zdaj v resnici zgodilo. Ministrstvo za pošto in telegraf je namreč prvotno na 80.000 blokov določeno naklado povečalo kar na 150.000. S tem so postavljena naša jugoslovanska filatelistična društva in njihovi člani pred prvo novo zelo neprijetno razočaranje, kajti tako visoko povzrajanje naklade pomeni znatno razredčenje naših prvih izloženih blokov v seriji narodnih noš. Pisec teh vrst je pred enim mesecem v svo-

jem oklicu v nekaterih naših dnevnikih opozoril: naj bi zveza posvetila svojo posebno pažnjo in skrb vprašanju, da bi se naši prvi izloženhi bloki dodelili v prvi vrsti našim domačim filatelističnim društvom in njihovim članom in da bi bila omogočena tudi naknadna naročila po preteku določenega termina. Izkušnje so namreč vedno pokazale, da poznejše povzrajanje naklade takih blokov ali izjemnih spominskih ali dobrodelnih znamk filatelističnim društvom in njihovim članom ne prinaša nikakih koristi. Nasprotno, v opeprejje stopijo naglo in neopaženo razni trgovci in prekupčevalci z znamkami in drugi spekulanti, ki take prilagoditve izdaje po ovinkih in osebnih zvezah z lahkoto in po nizki ceni nabavijo, da jih potem oni sami prodajajo filatelističnim društvom in drugim interesentom s pretirano visokim dobičkom. To se je pokazalo tudi zdaj v času, ko še prvi naši izloženhi bloki v seriji narodnih noš niti tiskani niso in bodo izdani: šele v času od 12. do 19. septembra, a jih že danes ponujajo razni verižniki za ceno od 30 do 50 Din zlasti v inozemstvu.

Posivamo centralno zvezo, naj včlanjenim društvom kakor tudi posameznim članom skupno s sodelovanjem izloženega odbora zaradi nepredvidene povzrajanje naklade od 80.000 na 150.000 odklone nove povzrajanje kontingente že dovoljenih izloženih blokov od 30 na najmanj 50, pošto ministrstvo pa naprosi, da se naklada pod nobenim pogojem ne povzraja več.

Utonil je

v ponedeljek proti večeru blizu Černuškega mosta v Savi 25-letni mehanik Ladišlav Novotny. Njegovo truplo so svoji doslej brezuspešno iskali ter prosijo, vsakogar, ki bi ga našel, naj to javi na naslov: Fran Novotny, Ljubljana, Kobarčska ul. 50.

RADIO

Cetrtak, 15. julija
Ljubljana 12: Wurlishe orgle (plošče). — 12:45: Vreme, poročila. — 13: Čas, spored, obvestila. — 13:15: Lahka glasba (Radio orkester). — 14: Vreme, borza. — 19: Čas, vreme, poročila, spored, obvestila. — 19:30: Nac. ura: Savez Sokola kraljevine Jugoslavije. — 19:50: Lesel minut zabave. — 20: Jan Paderewski igra (plošče). — 20:10: Javna dela v dravski banovini (Udruž. juž. inž. in arh.). — 20:30: Flavia solo s spremljevanjem klavirja. Sodelujeta g. Filip Bernard (flavija), prof. M. Lipovšek (klavir). — 21:20: Ura klavirskih skladb prof. Matija Tomca (izvaja gđ. Silva Hrašovec). — 22: Čas, vreme, poročila, spored. — 22:15: Zdaj pa na odih (Radio orkester).

Beograd 17:20: Petje in ples. — 18:10: Orkester. — 19:50: Narodne pesmi. — 21:30: Plošče. — 22:20: Narodne pesmi. — Zagreb 17:15: Lahka godba. — 20: Prenos iz Beograda. — 22:30: Lahka in plesna muzika. — Praga 19:10: Baletna muzika. — 20:30: Koncerti solistov. — 21:10: Simfonični koncert. — 22:20: Plošče. — Varsava 20: Ura pester glaste. — 22:30: Lahka in plesna muzika s plošč. — Dunaj 12: Koncert orkestra. — 16:05: Simfonična glasba. — 17:35: Peveka ura. — 17:50: Klavirske skladbe. — 20:25: Vesela ura z jodlari. — 21: Koncert dveh orkestro. — 22:20: Slavni pevci (plošče). — 23: Plesna muzika s plošč. — Berlin 19:20: Grieg: Godalni kvartet v G-molu. — 20:10: Plesni večer. — 22:30: Prenos iz Stuttgarta. — München 19: Veliki operelni večer. — 21:10: Ura nemške glasbe. — 22:30: Plesni orkester.

Mož se je radostno nasmešnil in odšel iz kabine.

Po nekoliko minutih so se vrata spet odprla in vstopil je bankir z obrazom kakor buldog.

Pristopil je k ženski, ki je kakor brez zavesti zrla vanj in jo je nekaj vprašal. Bleda kakor smrt je samo pokimala z glavou.

Bankir je izvilkel iz žepa šop bankovcev in jih prožil možu, ki je vstopil za njim. Ta je naglo prešel denar, se naklonil in odšel. Bankir je skrbno zaklenil vrata...

Zastokal sem, kakor da me je pičila kača. Pristudilo se mi je... Zgledal sem se... Bilo mi je kakor da se je vzdignil silen vihar in raztrgal ladjo na dve polci, tako da smo se vsi morali potopiti...

Moj oče, star propal človek, me je potegnil za roko:

— Pojdiva! Tega ne smeš videti! Saj si še — otrok!

Komaj se je še držal na nogah, tako da sem ga moral napriti na ledja in odnesti gori.

Naukrat je za nama odjeknil krlik, ki nama je prodir v dušo...

V rannem jutru sem zadavil onega falota in bankirja. To je bil moj prvi in poslednji umor.

— A mlada žena?

— Ležala je vsa okrvavljena na postelji, mrtva. Ali jo je ubil oni bankir, — ali se je sama, tega nismo nikoli zvedeli.

Najhitrejša angleška lokomotiva

Je »Dreveci škote, ki se odlikuje na zunan po krasni aerodinamični liniji

Ceneni dežni plošči

Dunajski policiji je zadnje dni prišlo na ušesa, da prodajajo neznanici pod roko nove gumijaste plašče proti dežju izvrstne kakovosti proti malenkostni odškodnini petih šilingov. Skrivnostni prodajalci so povsod, kjer so potrkali na vrata zadrževali, da imajo blago japonskega izvora. Ljudje so seveda plašče radi kupovali. Ko pa so prodajalci začeli ponujati še posteljino perilo po smešno nizkih cenah, se je policija pozanimala za izvor blaga. Dognala je, da izvirajo vsi predmeti, ki so jih prodajali, iz tatvine, in sicer so stornici oplenili več vagonov manufakturnih izdelkov na dunajskem severnem kolodvoru. Prijeli so osem tatov, ki so priznali svojo krivdo in izdali pomagalice.

Najvišja evropska cesta

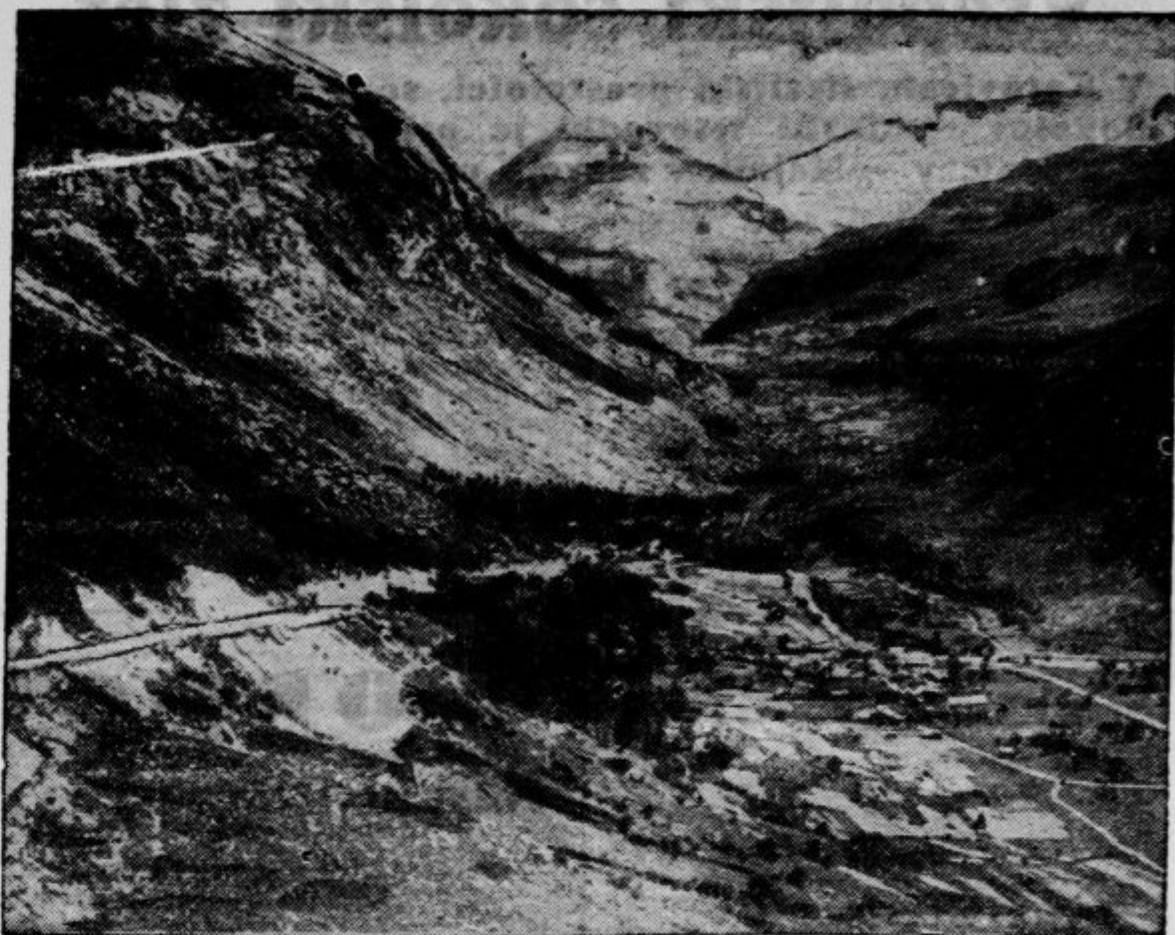
Francoski državni predsednik Lebrun je te dni na svečan način jeročil prometu 20 km dolgo cesto v Savojskih Alpah. Ta cesta se začne v višini 1850 m in gre v višino 2769 m in je torej najvišja cesta v Evropi.

Poskusiti hoče srečo pri filmu

Sudanska princesa Kouka hoče poskusiti svojo srečo pri filmu, in sicer bo snemala film iz življenja prebivalcev Sahare

Najvišja cesta v Evropi

Francoski državni prezident Lebrun je te dni odpotoval na Col de l'Iseran, kjer bo otvoril najvišjo cesto na evropskem kontinentu

Paragraf ustvarja jezik

Predlog norveške vlade poslanski zbornici — Riksmal proti landsmaalu — Konec kulturnega boja na Norveškem?

Norveška vlada je predložila poslanski zbornici zakonski načrt, ki hoče radikalno »norvegizirati«¹ jezik. Norveška bo edina dežela na svetu, kjer ureja jezik z pomočjo zakona. To se da pojasniti s tem, da v tej deželi ni skupnega jezika, ki bi bil zrasel na domačih tleh.

Zgodovinski razvoj Norveške je preprečil, da bi se moderna norveščina organično zrasla iz zgodnje srednjeveške stare norveščine. Dežela je bila od konca srednjega veka do začetka 19. stoletja politično, gospodarsko in kulturno odvisna od Danske. Kodanji je bil nje duševno središče, tam se je izraževalo njeno uradništvo. Danščina je bila upravni jezik. Danščina je bila tudi jezik višjih slojev po mestih, skratka jezik vseh izobražencev.

Ko se je l. 1814. razbila zveza med obema deželama, je zavladala na Norveškem velika jezikovna razcepljenost, ki je še do danes niso premagali. V redkih večjih mestih so govorili čeprav z drugim naglasom, danščino, med tem ko je v podeželju bila preobila dialektov, ki so se bili razvili neodvisno drug od drugega in na različnih način iz stare norveščine. Po manjših mestih so govorili druga staronorveška narečja, ki so bila bolj ali manj pod vplivom danščine. Ko se je v deželi zbudila narodna samozavest in je začela vplivati romantika, se je zbudila kmalu po prelomu z Dansko želja po skupnem jeziku. V sredini prejšnjega stoletja je Ivar Aasen zbral različne norveške dialekte v slovar in jim napisal slovnico. Umetni jezik, ki ga je Aasen izdelal iz treh dialektov, je tako zvali »landsmaal«, deželni jezik, ki je bil v ostri borbi z »riksmaalom«, državnim jezikom danščino.

Pristaši tradicionalnega »riksmaala«² niso nič slabši Norvežani nego pristasi »landsmaala«, boje se pa, da bi uvedba novega jezika imela za posledico kulturno izolacijo dežele. Po njihovem mnenju umetni jezik ne more biti nikoli podlaga kulture in literature kakšne dežele. Veliki norveški pisatelj, od Björnstjerna Björnsa do Knuta Hamsuna in Sigrid Undsetove, so pisali vedno v »riksmaal«.

Pod vplivom »landsmaala«, ki ima svoje liste in gledališča, se je »riksmaal«³ v desetletjih seveda precej spremenil, tako da njegovi pristasi lahko mirno trdijo, da nima z danščino nobene prevelike podobnosti. Po njihovem mnenju je ta jezik že dovolj

»norvegiziran«. Že l. 1885. pa je dosegel »landsmaal«⁴ zakonito priznanje in so ga postavili v isto vrsto z norveško danščino. Od l. 1892. rabi na željo prebivalstva lahko tudi kot šolski jezik in od l. 1910. ga govorijo in pišejo tudi na višjih šolah in v poedinih primerih tudi na vseučiliščih.

Ta čas uporablja približno tretjina prebivalstva »landsmaal«, in to pred vsem v južnih in zapadnih predelih dežele. Že dalj časa je opažati struje, ki bi rade združile oba jezika in napravile na ta način konec »kulturnemu boju«. Te struje so dosegle ustanovitve posebne pravopisne komisije, ki skuša že nekoliko desetletij spraviti razvoj v to smer. Že pred dvajsetimi, tridesetimi leti so urejali pravopis z zakoni, toda s pravim izenačevalnim in zblizovalnim delom so začeli šele l. 1918. Sedanjí zakonski način hoče, kakor smo omenili, na radikalni način norvegizirati »riksmaal«.

Med političnimi strankami je konservativna desnica odločno proti »vulgarizaciji«⁵ jezika, liberalna levica se bori za reformo, a v kmetski stranki pa sta zastopani obe struji.

Drzen roparski napad

na švicarskega draguljarja v drevečem avtu

K enemu najbogatejših draguljarjev v Bernu je prišel te dni neki Francoz, ki je hotel kupiti za svojo zaročenko osem velikih dragih kamnov brez okovov. Ker draguljar je kolekcije ni imel pri roki, ga je kupec prosil, naj bi mu jo priskrbel in prinesel v njegov hotel Draguljarju se je videla stvar že od vsega početka malo sumljiva, vendar se je napotil uro pozneje s svojo zbirko v hotel, enega najodličnejših v mestu. V knežjem apartmanu, kjer je stanoval kupec, sta se kmalu zedinila za ceno.

Moža sta potem stopila v limuzino, da bi se odpeljala k zaročenki, ki je stanovala baže v neki predmestni vili Draguljarja pa se je lotil kmalu velik strah, ko je avto ostavil mesto in je začel drveti čedalje hitreje. V nekem trenutku je tuja čolpa pozval, naj ustavi, da bo izstopil. V odgovor je ta izvelel ubijac in ga opazil po glavi. Nastal je boj na življenje in smrt. Med tem ko je avto dirjal dalje, je zgrabil neznanca za vrat in ga je začel daviti. Pri tem mu je uspelo suniti tudi soferja s takšno broco, da je moral takoj ustaviti vozilo. V tem trenutku je skočil draguljar iz voza, ki jo je potem odkuril z največjo brzino. Draguljar, ki je bil na glavi težko ranjen, se je zvekel do najbližjega naselja, kjer je alarmiral policijo, ki pa doslej zaman zasleduje oba zločince.

Smrt na begu iz celice smrti

Zločinec je prepilil železa na oknu kaznilnice in se je spuščal po žici, ko je v strelovod udarila strela

Pred štirimi meseci so obsodili porotniki v ameriški državi Alabami 29-letnega vozača Teodorja Langleya zaradi umora njegove žene in sestre na smrt na električnem stolu. Langley je zahteval revizijo procesa, a njegova pritožba je bila zavrnjena. Bilo je torej sklenjeno, da pride morilec žene in sestre na električni stol.

V smrtni celici v Montgomeryju so pripravili že vse potrebno za justifikacijo zločince. Toda v noči pred dnevom, ko bi bil moral biti zločinec usmrčen, je razsajala nad Montgomeryjem silovita nevihta. Morilec je izkoristil to priložnost, da je dobil žago, s katero je prepilil železa na oknih. Med gmenjem je pilil železa in se urno spustil po zidu k zemlji. Pri tem se je oprijemal žice od strelovoda, ki je držala od strehe do tal.

Med tem pustolovskim begom se je ne-

nadoma zablistalo. Strela je udarila v strelovod jetršnice ravno v trenutku, ko se je spuščal morilec po žici k zemlji. Langley je bil v trenutku mrtav. Stražnik je našel begunca zjutraj mrtvega na tleh, zvitega v klopčič zgozenele mase.

Francoski trdnjavski pas v plamenih

Vile med Sablette in Romagneaujem izročene uničenju!

V območju vojnega pristanišča Toulona, kjer se vrste oklopne utrdbe francoskega trdnjavskega sistema, je začelo te dni nenadoma goriti. Ogenj je zajel precejšen kompleks iglavcev, posebno borov in pinji. Gorijo gozdovi v globini več kilometrov. Ogenj se širi v smeri proti morju in grozi zaradi njega velika nevarnost zlasti francoskim zalogam goriva, ki se nahajajo v bližini obalnih baterij. Mistral, ki piha vse te dni, pospešuje širjenje požara.

Najbolj kritičen je položaj na točkah Sablette in Romagneau, kjer stojijo prekrasne

četrti vil in parkov. Ti kraji so, kakor se zdi, brez upanja izročeni uničenju. Letovišča, ki so bila prav zadnje dni polna gostov, so izgubila zaradi ognja skoro vse obiskovalce, ki so jadrno odpotovali drugam.

Francoske vojaške oblasti si z vsemi sredstvi prizadevajo, da bi ogenj pogasile in so poslale v ogrožene kraje oddelke senegalskih strelcev ter mornariške čete. Vendar vojaštvo doslej ni doseglo nobenega uspeha. Bojijo se tudi, da je požarna katastrofa zahtevala več človeških žrtev.

Veliki letalski manevri na Angleškem

Ta teden od torka do petka se vrše na obalah Anglije velikanski manevri angleškega zračnega brodogoja. Vaj v takšnem obsegu na Angleškem doslej še niso priredili, zato menijo, da se hočejo odločujoči činitelji uveriti, ali je mogoča uspešna obramba za primer zračnega napada z evropskega kontinenta.

Marevrov se udeležuje nad 1500 letal. Angleška obalna obramba bo skušala zaščititi nabrežne naprave v dolžini 400 km. Na razdalji vsaj 500 m stoji letalski strokovnjak, ki bo opazoval in proučeval učinek napadov iz zraka in obrambe na zemlji. Vsak tak opazovalec ima na razpolago najmoderneje priprave za ugotavljanje, če se bližajo sovražna letala.

Manevri so seveda predmet splošne pozornosti londonskega prebivalstva. Govori se celo, da bodo angleške občne zbrale vsoto 30 milijonov funtov šterlingov za zračno obrambo. Iz tega denarja bodo krili stroške za pol milijona paznikov in čuvajev proti napadom iz zraka. Ti moški bodo izšolani in strokovno izveščani, da bodo prebivalstvu v primeru potrebe koristili.

Železniška nesreča v Franciji

V soboto popoldne se je primerila v bližini francoskega mesta Le Mans, kakšni dve uri brze vožnje od Pariza, železniška nesreča, ki je prizadela posebno izletnike, ki so se vozili na nedeljski oddih.

Kmalu za postajo Le Mans se je ustavil na nekem tiru tovorni vlak. Signale so postavili na »Stoj!«, kljub temu pa je strojevodja izletniškega vlaka spregledal svarilo in drevil s svojo lokomotivo naprej. Zavozil je s polno paro v tovorni vlak in je vrzel s svojim močnim sunkom nekaj vagonov s tračnic. Prtljajni voz, ki je bil priključen izletniškemu vlaku, se je razbil na kose.

Izpod razbitin so potegnili 27 hudo ranjenih potnikov, katere so odpeljali v bolnišnico. Lahko ranjene so oddali deloma v domačo oskrbo, deloma so se pa kar odpeljali naprej. Oblasti so uvedle proti brezvestnemu strojevodji preiskavo in so ga suspendirale od izvrševanja službe.

Postani in ostani član Vodnikove družbe!

Preproge iz človeških las

Nemčija krčevito išče nadomestil za sirovine

V Nemčiji delajo oblasti med ljudstvom veliko propagando za to, da bi se zbirali razni odpadki in izkoristili vsakovrstni ostanki, da bi postala dežela tako čim bolj neodvisna od uvoza sirovin. V zvezi s to propagando je vredno omeniti predlog, da bi se zbirali tudi lasje, ki odpadejo pri striženju in da bi se potem industrijsko izkoristili.

Lasje v najmanjši dolžini 7 do 8 mm se dajo porabiti za izdelavo klobučevine in industrija tega blaga je imela že doslej nekaj dobrih uspehov s tem, da je uporabila deset do 15-odstotno primes človeških las.

Tudi preproge, ki sestojijo iz tretjine človeških las, tretjine bombaževine in tretjine lesne volne, so se dobro obnesle. Daljši lasje se dajo uporabiti za izdelavo tkiv, a prav kratke lase hočejo izkoristiti kot primes za izdelavo strešne lepenke.

Strokovnjaki računajo, da bi bilo mogoče zbrati na leto 200.000 do 500.000 kg las. Kar se tiče bojazni, da bi pri zbiranju utegnili mešati zdrave in bolne lase in da bi zadnje povzročale bolezni med predelovalci las, menijo, da bodo znali že frizerji sami razlikovati zdrave lase od bolnih in da se bodo po tem tudi ravnali.

Z zavihanimi rokavi skozi stratosfero

Napovedan je polet v 12 urah iz New Yorka v London

Letalski inženirji ameriške družbe General Electric Company prerokujejo, da bodo ljudje v enem ali dveh letih v dvanajstih urah letali iz New Yorka v London in narobe. V teh prerokovanjih jih podpirajo poskusj z novim stratosfernim letalom Lockheed Electra. W. A. Reeves, inženier specialist za nova letala družbe General Electric, poroča o poletu iz Burbanka v Kaliforniji proti mehiški meji:

»Leteli smo v višini 28.000 ped, torej več nego 9000 m. V letalu je bilo pet inženirjev in so nas v kabino dobesečno zapetili, da bi bili zrakotesno zaprti napram zunanjemu svetu. Stroj nas je oskrboval s segretim zrakom in nobeden med nami se navzlic velik višini ni počutil kako slabo.

Zivljenjske možnosti so v tej višini komaj drugačne nego v višini 12.000 ped, to je najvišji višini, ki jo dosegajo sedanja prevozna letala. Čeprav je bila temperatura zraka zunan daleč pod ničlo, smo se v naši kabini počutili tako dobro, da smo vso pot napravili v srajkah s kratkimi rokavi. Tako opravljeni smo namreč v Kaliforniji proti mehiški meji.

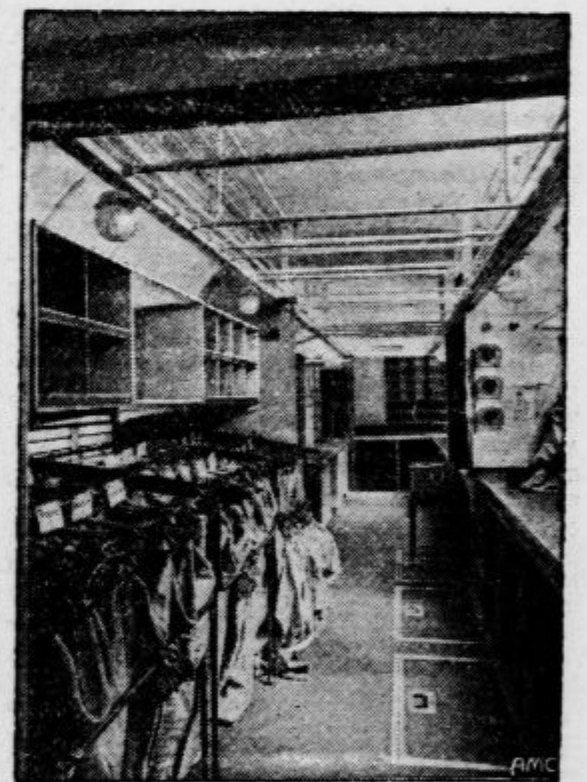
Drugi sin nadvojvodinje Ileana

Rumunska princesa Ileana, zdaj nadvojvodina Habsburška, ki živi na groščini Sonnenberg v Avstriji, je v nedeljo povila svojega četrtega otroka in drugega sina. Mati in otrok sta zdrava. Njen najstarejši otrok, nadvojvoda Stefan, je zdaj star pet let. Naslednji hčeri sta Marija Ileana in Aleksandra. O rojstvu drugega sina je bila Ileanina mati, rumunska kraljica Marija, takoj obveščena.

lorniji zavoljo velike vročine vstopili v letalo. Mislim, da je bilo to prvič v zgodovini letalstva, da niso ljudje v taki višini uporabili aparatov s kisikom.

Dr. Moses, glavni konstruktor stratosfernih letal družbe Lynn pravi, da je mogoče v stratosferi leteti znatno hitreje nego v nižji zračni plasti. Povprečna brzina 400 milj. torej približno 600 km na uro, je kaj lahko dosegljiva. Takšna stratosferna letala si bo dala izdelati tudi ameriška vojna uprava.

Novi poštni vagoni v Nemčiji

Novi tip nemških poštnih vagonov omogoča hitro razvrščanje pism in drugih pošilk

ANEKDOTA

Ruska carica Katarina II. je povabila francoskega filozofa Diderota k sebi na dvor in ga je pridržala na kosilu. Med pogovorom sta govorila o laskavih, katere je Diderot prejel rekoč, da spadajo v peklo. Kmalu nato je carica napeljala besedo na svojega moža. Diderot se je izvijal in izmišljal, slednjic pa je moral z besedo na dan in je začel hvalisati Katarininoga sopoga. Carica mu je na koncu pomenka dejala: »Veste kaj, gospod Diderot, če spadaš v laskavih v peklo, boste našli vi svoj prostor najmanj v vicahe.«

VSAK DAN ENA

»Nobena nogavica ni cela, hlače nimajo niti enega gumba — treba bo torej prav resno vzeti v pretres možnost ženitve...« (Ric et Raco)

Radenska
prirodna
mineralna voda

Julij — avgust

70.— dinarjev

dnevni penslon z vsemi kopališkimi taksumi. — Direktni vagon iz Ljubljane ob 8.00 zjutraj pride v kopališče ob 14.18 pop.

Zahtevajte obširne prospekte od

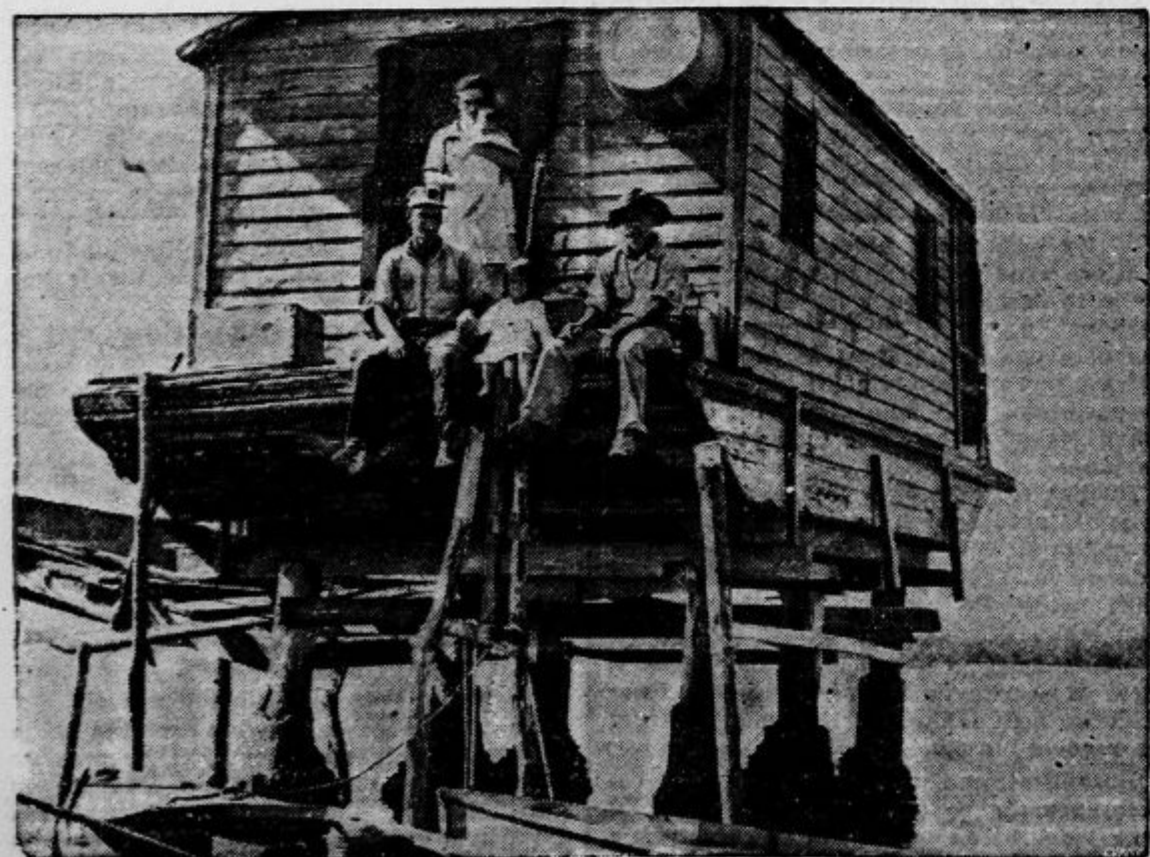
UPRAVE

RADENSKEGA ZDRAVILNEGA

KOPALIŠČA

SLATINA RADENCI (pri Mariboru)

Kakor nekoč na ljubljanskem Barju ...

»Vsejo še danes prebivalci nekaterih krajev v Mehiki. Ta slika je bila napravljena na otoku Chokoloskee v Mehikem zalivu

Kulturni pregled

Spor zaradi „Ivana Groharja“ Anton Podbevšek odgovarja Mirku Javorniku

»Imamo pa še eno, in danes zelo pogosto skupino kritike, ki bi jo imenovali canaille littéraire.« Janko Lavrin

I.

»Še eno bi dejal: danes mora biti literat v neprestani samoobrambi. Navsezadnje bi bilo treba literarno delo razumeti tako, kakor ga razumejo vsi narodi na svetu: delo za resnico in lepoto, delo za duhovni in estetski napredek, delo za utrjevanje slovenstva in za dvig vere vanj. Zaradi tega poslanstva bi smel o književnosti soditi samo tisti, ki ima za to kulturno legitimacijo. V resnici pa zaradi razcepljenosti na tabore vsi mogoči neodgovorni ljudje književnost izrabljajo v svoje namene, kadar jim kaže, kadar pa ne, pa spet poljubno kdorkoli iz tega ali onega tabora, z diplomom ali brez nje, udari čez naše književno delo. O pristnosti ali nepristnosti književnosti in književnikov, o njihovi pravi ali krivi usmerjenosti, o njihovi pogubnosti ali zveličavnosti, lahko suvereno razsoda vsak kulturni analfabet, bodisi napolnatoski ljubitelj sobnega akvarija, ki mu ovitki in naslovi revij vznemirjajo ribice; bodisi tak ali tak javni ali privatni »delovatelj«, ki že deset let ni bral razen svojega žurnalca za telesno potrebo ničesar, ali nazadnje kak smučarski Pavliha, ki je priredil dve ponesrečeni predavanji. To je žalostno; a vendar taki neodgovorni ljudje dobe skoraj pri slehernem listu in pri sleherni skupini prostora za svoje iztreske.« (Mirko Javornik, »Slovenec« 21. marca 1937, stran 9, I. stolpec.)

★

Na moj razgovor v »Jutru« je priobčil Mirko Javornik v »Slovenec« članek, v katerem poudarja, da je moj »Ivan Grohar« »kot knjiga v zunanem smislu impozantna izdaja«, s čimer pa je »seznam pozitivnih pripomb k temu delu žal izčrpan«. Članek izvenji po daljšem uvodu v težke očitke, kakršnih ne pomni zlepa naša polemična literatura. Vžletemu je značilno, da se njegov avtor ni potrudil, da bi jih utemeljil.

Javornik mi očitja, da je moje ime v našem kulturnem svetu zvezano z »literarno spekulacijo«. Kaj pa govori dejstva? Jaz se nisem prilagojeval življenjskemu naziranjju tistih, ki hočejo vladati pri nas, nasprotno, nikdar nisem prikrival svojega odpora do njih. Izrazil sem ga v obliki in v vsebini pesniške zbirke, katere učinek na oblastnike je bil v skladu z mojim pesniškim hotenjem. Dr. Alojzij Remec, ki se je poleg urednika »Doma in sveta« dr. Stelca prav tako sam od sebe krepko zavzemal zame v istem »Slovenec«, v katerem me sedaj pušče Mirko Javornik, je ta učinek opisal s temi besedami: »Podbevšek in njegovi tovariši umetniških dni v Ljubljani so ljudje, ki so si morali s komolci narediti pot v areno umetnosti. V vsej tej ogorčenosti in užaljenosti nad predznanstvom Podbevškega in tovarišev ne vidim jaz drugega kakor valovanje lenih vod slovenskega kulturnega življenja, v katero je vrgla mlada umetnost s svojim nastopom prvi kamen. Čast ji, kajti bati se je bilo, da bodo te vode postale v časih verižnikov, menljive.«

XV. mednarodni festival za sodobno glasbo v Parizu

Izvedba »Toccata« Demetrija Zebreta. V času od 20. do 27. junija se je vršil v Parizu XV. mednarodni glasbeni festival S.I.M.C. (Mednarodno društvo za sodobno glasbo). Žiri, ki so ga tvorili s predsednikom S.I.M.C. dr. Edvardom Dentom še Edvard Clare (Anglija), Robert Gerhardt (Španija), Gunnar Haason (Švedska), Jacques Ibert (Francija) in Slavko Osterc (Jugoslavija), je izbral izmed 300 del, ki so jih poslali iz 34 držav, le 28 del in od teh 2 jugoslovenski. To je vsekakor lep uspeh za naše skladatelje. Vendar je pa žiri pri izbiri del nekoliko pograbil, ker so bila na programu tudi taka, ki niso ustrezala načelom tega društva, namreč, da morajo biti komponirana v smislu novih harmonij. Zato je bilo na zasедanju zastopnikov sekcij posameznih držav eklenjeno, da bodo morali v bodoče žiriji bolj kritično izbirati dela.

Jugoslavijo sta na letošnjem festivalu zastopala Demetrij Zebret z skladbo »Toccata« za veliki orkester in dr. Milojko Milojevič z skladbo »Ritmične grimase« za klavir. Izmed ostalih držav so bili na sporedu: 4 Francozi, po 2 Čehi, Angleži, Italijani, Katalonci, Švedci in 1 Argentince, Avstrijec, Belgijec, Holanec, Japonci, Madžar in Švicar; dalje še 3 nemški emigranti (Nemci namreč niso člani) in po ena skladba — in memoriji — Karla Szymanovskega in Paula Dukasa. Iz tolikih del najrazličnejšega značaja se je mogel sestaviti dokaj pester program. Bila sta 2 orkestralna in 3 komorni koncerti poleg še drugih neoficielnih, ki so bili prirejeni v čast S.I.M.C. Koncertov torej dovolj. Orkestralni koncerti so se vršili v veliki dvorani Centre Marcelin — Berthelot, komorni pa v mali dvorani Comedie des Champs-Elysées. Na orkestralnih koncertih je sodeloval veliki simfonistični orkester pariske filharmonije, medtem ko so si morali za komorne koncerte izvajalci sami na svoje stroške poskrbeti izvajalce. Večino točk orkestralnih koncertov je dirigiral stalni dirigent pariske filharmonije g. Charles Münch, nekaj pa tudi drugi dirigenti. Zebretovo skladbo je dirigiral češki dirigent g. Karel Ancerl, ki je vodil tudi Hábovo ouverturo k operi »Nova zemlja«.

Od neoficielnih koncertov, ki so se vršili v čast udeležencev festivala, so posebno ugajali: koncert duhovne glasbe, ki je bil v cerkvi opatiji Abbaye de Royaumont (ca 45 km od Pariza), na katerem so bile izvajane duhovne skladbe od klasika Händla do modernista Milhauda; dalje koncert Republiškanske garde (orkestra na pihala), ki je izvajal vse skladbe v priredbi za to zasedbo (med drugimi so igrali tudi R. Straussovega »Till Eulenspiegela«) in koncert svetovno znanega orkestra »Colonne« pod vodstvom znanega dirigenta P. Paravya. Posebno pozornost in zanimanje je vzbudil koncert četrtonski in šesttonski glasbe, ki ga je priredila Hábova šola.

Kritike, ki so doslej izšle v pariskih časopisih takole o Zebretovi skladbi: »Ce so: Koncert je zaključila Toccata Demetrija Zebreta, briljantno in mogočno delo. »Le petit journal«: ... in Toccata Demetrija Zebreta so izstopale in bile najbolj po-

plebescitov in pogajanj in vse naše mizerije Mrtvo morje. Tako se je vsaj vzburilo in ob njem že slišimo šumeti mnog naše gore list.« (»Slovenec« 16. nov. 1920.)

Mislil, vsakomur mora biti jasno, da ni mogoče, da bi se rebelni pesniki povzpeli do življenja s komfortom. To velja posebno za naše razmere, kjer si lasti duhovščina, cesar se Javornik kot urednik »Slovenskega doma« mora zavedati, odločno besedo. Duhovščina je kmalu spoznala, da sem slučajno zašel v družino okoli »Doma in sveta« in je reagirala, ko me dr. Stela ni hotel odslavit kot sotrudnika »Doma in sveta«, na način, zoper katerega se je čutilo »glasilo jugoslovanskega sveststva« »Vzajemnost« dolžno, nastopiti z opozorilom: »Dom in svet«. Duhovniki ga pošiljajo nazaj! ... Zakaj? — Po udarja se to, očita ono. Zaznali smo, da se ukrene vse, da očitki odpadejo. Dom in svet ostani glasnik najčistejšega umetnostnega stremeljenja v besedi in podobi vsem napredujočim krščanskim Slovincem! Dom in svet je last Katoliškega tiskovnega društva in če kaj ni prav, nikarte bojkotirati — pač pa zahtevajte remedure in nudite nasvetov! (»Vzajemnost« 1921, št. 7.) Meni takrat ni veliko pomenilo, da lahko tiskam svoje pesmi — nekaj so mi pomenili le trenutki njihovega nastajanja — zato sem mogel po svoji lastni volji z lahkoto prenehati sodelovati pri »Domu in Svetu«. V mojih pesmih in v tej odmaknjenosti pa gleda Javornik sedaj iznenada — literarno spekulacijo, česar mi ni do danes še nihče očitil!

Javornik mi ni nič sram spravljati mojo dotakratno poezijo v zvezo z mojim novinarskim delom, kakor bi bilo to nadaljevanje mojega pesniškega dela! Temu novinarskemu delu očita »ustvarjalno, oblikovalno in stilistično revščino.« V teku svojega petnajstletnega novinarskega udejstvovanja sem objavil na stotine člankov, vendar se ne spominjam, da bi zagrešil očitano mi revščino. Pač pa se prav dobro spominjam, kakšno osupljenost je vzbudil Javornik s svojimi rokopisi pri tistih založbah, pri katerih se mu je posrečilo skleniti pogodbo za svoje literarno delo. Pri tistih rokopisih Javornik ni pokazal samo revščine, ki jo meni očita, temveč popolno neznanje! Pred osmelenjem v javnosti ga je obvarovalo edino to, da so bile prizadete založbe, ki so morale v svojem lastnem interesu poskrbeti, da se je Javornikov rokopis temeljito pregledal in popravil. Prijatelj, ki se niso mogli načuditi drznosti njegovega izpada name, so me o tem sedaj ponovno poučili. Javornik pa gotovo še ni pozabil vseh minulih dni svojega življenja in se bo zato še spominjal, kako si je znal pomagati z otroškim jokom, ko mu je že vse drugo odpovedalo, in tak neznanec si drzne poteg drugim očitati to, kar je sam v največji meri zagrešil! Da pa se še ni otreseel tiste revščine, ali ne dokazuje z napadom name, kjer n. pr. oporeka samemu sebi, ko na eni strani zagovarja konservativce z njihovim sovražnim razpoloženjem do umetnikov, na drugi strani pa trdi, da noče opravičevati »kulturno brezvestnih posameznikov.«? (Konec jutri.)

Anton Podbevšek

Zapiski

Branimir Čosić. V spomin pisatelju Branimiru Čosiću, čigar roman »Pokošeno polje« (slovenski prevod T. Potokarja) uvršča kritika med najboljše stvaritve v srbski prozi sploh, je izšla v Beogradu zbirka njegovih kritičnih člankov pod naslovom Kroz knjige i književnost. Zgodaj umrli Čosić se je živahno udeleževal v srbski kritiki in je pisal poleg recenzij literarnih pisma, ki v lahko čitljivi obliki obravnavajo slovenske probleme, kakor jih vidi in umeva član mladega literarnega rodu. Znana je tudi Čosićeva knjiga interviewov z najboljšimi srbskimi književniki »Deset pisaca, deset razgovorov«. V tem pogledu razodeva Čosić precejšen vpliv francoske književnosti in posebej še pariskih stilističnih manir. Izbor Čosićevih člankov je priredil Boško Novaković in ga opremil z uvodom, ki obuja v spominu človeško in pisateljsko osebnost tega nadarjenega pisatelja povojne generacije. Večji del člankov pa ima bolj osebno — biografski značaj kakor trajno in občo vrednost. Značilno je, da Čosićev neobjavljeni roman »Tuberkuloza a. d.« še vedno ni našel založnika.

Roland Dorgelès, avtor slovesnega vojnega romana »Leseni križi«, je nedavno obiskal Rusijo, Nemčijo in Italijo in strnil svoje vtiske v pravkar izšlo knjigo z značilnim naslovom »Vive la liberté« (Albin Michel, Paris). Kakor pripoveduje v razgovoru s sodelavcem »Les Nouvelles Littéraires«, ni šel na potovanje z namenom, da bi pisal knjigo z naslovom »Živela svoboda«. Šel je iskat srečnih narodov in prav iskanje srečnega naroda bi bilo dalo naslov nameravanih reportaži. »Toda lahko sem se prepričal, da nobeden narod ne more biti srečen, če nima svobode«, pravi Dorgelès dalje in zatrjuje, da je potovanje po totalitarnih državah vzbudilo vse odpor njegovega svobodoljubnega duha. V nadaljnjem poteku razgovora je Dorgelès potrdil, kar je ugotovil že André Gide: neverjetno neznanje ruskega prebivalstva o tem, kako živi ostala Evropa. »Ti ljudje«, pravi francoski pisec, ki je sicer zastopan v moskovski komunistični antologiji, čeprav ni komunist, »ne vedo dobesedno ničesar o našem življenju.« Cenzura celo onemogoča, da bi dobili do rok trgovske cenike iz drugih držav, ker bi se tako prepričali, da v demokracijskih državah plačuje delavec za dobro obutev 40 frankov, medtem ko mora v Moskvi plačati za najslabšo vrsto 150 rubljev. Ko je agencija Voks povabila Dorgelès, da bi predaval študentom, je ponudil temo: »O sreči v Franciji.« Opažil je, da jih je na ponudbo razočarala. »Kaj vam ne ugaja v tem naslovu?« je vprašal: »Besede sreča, ali beseda Francija?« Na to vpraša-

nje ni dobil jasnega odgovora, zato pa so ga poslej gledali po strani in o kakšnem njegovem predavanju ni bilo več besede.

Literarne nagrade Francoske akademije. Mnule dni je Francoska akademija podelila svoje velike nagrade za tekoče leto. »Grand Prix de Littérature« je prejel za svoje celotno delo Maurice Magre, pesnik, romanopisec, dramatik, avtor »La chanson des Hommes«. Nagrada za roman je bila priznana Guyu de Pourtales za »Pêche miraculeuse«. Nagrado Brieux je dobil Gabriel Marcel za gledališko igrano »Le Dard«. Razen teh so bili nagradjeni René Dumesnil, general Azan za spis »L'Armée d'Afrique«, general Debeney za »La Guerre et les Hommes«, Charles de Bos i. dr.

Zivljenjepis ruskega carja Aleksandra I. je spisal in pri Plonu v Parizu izdal bivši petrogradski poslanik in diplomatski publicist Maurice Paléologue (»Alexandre Ier. Un Tsar énigmatique«).

Dickens zopet v modi. Kakor vsi reali-

stični pisatelji, prihaja tudi Charles Dickens znova v modo — začenja sodelavce pariskih »Les Nouvelles Littéraires« svoj članek »L'actualité de Dickens«. Članek prinaša izjave urednika nove francoske izdaje Dickensovega zbranka dela, Léona Lemonniera. Ta izdaja, ki naj v francoskem čitateljskem svetu razširi novo zanimanje za delo ljubeznivega angleškega pripovednika, bo obsegala vse, kar je Dickens spisal, v integralnem francoskem prevodu, medtem ko so bile mnoge dosedanje izdaje skrajšane ali slabo prevedene. Dotim šteje angleška izdaja 36 zvezkov, bodo v francoski strnjene po dve knjigi v eno, tako da bo izšla v osemnajstih knjigah. Vsekako je taka izdaja Dickensov značilen pojav, ki kaže po številnih literarnih eksperimentih vrtnitev k starim, dobrim pisateljem 19. stoletja. Glede aktualnosti Dickens opozarja Lemonnier na študijo Louisa Cazamiana »Le roman social en Angleterre«, ki kaže, da je Anglija v prejšnjem stoletju prebolela socialno krizo, katere ima marsikakšno

naliko s sedanjo. In prav Dickens je v tej kritični dobi razbistril zavest svojih rojakov. O Dickensovem realizmu pravi Lemonnier, da nima nič skupnega z realizmom francoskih pisateljev: je to nekak »dobrohoten realizem«. Medtem ko večki francoski realisti, kakor n. pr. Balzac in Flaubert, razodevajo strah pred realnim življenjem in pred povprečnimi, ki jih opisujejo, je Dickens poln ljubezni do svojega »malega človeka«. Je naiven, toda to je navičnost genija, in optimist, ki veruje, da je človek v bistvu dober. Zdi se mu, da za dostuje, če odkrije zla, ki mučijo nekatera bitja in že bo slehern človek skušal ozdraviti ta zla. Ali ne bi bilo želeti, vprašuje francoski poznavalec Dickens, da bi se njegova vera širila tudi v teh težkih časih? — Vsekako zanimivi pogledi na Dickens, ki ga tudi slovenska prevodna literatura aktualizira, o čemer je že bila beseda na tem mestu (»Jutro« 6. februarja t. l. v članku »Charles Dickens«).

V soboto ponoči so plavalili za točke

najboljši plavalci Triestine in Ilirije v borbi za »Jadranski pokal« — Zmagala je Ilirija z 61:48 točkam

Zgoraj: Zmagovita stafeta Ilirije na progi 4 x 200 m v postavi (od leve na desno): Wilfan, Fritsch, Mihalek, Schell; na levi poleg njih stoji članica Triestine, odlična Lokarjeva, ki je zmagala na 100 m prsto. — Desno: Tekmeči v disciplini 200 m prsno (od leve na desno): Cerar (Ilirija), Bertetti (Triestina), Hribar (I), Gozzo (T). Zmagal je Cerar v krasnem času 2:57,2.

Jutri nastopijo državni prvaki

Drugo srečanje za »Jadranski pokal« med Jadranom in Ilirijo

V nadaljevanju borbe za »Jadranski pokal«, ki je sedaj že v polnem teku, nastopijo jutri zvečer v kopališču SK »Ilirije«, plavalci lanskega državnega prvega v plavanju in najhujšega tekmečca Ilirije splitskega »Jadrana«. Tekmovalci, ki so snoči nastopili v Trstu proti »Triestini«, prispejo danes opoldne z avtobusom v Ljubljano. Danesnji dan so Splitčani namenili za počitek, pa tudi naši vodi bi se radi še malo privadili.

Moštvo »Jadrana« tvorijo znani plavalci Senjanovič, Matošič, Gazzari, Petrone, Bonacič, Mihovilič. Med ženskami je sigurno najmočnejša Beare, na startu pa bo gotovo tudi Olga Rajec, ki že 15 let nastopa za barve Jadrana.

Vodstvo plavalne sekcije bo zopet postavilo tribune, da bo lahko prav vsak dobil ugodno mesto. Prodaja vstopnic bo od jutri popoldne v kopališču SK »Ilirije«.

Živahen obrat v Trbovljah

V Trbovljah so imeli zanimive sportne dogodke obe pretekli nedelji, ki sta privarjili na igrišče Retja. Trbovelj razveseljuje število občinstva, kar kaže, da pridiva sportno udejstvovanje rudarske mladine vedno več pristašev tudi med širokimi množicami.

Sportni dan SK Retja

Retje je v nedeljo 4. t. m. priredilo pod pokroviteljstvom svojega častnega predsednika župana g. J. Klenovska sportni dan z zelo pestrim sporedom.

Dopolodne je bil prvi turnir prvih moštev, na katerem je nastopilo pet moštev, in sicer domača Amater, Trbovelj, Dask in Retje ter Hrastnik. Lep krogometniška si je priboril SK Amater z enakim številom točk in boljše razliko golov pred SK Hrastnikom. Pred tekmi je imel na zbrane sportnike leg nagovor župan g. Klenovsek.

Popoldne ob 14.30 so imeli enako prireditve juniorji istih sportnih klubov, ki so nastopili že dopoldne. Okusno častno diplomu s teh tekem so si priborili mladi »Daskovci«.

Ob 16.30 pa je bila glavna tekma med prvima moštvoma ljubljanske Grafike in domačega Retja. Tekma je bila prav lepa in je potekala brez najmanjše ostrotrnosti. Rezultat je bil neodločen 4:4, s katerim sta lahko zadovoljni obe moštvi. Grafičarji so zapustili v Trbovljah najboljši vtis.

Zvečer je bila na vrtu gostilne Zavrašek sportna zabava, ki je bila prav dobro obiskana, kar je znak, da ima SK Retje v Trbovljah mnogo prijateljev.

Gostovanje SK Marsa

Preteklo nedeljo pa so imeli zanimive nogometne goste Amaterji. V Trbovlje je prišlo igrat novopovzeto prvorazredno moštvo SK Marsa iz Ljubljane. V tej tekmi so domači zmagali s 5:1. Izid bi bil najbrže še boljši (ali slabši za Marsa), če ne bi bila Marsova obramba tako pridno na delu. Moštvo Amaterja ima res nekaj dobrih moči, ki bodo po izdatnem treningu gotovo še lahko nastopile proti marsikateremu vodilnemu slovenskemu klubu. Omeniti je treba čudno dejstvo, da Amater za predtekmo rezervni ni mogel med vsemi trboveljskimi klubi najti nobenega nasprotnika.

Tekmo je sodil — ker sveznega sodnika g. Božiča iz neznanih razlogov ni bilo na igrišče, namestnika pa v Trbovljah samih nima nobenega — g. Gracer, in sicer prav dobro, tako da morda ne bi bilo napak, če bi se prijavil za sodniškega kandidata.

SK Amater je za prihodnjo nedeljo 18. t. m. povabil na mešan precej močno garnituro SK Ljubljane, na kar že selaj opozarjamo trboveljske prijatelje nogometa. Še večjo prireditve pa ima v načrtih na dan 8. avgusta, ko bo izvedel velik sportni dan z udeležbo raznih znanih sportnih klubov iz Ljubljane in Zagreba.

V nekaj vrstah

O važnem sklepu odbora za srednjeevropski pokal, s katerim sta bila zaradi nesportnih nastopov na prvi medsebojni tekmi na Dunaju za letos izključena iz nadaljnje konkurence dunajska Admira in Genova, smo poročali že večkrat med brzojavami vestni. Omeniti je treba v zvezi s tem še dodatno, da bosta obe finalni tekmi za ta

V enem dnevu trije krvavi dogodki

Maribor, 13. julija.

Nedeljskemu uboju v Kosačkih pri Mariboru je sledil nov uboj v Ruperčah v Slov. goricah, v Račah pri Mariboru pa se je pripetil dogodek, ki kaže vso tragično prevzvitkarstvo. V bolnišnico so prepeljali s prebito lobanjo in nezvestnega preužitkarja Henrik Lipnika, ki se ob času poročila bori s smrtjo. Lastna sestra, 37-letna posestnica Elizabeta Drevenškova mu je s sekiro prizadajala smrtno nevarne poškodbe.

Dogodek je v zvezi s tragiko Drevenškove družine v Račah pri Mariboru, ki ima tamkaj svoje lepo posvetstvo. Ob smrti staršev 1. 1933 je Elizabeta Drevenškova prevzela obvezno skrb za brata Henrik in sestro Alojzijo. Oba sta slabomna in jn brat Henrik že bil v umobolnici in tudi že 6 mesecev v zaporu. Zivljenje pri Lipnikovih je bilo žalostno. Izjavila je naša Elizabeta ob poroki z Ivanom Drevenškom. V začetku sta dobro gospodarila, toda kmalu je Ivan Drevenšek začel pijančevati, zlezel je v dolgeve in je nazadnje se sam zažgal hišo, da bi prišel do denarja. Toda pri požigu so ga zasačili in kazenski senat ga je obsodil na 2 leti robije, katero kaszen je odsedel letos v februarju. V času, ko je bil Drevenšek v zaporu, je Elizabeta Drevenškova s pridnostjo in marljivostjo zopet ucvrstila gospodarstvo. Pri tem pa jo je motil njen brat Henrik, ki je vsemom zahteval denar, ki ga je sproti zapravljval. Tako se je zgodilo, da je domačija Drevenškova prišla na boben in da je bila te dni sodno cenjena. Zivljenje pri Drevenških se je pretvorilo v pekel. Če ni hotela Drevenškova izročiti bratu Henriku denarja, jo je brat pretepel. Ko se je Ivan Drevenšek vrnil iz zapora, si ni upal k ženi, ampak je rajši šel k svojim staršem v Sikole, ker mu je svak Henrik Lipnik grozil, da ga bo ubil, če pride domov.

Nezdržno stanje pri Drevenških je doseglo svoj vrhunec prednočnim. Ko so pri Drevenških večerjali. Brat Henrik je maral večerjati. Spoznil je je preprič, naka je Henrik pognal večerjo na tla, pograbil sestro in jo butal ob zid. Elizabeti se je posrečilo, da je pobeignila iz hiše ter se skrla v nekem grmovju, kjer je prebila vso noč. Brat Henrik pa je doma s sekiro razbil vse pohištvo in okna, naka se je vlegel in mirno zaspal. Večera pa se je Drevenškova spazila v hišo. Mi-

slila je, kakor sama zatrjuje, da je brat odšel in da se lahko mimo vrne v hišo. Ko pa ga je zagledala v postelji, je zagrabila sekiro, s katero je brat Henrik poncō razbil vse pohištvo, in zamahnila s ostrino proti bratovi glavi. Brat Henrik se je dvignil in bežal, pred hišo pa se je zgrudil.

V Ruperčah v Slov. goricah pa je padel kot žrtve pretepa prekupevalec z živino Josip Prunko. V neki tamonjni gostilni so se fantje sporekli in spopadli. V bojnem metazu je oblezel Prunko, in kmalu zatem izdihnil. Zadolbil je smrtonosne zadodaje z nožem na glavi in vratu, prezezana je bila žila odvodnica. Orožniki od Sv. Merjete pri Pecnici so aretirali nekega delavca, ki je osumljen, da je zabol Prunka.

Pri Sv. Marjeti v Slovenskih goricah pa sta se stela vinarci Franc Svesenč in njegov zet Alojzij Knupež. Knupež je tasta hudo ranil z vilami, Knupež je pri zaslišanju dejal, da je tasta udaril, ker se je bal, da ga bo tasta napadel z nožem. Orožniki pa so pri zaslišanju drugih prič ugotovili, da je Knupež svojega tasta istega dne vrgel v gnojnico, s katere so Svesenč v zadnjem trenutku rešili domaćini.

Iz Trbovelj

Na dan naborov se ne sme tožiti alkohol. V zaščito javnega miru in reda je sresko načelstvo odredilo: Vsem točilnicam alkoholnih pijač je prepovedano na dan naborov od polnoči dalje točiti alkoholne pijače nabornikom kakor tudi osebam, v katerih spremstvu so naborniki, in to v občini, iz katere prihajajo, kakor tudi v občinah, skoli katere naborniki potujejo na kraj naborov in v občini, kjer se nabori vrše. Prepovedano je točenje v lokalni samem kakor tudi dajanje pijač izven lokala.

POLJČANE. Na sokolski tomboli se je v nedeljo pri Mahorici zbrala množica ljudi od blizu in daleč da poiskajo svojo srečo. Kar se glavnih dobitkov tiče, lahko rečemo, da je bila sreča naklonjena najpoptrebnejšim. Kolesa so dobili Mesarič Andrej iz Pekla, Kovačič Jože iz Cretinika in Macuh Franc iz Hošnice. Dalje so zadel: Rebernakova, vrečo moka, Ramič Poljan plug, Lorenčak iz Sp. Poljan drevo in Ljokša Šramljeva s Pragerskega premo. Vsem, ki so kakorkoli pripomogli k temu uspehu, najlepša hvala!

Rafael Sabatini:

MORSKI KRAGULJ

Gusarski roman

Vedel je, da je brat Lionel skoraj sleherni dan jezdil v Malpars, in poznal tudi namen teh pogostih potov; slišal je bil o ženski, ki je imela tam za deželjske gizdaline iz Trura, Penryna in Helstona nekakšen dvor, in je tudi marsikaj vedel o slabem slovesu, ki ga je imela v mestu in zaradi katerega se je bila umaknila na deželo. V svari lo je povedal Lionelu nekaj obče znanih grdih resnic o tej osebi; prvič v njunem življenju je za las manjkalo, da se brata nista spila.

Nikoli več ni Oliver omislil te ženske. Predobro je poznal človeško naravo in prepričan je bil, da bi vmešavanje povzročilo samo razdor med njim in bratom, zaželenega namena pa ne bi doseglo. Zato se je vdal v neogibnost, skomignil z rameni in molčal.

Nekaj časa je ostalo tako. Med tem je jesen do dobrega ovenila, prišla je zima, in v dobi viharjev sta imela sir Oliver in Rozamunda čedalje manj priložnosti, videti drug drugega. Na Rozamundino željo se je ogibal Godolphin Court. Tudi samemu se mu je zdelo najbolj prav, da ne hodi tja in se ne izpostavlja prepiru z mladim graščakom, ki mu

je bil prepovedal vstop v svojo hišo. Zato je v tem času le redko srečaval Petra Godolphina, in pri teh maloštevilnih prilikah sta šla s hladnim pozdravom drug mimo drugega.

Sir Oliver je bil srečen iz vsega srca; ljudje so se kar čudili, kako krotko mu je zvenela beseda in koliko svetlejši je bil postal izraz njegovih lic, ki se je zdel prejšnjemu vsakomur tako ošaben in odličen. Potrpljenje je bilo vse, kar je usoda terjala od njega, in Oliver je radostno plačeval ta davek. Le to se je nagibalo h koncu; vedel je, da bo imel dom v Penarrowu novo gospodinjstvo, preden pride nova zima v deželo. To je bilo zanj tako gotovo kakor menjava letnih časov.

A vendar so bili vključ temu trdnemu zaupanju trenutki, ko ga je morila zamolkla slutnja grozečega zla. Če se je uprl tej otožnosti, ni mogel najti ničesar prijemljivega in je prišel vselej do zaključka, da ga baš preobilje sreče muči in mu navdaja srce s skrbjo zato, da ne bi radost preglasno vrisala in previsoko kipele.

Nekega dne, kak teden pred božičnimi prazniki, je moral zaradi nevažnega opravila v Helston. Več dni zaporedoma je divjal vzdolž obale snežni vihar, in dežela je bila ogrnjena z gosto belo odejo. Četrty dan je moč burje ponehala, nebo je bilo brez oblakov, in pokrajina se je v bleščeči belini širila na solcu. Pozno popoldne je jahal domov; ki je ležal Helston že nekaj milj za njim, je pa opazil, da je bil konj izgubil podkev. Razjahal je, si ovil vajejate okoli komolca in s pesmico na ustni.

cah krenil po solnčni dolini, ki se vleče med penzelskim in arwenskim gričevjem.

Tako je došel pred vrata kovačnice v Smit-hicku. Okrog hiše je stalo precej ribičev in kmetov, kajti kovačnica je bila v tem kraju, ki ni imel krčme, priljubljeno shajališče. Mimo teh ljudi in nekakega trgovca z njegovimi tovarnami konji je videl tudi sira Andrewa Flacka, penrynskega župnika in sodnijskega uradnika iz trurske okolice, plemiča Gregoryja Baina. Oba gospoda sta bila siru Oliverju dobro znana, in ko je čakal svojega konja, se je z njima prijateljski razgovarjal. V tem je prijel na rahlem awernskem klanu plemič Peter Godolphin.

Sir Andrew in plemič Baine sta pozneje trdila, da je moral biti Peter Godolphin pijan, tako zapel je bil v obraz, tako nenaravno so se mu bleščale oči, tako okoren mu je bil jezik in tako prenapeta in nespametna je bila vsaka njegova beseda. Plemič eter kakor tudi sir John Killdrew sta bila prijatelja kanarskega penovca, in Peter je bil obojeval pri siru Johnu. Bil je izmed tistih ljudi, ki jih dela pijača prepirljive — kar ne pomeni drugega, kakor da jim naravno nagnjenje neovirano udari na dan, kakor hitro pod vplivom vina odneha notranja brzda. Pogled na sira Oliverja je bil mlademu fantu zaželeni povod, da je dal svojih slabih volji duška. Morda se je v svojem polprijanem stanju tudi spomnil, kako je bil nekoč udaril sira Oliverja in kako se mu je ta smejal in trdil, da mu tega živ krst ne bo verjel. Ko

je prijahal do trojice gospodov, je mahoma nategnil vaje. To se je zgodilo toli nepričakovano, da bi mu bil konj skoraj padel; vendar se je obdržal na njem. Po snegu, ki je bil okrog kovačnice razteptan in blaten, je počasi zajezdil bliže in hudobno poskledil na sira Oliverja.

»Iz Awernacka prihajam,« je naznanil brez vsake potrebe. »Govorili smo o vas.«

»Boljšega predmeta za pomenek si res ne bi bili mogli izbrati,« je smehljaje se odvrnil sir Oliver, toda oči so mu zrlle tle in nekam razburjeno, čeprav se ni za svojo osebo ničesar bal.

»V tem utegne imeti prav; vi pa vaš zanikarni oče sta bogme prikladna za razgovor.«

»Sir,« je odvrnil sir Oliver, »že enkrat sem obžaloval vsem znano lahkomišelnost vaše matere.« Komaj so bile te besede izgovorjene, se jih je že skesal in to tem grenkeje, ker so jih kmetje pozdravili z glasnim regetom. Rade volje bi bil dal pol imetja, da mu ne bi bile ušle.

Obraz plemiča Godolphina se je izpremenil, kakor da bi mu bil mahoma strgal krinko. Rdečica se je preliła v mrliško bledico, oči so mu zasršale, ustnice vzdrtale. Trenutek ali kaj je tako bučljil v sovražnika, nato se je vzravnal, zavtilil jahalni bič in skoraj ihté zarjovel: »Ti pes, ti pes!« Bič je švistnil po zraku in zapustil na temnem obrazu sira Oliverja dolgo rdečo progo.

Z ogorčenimi vzdiki so se vrgli ostali — pastor, sodnijski uradnik in kmetje — med nasprotnika.

MALI OGLASI

Letovišča

Beseda 1 Din. davek 3 Din. za sifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

V Medvodah
ali neposredni bližini, izjem za letovanje na 14 dni v avgustu sobo z eno ali dvema posteljama v dobri pripravi, najrjajši s brano v hiši. Ponudbe s ceno na ogl. odd. Jutra pod sifro »V Medvodah«. 17940-38

Služba dobi

Beseda 1 Din. davek 3 Din. za sifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Vezilje
perfektno s večletno prakso sprejma Nikola Ivković, Novi Sad. 17943-1

Šoferja - mehanika
resnega, zanesljivega, samca, z večletno prakso in dobnimi izpisi. Iste večje trgovske podjetje v Ljubljani. Nastop 30. t. m. Vsa oskrba v hiši. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod sifro »Trenost«. 17932-1

Frizerko
mlado, sprejme takoj Stane Straus, frizer za dame in gospode, Šofjanj. 17916-1

Frizerka
večja vodna, selesna in trajne ondulacije, dobi stalno službo. Rakove Ivan, Jesenice, Obrtniška 21. 17919-1

Kemičarko
sprejemam. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod sifro »Tekstila tovarna«. 17932-4

Frizerko
dobro delavko, sprejemam takoj ali po dogovoru. Ponudbe s pogojem na Polak Josip, Bakek. 17943-1

Iščemo za takoj
izkušenežnega igralca emailja (Emailbrenner) in nanašalca (Auftrager). Ponudbe s navedbo dosedanje prakse in zahtevki plače na ogl. odd. Jutra pod »Email«. 17946-1

Magistra ali zastiza
neozelenjena, sprejme lekarna na deželi v stalno službo. Nastop najkasneje koncem septembra. Ponudbe s curriculum vitae na ogl. odd. Jutra pod »Magistra«. 17932-1

Pletilje
s lastnim strojem po možnosti vaje rokavice, dobe stalno delo na dom. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Ljubljana takoj«. 17951-1

Službe išče

Vaška beseda 50 par. davek 3 Din. za sifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 12 Din.

Samostojna šivilja
in pikrovalka želi službo. Nastop takoj. — Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 17937-3

Kot gospodinja
iščem službo pri boljšem gospodu. — Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Samostojna gospodinja«. 17935-2

Vrtnar
išče zaposlitev kjerkoli. Dopise pod »Marljive na ogl. odd. Jutra. 17933-9

Gospodinja
išče službo k samostojnemu gospodu ali uradniški družini. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »St. 3778«. 17954-2

Potniki
Beseda 1 Din. davek 3 Din. za sifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Zastopstva
tovarniška ali slična sprejemam. Sem trgovski naobraz, imam večletno prakso in sem dobro verjaven. Ene udeležim v podjetju z delom gotovine kot sodolupot družabnik. Pismene ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Agilene«. 17930-5

Vajenci(ke)
Beseda 1 Din. davek 3 Din. za sifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

2 vajenca
natakarstva in kuharskega sprejemam. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Inteligentni vajenci«. 17937-44

Frizerska vajenka
s 3 in pol letoma učne dobe, želi nadaljevati učenje in včasih je v frizerski, trajni in vodni ondulaciji. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 17941-44

Pekovskega vajenca
sprejemam takoj. Vsa oskrba v hiši. Alojzij Noč, Slov. Javornik. 17920-41

INERIRAJ V „JUTRU“

Prodaj

Beseda 1 Din. davek 3 Din. za sifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Vinsko črpalko
in 15 m rdečih skoraj novih cev, prodam. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 17901-6

Najboljši trboveljski
PREMOG
brez prahu,
koks, suha drva
I. Pogačnik
BOHORICEVA 5,
Telef. 20-59

Kapital
Beseda 1 Din. davek 3 Din. za sifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Posojilo 250.000 Din
iščem. Vključba na prvo mesto, trikratna vrednost, obresti po dogovoru. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Dogovore«. 17934-16

Naslove malih oglasov pošiljamo samo onim,

ki pošljejo

znamke za 3 din.

Pokistvo
Beseda 1 Din. davek 3 Din. za sifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Orehovo spalnico
šperano, prodam po ugodni cen. Mizarstvo Ličen, Celovška 308. 17940-12

Živali
Pes ovčar
se je zatekel. Poizve se na Kopalnici na Ljubljani. 17915-27

Kupim

Beseda 1 Din. davek 3 Din. za sifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Orehove hlode
in šture kupimo. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Korenjak«. 17927-7

Posed
Beseda 1 Din. davek 3 Din. za sifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Lepo vilo na Bledu
prodam. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 17936-20

Kupim hišo
v neposredni bližini Ljubljane ali Kranja za Din 60 -100.000. Resne ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Takoj, brez posredovalca«. 17936-20

Dvodružinsko vilo
enonadstropno, novo, prodam za Din 35.000. Vprašati v gostilni Zohar, Tržaška cesta 3, Maribor. 17935-30

Hiša
s stavbeno parcelo, napredaj tik postaje Tezno. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 17936-20

Stanovanje
Beseda 1 Din. davek 3 Din. za sifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Lepo stanovanje
parketirano, s souporabo kopalnice, 10 min. od glavne pošte, tik tramvaja, — oddam dvema boljšima osebam takoj ali pozneje. — Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 17938-21

Dvosob. stanovanje
kuhinja in drvarnica v pritličju. — Istotam oddam prazno sobo v pritličju in v sobo z dvema posteljama, vse za 1. avgust. Vprašati v Kolodvorski ul. 35/1, des. 17934-31

Trisobno stanovanje
zelo lepo, s kopalnico in vsemi pritlikalnimi, oddam 1. avgusta oz. 1. septembra za Bežigradom, Tesar, Hraniliška cesta 7. 17938-21

Naročniki »JUTRA«
so zavarovani za 10.000 Din.

Lokali

Beseda 1 Din. davek 3 Din. za sifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Trgovina
mešanega blaga
vpeljane, napredaj na najpomembnejši glavni cesti, periferija Ljubljane. Krasi prostori, uspeh sasi guram. — Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Se dogovoremo«. 17939-19

Posed
Beseda 1 Din. davek 3 Din. za sifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Lepo vilo na Bledu
prodam. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 17936-20

Kupim hišo
v neposredni bližini Ljubljane ali Kranja za Din 60 -100.000. Resne ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Takoj, brez posredovalca«. 17936-20

Dvodružinsko vilo
enonadstropno, novo, prodam za Din 35.000. Vprašati v gostilni Zohar, Tržaška cesta 3, Maribor. 17935-30

Hiša
s stavbeno parcelo, napredaj tik postaje Tezno. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 17936-20

Stanovanje
Beseda 1 Din. davek 3 Din. za sifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Lepo stanovanje
parketirano, s souporabo kopalnice, 10 min. od glavne pošte, tik tramvaja, — oddam dvema boljšima osebam takoj ali pozneje. — Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 17938-21

Dvosob. stanovanje
kuhinja in drvarnica v pritličju. — Istotam oddam prazno sobo v pritličju in v sobo z dvema posteljama, vse za 1. avgust. Vprašati v Kolodvorski ul. 35/1, des. 17934-31

Trisobno stanovanje
zelo lepo, s kopalnico in vsemi pritlikalnimi, oddam 1. avgusta oz. 1. septembra za Bežigradom, Tesar, Hraniliška cesta 7. 17938-21

Naročniki »JUTRA«
so zavarovani za 10.000 Din.

Sobo odda

Beseda 1 Din. davek 3 Din. za sifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Blizu Zvezde
oddam takoj veliko, mirno in solčno, udobno opremljeno sobo, s eno ali dvema posteljama ter posebnim vzhodom. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 17730-33

Opremljeno sobo
oddam takoj 3-3 osebam. Blewiesova cesta 18, pritličje, levo. 17918-23

Sostanovanko
v lepo sobo sprejemam takoj ali 1. avgusta. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 17914-23

Opremljeno sobo
solčno in zračno, s posebnim vzhodom, poleg tivoljske gozde, oddam. Cesta na Rožnik 47. 17931-23

Dve sobi
veliko dvorišče in sobico v suterenu oddam poleg glavne pošte. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 17917-33

Lepo veliko sobo
opremljeno ali prazno, oddam nasproti banke uprave. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 17943-33

Sostanovanka
sprejemam v lepo solčno opremljeno sobo z elektriko za 80 Din mesečno. Pod Jetami 19, pritličje. Vodmat. 17930-23

Sobe išče
Beseda 1 Din. davek 3 Din. za sifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Prazno sobo
event. s štedilnikom, išče gospodinja kjerkoli. Ponudbe pod »Tečna plačnica 32« na ogl. odd. Jutra. 17936-33a

Opremljeno sobo
strogo separirano, s vzhodom s stopnic imajo prednost, — išče za stalno 15. julija v centru ali bližini državni uradnik. Ponuditi takoj na ogl. odd. Jutra pod sifro »777«. 17918-23a

Opremljeno sobo
s strogo separiranim posebnim vzhodom, v centru, išče soliden gospod. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod sifro »Soba 1937«. 17930-33a

PROFESORSKI ZBOR klasične gimnazije v Mariboru naznanja, da je 13. t. m. umrl gospod

Jerovšek Franc

PROFESOR V P. IN ŠOLSKI SVETNIK

ki je skoro 40 let vzorno učil in vodil mladino tega zavoda. Pogreb bo v četrtek 15. t. m. ob pol 16. iz mestne mrtvašnice na Pobrežju.

V MARIBORU, 13. julija 1937.

Trgovski pomočnik-šofer
vojaščinu prost, z nekaj kavčice in večletno prakso v mešani stroki z dobrimi izpisi. Zmožen tudi trgovske korespondence in strojepisja — želi službo, najraje pri veletrgovini, tovarni ali slično. Cenjene ponudbe na ogl. odd. »Jutra« pod »Zanesljivo«. 5705

Iščemo
RISARJA (umetnika)
za šefa risarskega oddelka, prvenstveno risarja s peresom (Federzeichner), veččega izdelovanja pisemskih glav, perspektiv in lepakov. Prednost imajo poznavalci litografske tehnike. Ponudbe z vzorci del na Grafičko podjetje »OBLIK« — Beograd, Vuka Karadžića 18. 5715

Izgubljeno
Zlata zapestna ura drag spomin, se je izgubila 13. VII. 1937. Poljanska cesta in nasp do trg. Reich. Pošten najditelj prejme lepo nagrado. Oddati na policiji. 17933-38

Dopisi
Vsaka beseda 1 Din; davek 3 Din. za sifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 30 Din.

Tonek!
Javite takoj svoj naslov, ker ga nujno potrebuje druga mama. 17917-34

Kupuj domače blago!

Planinsko rajanje na Boču

Rogaška Slatina, 13. julija.

V vrsti sezonskih razvedril, ki jih za zdraviliške goste vsako leto prireja urupa zdravilišča, Putnik, Sokolsko društvo in domača podružnica Slovenskega planinskega društva, je zmerom zelo zanimivo planinsko rajanje na Boču pri Sv. Miklavžu. Sporedi so živahni in razgibani, že sama beseda rajanje pa pove vse: veselje, smeh, zabava in ples sredi gozdov, visoko nad kotlom Rogaske Slatine in daleč od velikomestnega hrupa.

Letošnje planinsko rajanje pri Sv. Miklavžu na Boču, ki ga v nedeljo 18. julija ozioroma v slučaju slabega vremena v nedeljo 25. t. m. prireja podružnica SPD Rogaske Slatina—Poljčane, obeta biti še prav posebno zanimivo. Dopoldne, ko je vzpon na Boč najprijetnejši, bo bočki župnik in častni predsednik podružnice SPD g. Slavko Čilenšek daroval slovesno sv. mašo, takoj zatem pa bo slavnostna seja društva, ki je tekom dolgih let svojega dela pokazala največjo nesebičnost in nenavadno delovno požrtvovalnost.

Na Boču ni hotelov in velikih udobja, toda je časih človeku prav to najprijetnejše. Sprosti se vseh skrbi in družabnih spon, ki ga večjeje v nižinah, in zaživi vsaj za kratek dan čisto drugačno življenje, življenje pod šotiri, ob parobku gozda in v samem gozdu. Takšno je to planinsko rajanje na Boču in takšno bo tudi letos. Pod šotiri bo vinska poizkušnja pristnih domačih vin in bo tako poskrbelo tudi za vinske bratce in prijatelje našega zlatega štajerskega, prav tam bo za dame na razpolago obilo najboljših likerjev in drugih prijetnih krepič, pozabljeni pa seveda ne bodo niti sovražniki alkohola, ki se bodo lahko osvežili z najboljšimi izbranimi brezalkoholnimi pijačami. O toplih in mrzlih jedilih, sladkem pecivu, kavarni in drugih pritlikah takšnega rajanja nam niti govoriti ni treba, saj bi brez njih zabava ne bila popolna.

Ob gozdu bo tudi rajanje in to bo za mladino najkavčnejše. Z nageljni, ki jih bodo prodajala dekleta izpod in z Boča, se boste lahko prikupili izvoljenkam in osvobjili trda srca, valček pa vas bo zazibal v zaljubljene sanje, da vam nikoli ne bo žal, če se boste udeležili tega planinskega rajanja. Resnejši gospodje bodo streljali za dobitke, naposled pa bo izvoljena še kraljica Boča, ki bo prešla prekrasno darilo. Ta naziv bo gotovo spravil vsa mlada dekleta iz vrst gostov v Rogaske Slatini na Boč, saj jim ne bo čisto nič neprijetno, če bodo ponesla s seboj domov še krono z našega Boča.

Ker je ves čisti dobiček namenjen zgradbi planinskega doma na njem, bodo gostje in domačini gotovo upoštevali pomen te prireditve sebi v veselje, našim planincem pa v korist.

Očaneč Boč vas pričakuje. Ne pozabite nanj!

Krompirjev hrošč v švici

Nekateri švicarski kantoni imajo letos velike preglavice s krompirjevim hroščem, o katerem poročajo, da se je v zadnjem času iz ženevskega kantona razširil posebno po kantonu Waadt.

Švicarska vlada je sklenila nastopiti z vso energijo proti temu škodljivcu. Sreča je ta, da so na razpolago pripomočki, s katerimi je mogoče to neprijetno in škodljivo žival uspešno uničevati. To so kemikalije, ki ugonačajo hrošča in pred vsem njegove ličinke, rastlinam pa ne škodujejo. Ličinke razdeajo listje in uničujejo rastline včasih popolnoma. Ker izleže samica do tisoč in tudi več jajčec in se morejo v poletju razviti tri do štiri pokolenja, si je lahko predstavljati, kako veliko nevarnost pomeni ta škodljivec v poljedelstvu.

INERIRAJTE V „JUTRU“

G. Th. Rothman: VRTISMRČEK in ŠILONOSKA

50

Moja novica zbudi veliko pozornost. Tega seveda nisem pričakoval, in mahoma se zazdiva s Šilonosko sama sebi zelo važni osebi. Stric Mikastovič, ki je narednik pri mišjem polku in ki je v bitki z žabami izgubil kos uhlja, vstane, kakor je dolg, in vzkligne: »Grozdejem tega podlasca je treba enkrat za vselej storiti konec«